

การสื่อสารเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลบางปู อำเภอเมือง
จังหวัดสมุทรปราการ

โดย
นาย ธนกฤต ปทุมมาศ

วันที่..... 30 พ.ศ. 2552

เลขทะเบียน..... 011711 ๑:2

ภาพ.

338,4741

๕ 132 ๗

ม.กธ.๕๕๓๗.

สารนิพนธ์เล่มนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสื่อสารการท่องเที่ยวและบันเทิง
คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก
พ.ศ. 2552

**Communication for Effective Ecotourism at Bangpoo Seabeach
Mueng District Samuthprakarn Province**

By

Mr. Thanakis Patoommas

**A Study Report Submitted in Partial Fulfillment of the
Requirements for the Master Degree of Communication Arts
Department of Tourism and Entertainment Communication
Faculty of Communication Arts**

KRIRK UNIVERSITY

2009

มหาวิทยาลัยเกริก

คณะนิเทศศาสตร์

สารนิพนธ์

ของ

นายธนกฤต ปทุมมาศ

ศึกษาเรื่อง

การเปิดรับสื่อกับความรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

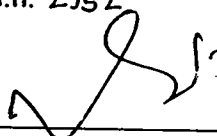
ชายทะเลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ

นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการสื่อสารการท่องเที่ยวและบันเทิง

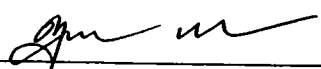
เมื่อวันที่ 27 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2562

ประธานกรรมการสารนิพนธ์

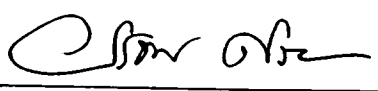
(รองศาสตราจารย์ ดร. สมควร กวียะ)

กรรมการสารนิพนธ์

(รองศาสตราจารย์ ดร. บุญศรี พรหมมาพันธุ์)

กรรมการสารนิพนธ์

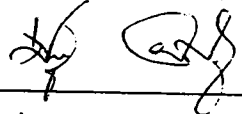
(รองศาสตราจารย์ อรทัย ศรีสันติสุข)

กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

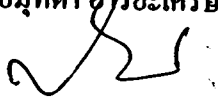
(รองศาสตราจารย์ ประชัน วัลลิโก)

กรรมการสารนิพนธ์

(อาจารย์มัทธา อริยะเศรษฐากร)

หัวหน้าสาขาวิชา

(รองศาสตราจารย์ ดร. สมควร กวียะ)

คณะบดีคณะนิเทศศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร. สมควร กวียะ)

หัวข้อสารนิพนธ์	การเปิดรับสื่อกับความรู้และความคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ชายทะเลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ
ชื่อผู้เขียน	นายธนกฤต ปทุมมาศ
สาขาวิชา/คณะ/มหาวิทยาลัย	สาขาวิชาการสื่อสารการท่องเที่ยวและบันเทิง/ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์	รองศาสตราจารย์ ประจัน วลธิโก
ปีการศึกษา	2551

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องการเปิดรับสื่อกับความรู้และความคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ชายทะเลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับสื่อรูปแบบต่างๆ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชายทะเลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ ศึกษารูปแบบบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศชายทะเลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ และศึกษาความคิดและความรู้ของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศชายทะเลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ คือ ประชากรที่อาศัยอยู่ในชุมชนชายทะเลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ

ผลการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 20 – 30 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี สถานภาพโสด รายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 10,000 บาท

ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แยกเป็นประเภทของสื่อ อยู่ในระดับสูง ยกเว้นสื่อเฉพาะกิจและสื่อกิจกรรม อยู่ในระดับปานกลาง

ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน ส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน อยู่ในระดับเกินกว่าครึ่ง และเรื่องความคิดเห็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นระดับน้อย

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาของ รองศาสตราจารย์ ประชัน วัลลิโก อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการศึกษาวิจัย ตลอดจน การตรวจสอบปรับปรุงและแก้ไขให้สารนิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ ผู้วิจัยใคร่ขอกราบ ขอบพระคุณคณะกรรมการที่ปรึกษาสารนิพนธ์ทุกท่านไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ นายบุญชัย ทันสมัย ผู้อำนวยการการท่องเที่ยวจังหวัดสมุทรปราการ นายอดุล อนุชปรีชา นายกเทศมนตรี ตำบลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ นายปรีชา เพชรรัตน์ ผู้ช่วย ประชาสัมพันธ์จังหวัดสมุทรปราการ น.ส.ชินภัทร พุทธิชาติ หัวหน้าประชาสัมพันธ์ จังหวัด สมุทรปราการ และผู้ตอบแบบสอบถามทุก ๆ ท่าน

ท้ายที่สุดนี้ ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา และครูบาอาจารย์ทุกท่าน ตลอดจน ญาติพี่น้องและเพื่อน ๆ ทุกคน ที่คอยเป็นแรงผลักดันให้ทุกสิ่งทุกอย่างประสบความสำเร็จ หาก การศึกษาในครั้งนี้จะบังเกิดประโยชน์ต่อสังคมเพียงใด ขอคุณความคิดที่เกิดขึ้นจงสำเร็จผลแก่ผู้มี พระคุณทุกท่าน

นายธนกฤต ปทุมมาศ

มหาวิทยาลัยเกริก

พ.ศ. 2551

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(1)
กิตติกรรมประกาศ	(2)
สารบัญตาราง	(5)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ในการวิจัย	3
1.3 ขอบเขตของการวิจัย	3
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
1.5 นิยามศัพท์ปฏิบัติการ	4
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
2.1 แนวคิดเรื่องการเปิดรับสื่อ	6
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	11
2.3 แนวคิดหลักการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน	14
2.4 แนวคิดการแบ่งประเภทของทรัพยากร	15
2.5 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง	20
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	23
2.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย	26
บทที่ 3 ระเบียบวิธีการวิจัย	28
3.1 แหล่งที่มาของข้อมูล	28
3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	28
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	29
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล	33
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	34

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	35
4.1 ข้อมูลส่วนบุคคล	35
4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	38
4.3 ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการอนุรักษ์ ทรัพยากรป่าชายเลน	40
4.4 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	43
4.5 ความคิดเห็นเพิ่มเติม	45
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	50
5.1 สรุปผลการศึกษา	50
5.2 อภิปรายผล	52
5.3 ข้อเสนอแนะ	53
ภาคผนวก	54
ผนวก ก. แบบสอบถาม	55
ผนวก ข. ประวัติจังหวัดสมุทรปราการ	65
ผนวก ค. แบบสอบถาม	81
บรรณานุกรม	95
ประวัติผู้ศึกษา	101

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไป จำแนกตามเพศ	35
2	แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไป จำแนกตามอายุ	36
3	แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไป จำแนกตามระดับการศึกษา	36
4	แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไป จำแนกตามสถานภาพการสมรส	37
5	แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไป จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน	37
6	แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จำแนกตามประเภทของสื่อ	38
7	แสดงจำนวนและร้อยละของความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน	40
8	แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	43

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการเดินทางจัดเป็นธุรกิจที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในโลก การพัฒนาการท่องเที่ยวจึงมีบทบาทสำคัญยิ่งในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศต่างๆ ในประเทศไทย การพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่ผ่านมายังขาดการวางแผนที่สอดคล้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และก่อให้เกิดการเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ ภาครัฐต้องสูญเสียงบประมาณในการฟื้นฟูและดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวต่างๆเป็นจำนวนมาก ผลกระทบที่ตามมายังทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยวก็ลดลง (ปรีชา แดงโรจน์, 2544)

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) ซึ่งเป็นการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจและความรับผิดชอบต่อแหล่งท่องเที่ยวอีกด้วย ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ไม่ว่าจะเป็นนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบกิจการท่องเที่ยว ชุมชนท้องถิ่น และหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนต่างๆ ต้องมีความตระหนักในคุณค่าของทรัพยากรท่องเที่ยวร่วมกันเป็นหนึ่งเดียว โดยการร่วมมือช่วยกันป้องกันเหตุแห่งความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว ที่เกิดจากปัญหาขยะ น้ำเสีย และปัญหาสิ่งแวดล้อมอื่นๆ การดำเนินการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจึงจำเป็นที่ต้องคำนึงถึงผลด้านลบที่จะเกิดขึ้นกับทรัพยากรท่องเที่ยวเสมอ

นอกจากนี้ป่าชายเลนยังเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีความสำคัญต่อระบบนิเวศสิ่งแวดล้อมชายฝั่ง ตลอดจนสังคมและเศรษฐกิจของชุมชนที่อาศัยในพื้นที่เป็นอย่างยิ่ง ป่าชายเลนจัดเป็นทรัพยากรที่เมื่อนำมาใช้แล้วสามารถฟื้นฟูใหม่ได้ พบขึ้นกระจายอยู่ทั่วไปบริเวณชายฝั่งทะเลปากอ่าว แม่น้ำ ลำคลอง ทะเลสาบ และรอบเกาะต่างๆ ที่มีน้ำทะเลท่วมถึงอย่างสม่ำเสมอ หรือเป็นบริเวณที่น้ำกร่อย ระบบนิเวศป่าชายเลนมีลักษณะพิเศษแตกต่างไปจากระบบนิเวศป่าบก สังคมพืชป่าชายเลนประกอบด้วยพันธุ์ไม้ที่มีระบบราก ลำต้น ใบและผล พิเศษแตกต่างกับพันธุ์ไม้บนบก รวมทั้งชีวิตของสัตว์นานาชนิดที่อยู่ในพื้นที่น้ำกร่อยและมีน้ำขึ้นอยู่เสมอ ลักษณะเด่นของป่าชายเลนนั่นคือระบบรากหายใจของต้นไม้ที่มีการปรับตัวให้มีรูปร่างแตกต่างกันออกไป (กองควบคุมทางผังเมือง, 2545)

การจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวในป่าชายเลนต้องอยู่ภายใต้การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นเพื่อบ่มุ่เน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศ

การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติชายฝั่งที่เสื่อมโทรม โดยการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พื้นที่ชายฝั่งทะเลเขตบางปู จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งแต่เดิมเป็นป่าชายเลนที่มีความอุดมสมบูรณ์ มีโรงงานอุตสาหกรรมและร้านอาหารตั้งกระจายทั่วไป มีพื้นที่ป่าชายเลนเหลือเพียงบางส่วนตามแนวลำคลองที่ไหลออกสู่อ่าวไทย สภาพของดิน ไม้ป่าชายเลน ไม่มีความอุดมสมบูรณ์มากนัก อีกทั้งยังมีปัญหาขยะมูลฝอยและน้ำเน่าเสีย ซึ่งส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศป่าชายเลนและการดำรงชีวิตของชุมชนที่อาศัยอยู่บริเวณชายฝั่งนี้เป็นอย่างมาก

ดังนั้นหน่วยงานภาครัฐ จึงได้กำหนดให้พื้นที่บริเวณนี้เป็นพื้นที่สีเขียวเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจและนันทนาการ มีโครงการปรับปรุงฟื้นฟูสภาพป่าชายเลนเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีการปรับปรุงพื้นที่ให้สามารถประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อการศึกษาธรรมชาติและ การดำรงชีวิตของชุมชนชายฝั่ง โดยประชาชนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ โดยการรวมกลุ่มกันจัดนำเที่ยวด้วยการท่องเที่ยวตามธรรมชาติป่าชายเลน ศึกษาชุมชนที่อาศัยอยู่บริเวณชายฝั่ง ศึกษาปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเลบริเวณที่เคยเป็นเสาหลัก (กองควบคุมทางฝั่งเมือง, 2545)

การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้นำท้องถิ่น ผู้ประกอบการ และประชาชนทั่วไป โดยผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาการยอมรับทางความคิดของประชาชนท้องถิ่นที่มีต่อองค์ประกอบสำคัญ ในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศซึ่งเป็นรูปแบบของการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน อาทิ เช่น การจัดการพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว การบริหารงานที่คำนึงถึงการพัฒนาที่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด การมีกิจกรรมที่แสดงออกถึงการให้ความรู้ด้านต่างๆ และ การมีส่วนร่วมในการได้รับประโยชน์ของชุมชนท้องถิ่น และเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับดังกล่าว เพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานสำหรับเสนอแนะเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาและแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยวต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนในท้องถิ่นในการมีส่วนร่วมจัดการทรัพยากรป่าชายเลนอย่างยั่งยืนตลอดไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการเปิดรับสื่อเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตพื้นที่ชายทะเลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ
2. เพื่อศึกษาความรู้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตพื้นที่ชายทะเลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตพื้นที่ชายทะเลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัยในหัวข้อการเปิดรับสื่อกับความรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประชาชน ชายทะเลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ มีดังนี้

1. ประชากรเป้าหมายในการวิจัย ประกอบด้วยประชากรที่อาศัยอยู่ในชุมชนชายทะเลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยประชากรที่อาศัยอยู่ในชุมชนชายทะเลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ โดยการสุ่มแบบหลายชั้นคอนเพื่อรวบรวมข้อมูลการสื่อสารด้านความคิดต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่ออนุรักษ์ป่าชายเลน
3. ข้อมูลงานวิจัย รวบรวมจาก 2 ประเภท (Primary Data) และ (Secondary Data)
4. การศึกษายอมรับทางความคิด ต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของประชาชนในเขตชายทะเลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ โดยแยกเป็นองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านพื้นที่ ด้านการจัดการ ด้านกิจกรรม ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่
5. ระยะเวลาการวิจัยในช่วง เดือน เมษายน - มิถุนายน พ.ศ. 2552

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบและเข้าใจการสื่อสารการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวและประชาชนทั่วไป ในเขตชายทะเลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ
2. เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในรูปแบบต่างๆรวมถึงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางธรรมชาติ ในเขตชายทะเลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ

3. เพื่อใช้เป็นวัตถุประสงค์ในการวางแผนพัฒนาด้านการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในเขตชายทะเลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ ตลอดจนปรับปรุงคุณภาพด้านต่างๆ อาทิ เช่น ภูมิทัศน์ ร้านอาหาร กิจกรรมนันทนาการ และ บริการต่างๆ

1.5 นิยามศัพท์ปฏิบัติการ

การสื่อสาร หมายถึง ในเขตพื้นที่ชายทะเล บางปูจังหวัดสมุทรปราการ มีการนำเสนอ ข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ผ่านสื่อ ได้แก่ สื่อมวลชน สื่อเฉพาะกิจ สื่อบุคคล สื่อใหม่ และ สื่อ กิจกรรม ในรูปแบบต่างๆ

การเปิดรับข่าวสารผ่านสื่อ หมายถึง การที่นักท่องเที่ยวเปิดข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ชายทะเลบางปู ที่มีการนำเสนอผ่านทาง สื่อมวลชน สื่อเฉพาะกิจ สื่อบุคคล สื่อใหม่ และ สื่อ กิจกรรม

สื่อมวลชน ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ นิตยสารท่องเที่ยว ซึ่งนำเสนอข้อมูลการท่องเที่ยวเชิง นิเวศ ชายฝั่งทะเลบางปูจังหวัดสมุทรปราการ

สื่อเฉพาะกิจ ได้แก่ ป้ายประกาศ แผ่นพับ โบปปลิว โปสเตอร์ ซึ่งนำเสนอข้อมูลการ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ชายฝั่งทะเลบางปูจังหวัดสมุทรปราการ

สื่อบุคคล ในงานวิจัยนี้ได้แก่ บุคคลทั่วไป และ คนในพื้นที่ชายฝั่งทะเลบางปู จังหวัด สมุทรปราการ

สื่อใหม่ ได้แก่ อินเทอร์เน็ต เว็บไซต์ ต่างๆ

สื่อกิจกรรม ได้แก่ การจัดกิจกรรมพิเศษในช่วงเทศกาลต่างๆ อาทิเช่น เทศกาลปีใหม่ เทศกาลสงกรานต์ การจัดกิจกรรมนันทนาการเชิงอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การร่วมกับหน่วยงาน การ ท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท)

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การท่องเที่ยวที่มีองค์ประกอบด้านพื้นที่ ด้านการจัดการ และด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่น

รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง รูปแบบการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์ทรัพยากร ทางทะเลและชายฝั่ง เป็นการท่องเที่ยวเพื่อศึกษาในแหล่งธรรมชาติและรักษาระบบนิเวศและการ ท่องเที่ยวเพื่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น

ประชาชนท้องถิ่น หมายถึง บุคคลที่อาศัยในพื้นที่เขตชายฝั่งทะเลบางปู จังหวัด สมุทรปราการ ประกอบด้วยชุมชนบริเวณในท้องถิ่น

ประชาชนทั่วไป หมายถึง บุคคลทั่วไปไปรวมถึงนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลบางปูจังหวัดสมุทรปราการ

ผู้ประกอบการ หมายถึง บุคคลที่มีส่วนได้เสียกับการท่องเที่ยวในพื้นที่เขตชายฝั่งทะเลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ อาทิเช่น ค้าขาย ประมง เป็นต้น

ป่าชายเลนมีบทบาทสำคัญในการป้องกันพื้นที่ชายฝั่งทะเลจากคลื่นลมแรง โดยจะช่วยลดความรุนแรงของลมพายุลงจนไม่ทำให้เกิดอันตรายต่อ ระบบนิเวศ ช่วยป้องกันการกัดเซาะดินที่อยู่บริเวณชายฝั่งทะเลไม่ให้มีการพังทลาย เป็นแหล่งดักตะกอนสารปฏิชีวนะ และสารมลพิษต่าง ๆ จากบนบกไม่ให้ลงสู่ทะเล โดยรากของต้นไม้ในป่าชายเลนที่งอกออกมาเหนือพื้นดินจะทำหน้าที่คล้ายตะแกรงธรรมชาติ คอยงอกขยายตัวออกไปในทะเล โดยรากของต้นไม้ในป่าชายเลนจะช่วยทำให้ตะกอนที่แขวนลอยมากับน้ำตกทับถมเกิดเป็นหาดเลนงอกใหม่ อันเหมาะแก่การเกิดของพันธุ์ไม้ป่าชายเลนและการเพาะเลี้ยงประมงชายฝั่งได้เป็นอย่างดี

ปัจจัยจูงใจ หมายถึง มูลเหตุที่ส่งเสริมหรือกระตุ้นการท่องเที่ยว พื้นที่ชายฝั่งทะเลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ

ปัจจัยจูงใจด้านภูมิศาสตร์ หมายถึง มูลเหตุในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ในพื้นที่ชายฝั่งทะเลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ

ปัจจัยจูงใจด้านสภาพสังคมและวัฒนธรรม หมายถึง มูลเหตุในการท่องเที่ยว กิจกรรม และการสัมผัสธรรมชาติของป่าชายเลน

ปัจจัยจูงใจด้านราคา หมายถึง มูลเหตุในการท่องเที่ยว ที่เกิดจากค่าใช้จ่ายในการเดินทาง และร้านค้าบริการต่างๆ

ปัจจัยจูงใจในการเดินทาง หมายถึง มูลเหตุในการท่องเที่ยว พื้นที่ชายฝั่งทะเลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ อันเกิดจากความสะดวกสบายในการเดินทางมาท่องเที่ยวและไม่ไกลจากกรุงเทพมหานคร

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่องการเปิดรับสื่อกับความรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ชายทะเลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ผู้วิจัยได้นำแนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเรื่องการเปิดรับสื่อ (Media Exposure Theory)
2. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
3. แนวคิดหลักการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน
4. แนวคิดการแบ่งประเภทของทรัพยากร
5. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเรื่องการเปิดรับสื่อ (Media Exposure Theory)

ความหมายการเปิดรับสื่อ

Becker (อ้างถึงใน ภทรพร บุญวรมณี, 2548: 29) ได้ให้ความหมายของการเปิดรับข่าวสาร โดยจำแนกตามพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารดังนี้

1. การแสวงหาข้อมูลข่าวสาร (Information Seeking) กล่าวคือ บุคคลจะแสวงหาข้อมูลข่าวสารเมื่อต้องการให้มีความคล้าคลึงกับบุคคลอื่นในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือเรื่องทั่วไป
2. การเปิดรับข้อมูล (Information Receptivity) กล่าวคือ บุคคลจะเปิดรับข่าวสารเพื่อต้องการทราบข้อมูลที่ตนเองสนใจอยากจะรู้ เช่น เปิดโทรทัศน์เฉพาะรายการที่ตนเองสนใจหรือมีผู้แนะนำ หรือขณะอ่านหนังสือพิมพ์ หรือชมรายการโทรทัศน์ หากมีข้อมูลข่าวสารที่มีความสำคัญเกี่ยวกับตนเอง ก็จะให้ความสนใจใ้ส่อ่านหรือดูเป็นพิเศษ
3. กรเปิดรับประสบการณ์ (Wxperience Receptivity) กล่าวคือ บุคคลจะเปิดรับข่าวสารเพราะต้องการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือผ่อนคลายอารมณ์

Mcleod (อ้างถึงใน ภทรพร บุญวรมณี, 2548 : 29-30) กล่าวว่าตัวชี้วัด (Index) ที่ใช้วัดพฤติกรรมกรเปิดรับสื่อ (Media Expoure) ส่วนใหญ่ใช้กัน 2 อย่าง ดังนี้

1. วัดจากเวลาที่ใช้สื่อ
2. วัดจากความถี่ของการใช้สื่อแยกตามประเภทของเนื้อหารายการที่แตกต่างกัน

Mcleod กล่าวว่า การวัดในเรื่องเวลาที่ใช้กับสื่อ มีข้อเสียตรงที่ว่า คำตอบขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น ความสนใจของผู้ฟัง เวลาว่างที่คนมีอยู่และการมีสื่อใกล้ตัว (Availability of Medium) ด้วยเหตุนี้ คำตอบเกี่ยวกับเวลาที่ใช้สื่อ จึงมักไม่สามารถ แปลความหมายได้ในเชิงจิตวิทยาและมักไม่ให้ผลที่ชัดเจนเมื่อนำไปเชื่อมโยงความสัมพันธ์กับตัวแปรอื่นๆ และเพื่อแก้ปัญหาความไม่ชัดเจนในเรื่องนี้จึงได้มีการวัดตัวแปรการเปิดตัวรับสื่อมวลชน

โดยใช้ความถี่ของการอ่านข่าวที่มีเนื้อหาหนักในด้านหนังสือพิมพ์ความถี่ของการชมรายการโทรทัศน์ และความถี่ของการรับฟังรายการวิทยุเป็นต้น

กล่าวโดยสรุป การเปิดรับสื่อมวลชน หมายถึง ความบ่อยครั้งในการเปิดรับระยะเวลาช่วงเวลารวมไปถึงจำนวนสื่อมวลชนที่ใช้ในการเปิดรับข่าวสารด้วย โดยจะเลือกเปิดรับข่าวสารที่ตนเองสนใจ หรือเลือกรับบางส่วนที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อตนเอง

ประเภทของสื่อ

สื่อเป็นตัวเชื่อมระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารให้ติดต่อกันดังนั้นสื่อจึงเป็นองค์ประกอบประการหนึ่งซึ่งมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของพฤติกรรมการสื่อสาร ในการสื่อสารจึงจำเป็นต้องเลือกใช้สื่อที่เหมาะสม เนื่องจากสื่อแต่ละชนิดมีความสามารถเข้าสู่ระบบของการรับรู้ของผู้รับสารและการเห็นและได้ยินจากภาพยนตร์โทรทัศน์ ซึ่งสื่อที่ใช้ในการสื่อสารแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้ (ปรมะ สตะเวทิน, 2541 : 134 – 135)

1. สื่อมวลชน (Mass Media) หมายถึง สื่อที่สามารถนำสารจากผู้ส่งสารไปสู่ผู้รับสารซึ่งประกอบไปด้วยคนจำนวนมากได้อย่างรวดเร็วภายในเวลาเดียวกัน หรือในเวลาใกล้เคียงกัน ได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง โทรทัศน์ นิตยสาร และภาพยนตร์ ซึ่งสื่อมวลชนมีคุณสมบัติที่ดี กล่าวคือ สามารถเผยแพร่ข่าวสารไปยังผู้รับสารจำนวนมากได้ภายในเวลาอันรวดเร็ว สามารถให้ความรู้ และข่าวสารแก่ผู้รับสารได้เป็นอย่างดี

2. สื่อเฉพาะกิจ (Specialized Media) หมายถึง สื่อที่ถูกผลิตขึ้นโดยมีเนื้อหาเฉพาะและจุดมุ่งหมายหลักอยู่ที่ผู้รับสารเฉพาะกลุ่ม เช่น หนังสือ คู่มือ จุลสาร แผ่นพับ ไปสเตอร์ ภาพสไลด์ นิทรรศการ เป็นต้น ซึ่งคุณสมบัติที่ดีของสื่อเฉพาะกิจก็คือ ผู้ส่งสารสามารถส่งข่าวเฉพาะเรื่องให้กับผู้รับสารเป้าหมายได้อย่างสอดคล้องเหมาะสมเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการสื่อสารนั้น สื่อสามารถทำให้ผู้รับสารเป้าหมายได้รับทราบข่าวสาร ความรู้โดยตรงและถูกต้องอันจะส่งผลต่อการตัดสินใจและการลงมือปฏิบัติไปในแนวทางที่ผู้ส่งสารต้องการได้

3. สื่อบุคคล (Person Media) หมายถึง คนที่ถูกนำมาใช้การสื่อสารกับผู้รับสารเผชิญหน้า ทั้งในรูปของการสนทนาหรือในรูปของการสนทนาหรือในรูปของการประชุมกลุ่ม ซึ่งการใช้สื่อบุคคลในการสื่อสารก่อให้เกิดผลดี คือ สามารถนำข่าวสารที่ต้องการเผยแพร่เป็นไปในลักษณะที่ ยืดหยุ่นปรับให้เข้ากับผู้รับสารเป็นราย ๆ ไปได้และยังทำให้รับทราบถึงความรู้สึกนึกคิดของผู้รับสารได้ทันที

ศรีลา ปิ่นเพชร (2542 : 26) กล่าวว่าในส่วนของประสิทธิภาพของสื่อมวลชน และสื่อบุคคลนั้น นักวิชาการทางการสื่อสารส่วนใหญ่มีความเห็นว่าสื่อมวลชนมีประสิทธิภาพมากกว่าสื่อบุคคลในการให้ข่าวสารแก่คนจำนวนมากเพื่อก่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง อย่างถูกต้องส่วนสื่อบุคคลจะมีประสิทธิภาพมากกว่าในการชักจูงให้บุคคลมีทัศนคติต่อเรื่องนั้น ตามแนวทางที่มุ่งหวัง

Schramm (อ้างถึงใน กัทรพร บุญวรเมธี , 2548: 31) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบในด้านต่าง ๆ ในการเลือกเปิดรับข่าวสารของผู้รับสารดังนี้

1. ประสบการณ์จะทำให้ผู้รับสารแสวงหาข่าวสารที่แตกต่างกัน
2. การประเมินประโยชน์ของข่าวสาร จะทำให้ผู้รับสารแสวงหาข่าวสารเพื่อสนองความ จุดประสงค์ของคนอย่างใดอย่างหนึ่งที่แตกต่างกัน
3. ภูมิหลังที่แตกต่างกันจะทำให้ผู้รับสารมีความสนใจในสื่อที่แตกต่างกัน
4. การศึกษาและสภาพแวดล้อม จะทำให้ผู้รับสารมีความสนใจแตกต่างกันในพฤติกรรม การเลือกรับสื่อเนื้อหาของรายการที่แตกต่างกัน
5. ความสามารถในการรับข่าวสาร ทั้งสภาพร่างกายและจิตใจ จะมีส่วนสัมพันธ์กับ ความสามารถในการรับสื่อและเนื้อหาของรายการที่แตกต่างกัน
6. บุคลิกภาพมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติการ โน้มโน้มและพฤติกรรมในการเปิดรับสาร ของผู้รับสาร
7. อารมณ์ สภาพทางอารมณ์ของผู้รับสารเข้าใจความหมายของข่าวสารหรืออาจเป็น อุปสรรคต่อความเข้าใจความหมายของสารก็ได้ อารมณ์ของผู้รับสารสามารถพิจารณาความรู้สึกที่ เกิดจากตัวผู้รับสาร ในขณะนั้นและความรู้สึกหรือท่าทีที่มีอยู่ก่อนแล้ว (Predisposition) เกี่ยวกับ ข่าวสารนั้น
8. ทัศนคติจะเป็นตัวกำหนดท่าทีของการรับและตอบสนองต่อสิ่งเร้าหรือข่าวสารที่ได้รับ ข่าวสารที่เข้าถึงความสนใจของผู้รับสารมีแนวโน้มจะทำให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

Schramm ได้อธิบายว่า ข่าวสารที่เข้าถึงความสนใจของผู้รับสารจะมีแนวโน้มทำให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

Merrill and Lowenstien (อ้างถึงใน กัทธพร บุญวรเมธี, 2548 : 31-32) ได้สรุปแรงผลักดันให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งเลือกรับสื่อว่าเกิดจากพื้นฐาน 4 ประการ คือ

1. ความเหงา เมื่อบุคคลต้องอยู่ลำพัง ไม่สามารถที่จะติดต่อสังสรรค์กับบุคคลอื่น ๆ ในสังคมได้สิ่งที่คิดที่สุด คือ การอยู่กับสื่อ สื่อมวลชนจึงเป็นเพื่อนแก้เหงาได้ในบางครั้ง บางคนก็พอใจที่จะอยู่กับสื่อมวลชนมากกว่าบุคคล เพราะสื่อมวลชนไม่สร้างแรงกดดันในการสนทนาหรือแรงกดดันทางสังคมให้แก่ตนเอง

2. ความอยากรู้อยากเห็น มนุษย์มีความอยากรู้อยากเห็นในสิ่งต่าง ๆ อยู่แล้วตามธรรมชาติ ดังนั้น สื่อมวลชนจึงถือเอาจะนี้เป็นหลักสำคัญในการเสนอข่าวสาร โดยเริ่มจากเสนอจากสิ่งใกล้ตัวก่อนไปจนถึงสิ่งที่อยู่ห่างไกลตัวออกไป

3. ประโยชน์ใช้สอยของตนเอง มนุษย์จะแสวงหาข่าวสารและการใช้ข่าวสารเพื่อประโยชน์ของตนเอง เพื่อช่วยให้ความคิดของตนเองบรรลุ เพื่อให้ข่าวสารที่ได้มาเสริมบารมี การช่วยให้ตนเองสะดวกสบาย หรือให้ความบันเทิงแก่ตนเอง โดยจะเลือกสื่อที่ใช้ความพยายามน้อยที่สุด (Least Effort) และได้ผลประโยชน์ตอบแทนดีที่สุด (สุภาพงษ์ ระรวยทรง, 2535 : 19)

4. ลักษณะเฉพาะของสื่อแต่ละอย่างมีส่วนทำให้ผู้รับสารแสวงหา และได้ประโยชน์ไม่เหมือนกัน ผู้รับสารแต่ละคนย่อมจะเข้าใจในลักษณะบางอย่างจากสื่อที่สนองความต้องการและทำให้ตนเองเกิดความพึงพอใจ

ลักษณะการเปิดรับสื่อของผู้รับสาร

พรทิพย์ วรกิจ โภคาทร (2529 : 292) ได้สรุปถึงการเปิดรับสื่อของผู้รับสารว่า ผู้รับสารจะเลือกเปิดรับสื่อตามลักษณะต่อไปนี้

1. เลือกสื่อที่สามารถจับหามาได้ (Availability) ธรรมชาติของมนุษย์นั้น จะใช้ความพยายามเพียงระดับหนึ่งเท่านั้น อะไรที่ยากมาก ๆ มักจะไม่ได้รับการเลือก แต่ถ้าสามารถได้มาไม่ยากนัก มักเลือกในสิ่งนั้น เช่นเดียวกับสื่อ ผู้รับสารจะเลือกสื่อที่ไม่ต้องใช้ความพยายามมาก เช่น ในชนบทประชาชนจะเปิดรับวิทยุเป็นสำคัญ เพราะตนเองสามารถจัดหาวิทยุมาได้ง่ายกว่าสื่ออื่น ๆ เป็นต้น

2. เลือกสื่อที่สอดคล้อง (Consistency) กับความรู้ ค่านิยม ความเชื่อ และทัศนคติของคน เช่น นิสิตนักศึกษาและนักวิชาการ มักนิยมอ่านหนังสือพิมพ์มติชนหรือสยามรัฐมากกว่าหนังสือพิมพ์อื่น เพราะหนังสือพิมพ์ดังกล่าวให้ข่าวสาร สาระ ความรู้ ในแง่วิชาการที่สอดคล้องกับคน

3. เลือกสื่อที่คนสะดวก (Convenience) ปัจจุบันผู้รับสารสามารถเลือกรับสื่อได้ทั้งทางวิทยุ โทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง หนังสือพิมพ์ นิตยสาร และสื่อบุคคล แต่ละคนก็จะมีพฤติกรรมการรับสื่อที่แตกต่างกันตามที่คนสะดวก เช่น บางคนมักนิยมรับฟังข่าวสารทางวิทยุกระจายเสียงขณะขับรถ บางคนชอบนั่งหรือนอนชมวิทยุโทรทัศน์ บางคนชอบอ่านหนังสือในห้องสมุด เป็นต้น

4. เลือกสื่อตามความเคยชิน ปกติจะมีบุคคลกลุ่มหนึ่งในทุกสังคม ที่จะไม่ค่อยเปลี่ยนแปลงการรับสื่อที่ตนเคยรับอยู่ ซึ่งมักจะพบในผู้สูงอายุ เช่น เคยฟังวิทยุกระจายเสียงเป็นประจำ มักไม่สนใจวิทยุโทรทัศน์หรือสื่ออย่างอื่น เป็นต้น

5. ลักษณะเฉพาะของสื่อ จากที่กล่าวมาทั้ง 4 ข้อ เป็นความต้องการสื่อของผู้รับสารเป็นหลักแต่ในข้อนี้ก็กลับเป็นคุณลักษณะเฉพาะของสื่อที่ผลต่อการเลือกสื่อของผู้รับสาร เช่น ลักษณะเด่นของหนังสือพิมพ์ คือสามารถให้ข่าวสารในรายละเอียดดีกว่า ราคากถูก และสามารถนำคิดตัวไปได้ทุกหนแห่ง หรือวิทยุโทรทัศน์ทำให้เห็นภาพเป็นจริงได้ เราใจมีความรู้ลึกในเหตุการณ์มีแสงสีดึงดูดใจในขณะที่ดูวิทยุโทรทัศน์สามารถพักผ่อนอิริยาบถได้สบาย เป็นต้น

นอกจากนี้ พรทิพย์ วรกิจ โภคาทร ยังได้กล่าวถึง ความสัมพันธ์กับผู้รับสารต่อข่าวสารว่ามีอยู่ 4 อย่าง คือ

1. ความต้องการข่าวสารที่เป็นประโยชน์ (Utilization) ผู้รับสารจะเปิดรับข่าวสารที่เป็นประโยชน์แก่ตนเองเป็นสำคัญ เช่น ฟังเพลงเพื่อความบันเทิง ฟังหรืออ่านข่าวกีฬาที่ตนเองเล่นหรืออ่านข่าวที่เป็นประโยชน์ในการประกอบอาชีพ เป็นต้น

2. ความต้องการข่าวสารที่สอดคล้อง (Consistency) กับค่านิยม ความเชื่อ และทัศนคติของผู้รับสาร ผู้รับสารมักจะเปิดรับข่าวสารที่สอดคล้องกับความเชื่อ ค่านิยม ทัศนคติของตน ข่าวสารที่ไม่สอดคล้องมักไม่ได้รับความสนใจ หรือได้รับการปฏิเสธจากผู้รับสาร

3. ความต้องการข่าวสารที่สะดวกในการได้มา (Availability) ผู้รับสารนั้นจะมีข้อจำกัดในการเปิดรับข่าวสาร ถึงแม้ว่าข่าวสารจะเป็นประโยชน์และสอดคล้องกับตัวเอง แต่ถ้าข่าวสารได้มาด้วยความยากลำบากหรือไม่สะดวกผู้รับสารก็ไม่อาจเปิดรับข่าวสารนั้นได้ ดังนั้น พฤติกรรมหนึ่งของผู้รับสาร คือ ความสะดวกในการรับข่าวสารนั้นมา

4. ความอยากรู้อยากเห็น (Curiosity) เป็นความต้องการที่อยากมีประสบการณ์ใหม่ ๆ ซึ่งเป็นธรรมชาติของมนุษย์อย่างหนึ่งและยังอยู่ในสังคมปัจจุบันที่มีอะไรเปลี่ยนแปลงมีประสบการณ์ใหม่ ๆ ตลอดเวลาเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้มนุษย์รับข่าวสาร

จากแนวคิดการเปิดรับสื่อ จะเห็นได้ว่ามนุษย์มีความจำเป็นที่จะต้องติดต่อข่าวสารซึ่งกันและกัน จะเปิดรับข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ ที่ตนเองสนใจและเป็นประโยชน์แก่ตนเองเป็นสำคัญ เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง จะเปิดรับข่าวสารที่สอดคล้องกับความรู้ ความเชื่อ ค่านิยมทัศนคติของตน โดยจะเลือกสื่อที่ใกล้ตัว จัดหามาได้ง่ายเพื่อความสะดวกในการรับข่าวสาร โดยสื่อที่ใช้ในงานวิจัยนี้ได้แก่ สื่อมวลชน สื่อเฉพาะกิจและสื่อบุคคล

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ความหมายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาจากภาษาอังกฤษว่า “Ecotourism” ซึ่งเป็นคำผสมระหว่างคำว่า Ecology หรือนิเวศวิทยา กับคำว่า Tourism หรือการท่องเที่ยว นอกจากนี้ ยังมีการใช้คำภาษาอังกฤษอื่นๆ ได้แก่ “Nature Tourism” หรือ “Biotourism” หรือ “Green Tourism” เพื่อบอกว่าเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติหรือวัฒนธรรมท้องถิ่น (วิชิต, 2545)

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2544) ได้อธิบายความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยคำนิยามของราชบัณฑิตยสภาว่า เป็นการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบในแหล่งธรรมชาติ มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวภายใต้การจัดการอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

นิพนธ์ (2544) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไว้ว่า หมายถึง การเดินทางไปยังสถานที่แห่งใดแห่งหนึ่งโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาชื่นชมและเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพ สภาพธรรมชาติ สภาพสังคม วัฒนธรรม วิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นบนพื้นฐานของความรู้และความรับผิดชอบต่อระบบนิเวศโดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่นและเกิดความพึงพอใจสำหรับนักท่องเที่ยว

รำไพพรรณ (2544) ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศว่า คือ การท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศโดยกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้อง ภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

จะเห็นได้ว่า แนวความคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีความหมายที่ลึกซึ้งมากกว่าการเสนอขายการท่องเที่ยวแบบใหม่เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว แต่เป็นแนวคิดที่มุ่งประสานผลประโยชน์และความต้องการในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติและวัฒนธรรมเข้ากับการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองความต้องการทางเศรษฐกิจ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจึงเป็นรูปแบบของการท่องเที่ยวที่ช่วยส่งเสริมการอนุรักษ์ธรรมชาติและวัฒนธรรม อีกทั้งเป็นเครื่องมือหนึ่งในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน(วรรณา, 2539)

สรุปความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ รูปแบบการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อชื่นชม ศึกษาเรียนรู้ และเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพ พืชพรรณ และสัตว์ป่า โดยมีการจัดการอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งให้เกิดจิตสำนึกต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างต่อเนื่อง

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2540) กล่าวว่า จุดกำเนิดของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเกิดขึ้นจากแนวคิดที่สำคัญสองแนวคิดผนวกกัน คือ แนวคิดของการพัฒนาอย่างยั่งยืนและแนวคิดทางด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศประกอบด้วยสาระสำคัญ 4 ประการ คือ

1. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเกี่ยวข้องกับพื้นที่ธรรมชาติและอาจรวมถึงแหล่งประวัติศาสตร์ โบราณคดี วัฒนธรรมที่ปรากฏในพื้นที่ธรรมชาตินั้นด้วย โดยมุ่งเน้นที่คุณค่าธรรมชาติหรือลักษณะเด่นที่เป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว เป็นสิ่งดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว
2. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นการท่องเที่ยวที่ทุกฝ่ายมีความรับผิดชอบต่อสภาพแวดล้อมธรรมชาติ ระบบนิเวศ และวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยเป็นการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนจะไม่ทำลายและทำให้สิ่งแวดล้อมหรือธรรมชาติเสื่อมโทรม
3. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเน้นการท่องเที่ยวที่ได้สัมผัส เรียนรู้ หรือมีประสบการณ์กับธรรมชาติโดยตรง และเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาเรียนรู้สภาพแวดล้อมธรรมชาติซึ่งนอกจากจะได้รับความพึงพอใจแล้ว ยังช่วยเสริมสร้างจรรยาบรรณด้านสิ่งแวดล้อมเชิงบวกอีกด้วย
4. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศต้องเป็นการท่องเที่ยวที่ให้ประโยชน์กับถิ่นฐานธรรมชาติและอนุรักษ์ธรรมชาติ ในขณะที่เดียวกันจะเอื้อประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่นทั้งยังทางตรงและทางอ้อม

นอกจากนี้ สมสกุล (2540 อ้างถึงใน บุญเลิศ, 2539) ระบุว่าเอกชนควรมีบทบาทในการส่งเสริมการท่องเที่ยว ดังนี้

1. ผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวควรมีจิตสำนึกในการให้ทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างหวงแหนในคุณค่า
2. ผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยว ควรดูแลไม่ให้เกิดผลกระทบทางด้านลบต่อการท่องเที่ยว เช่น การลดมลพิษจากการขนส่ง การติดตั้งเครื่องบำบัดน้ำเสียที่มีประสิทธิภาพ
3. ผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวควรมีโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ตลอดจนการให้คำแนะนำแก่นักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการเพื่อลดผลกระทบ ที่อาจมีต่อสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น
4. ผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวควรหมั่นตรวจสอบ และประเมินผลเกี่ยวกับการรักษาสภาพแวดล้อมในหน่วยงานต่างๆ ภายในธุรกิจตนเองอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะระบบการกำจัดขยะและน้ำเสีย
5. ผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยว ควรให้ความร่วมมือกับภาครัฐบาลในการสนับสนุนโครงการ หรือกิจกรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

อุยวาทิ(2545) ได้กล่าวว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเน้นการผสมผสานระหว่างการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติกับการพัฒนาชุมชน โดยให้ความสำคัญกับชุมชนท้องถิ่นในการได้รับประโยชน์โดยตรงจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อให้เกิดรายได้ในการขายผลิตภัณฑ์และบริการ

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย(2542) ได้กำหนดขอบเขตของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ครอบคลุมลักษณะพื้นฐานขององค์ประกอบหลัก 4 ด้าน ประกอบด้วย พื้นที่ท่องเที่ยว การจัดการกิจกรรม และกระบวนการตลอดจนการมีส่วนร่วมขององค์กรที่เกี่ยวข้อง ดังแสดงในภาพที่ 4

1. องค์ประกอบด้านพื้นที่ เป็นการจัดการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น (Identity or Authentic or Endemic or Unique) ทั้งนี้ รวมถึงแหล่งวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศในพื้นที่นั้นๆ ดังองค์ประกอบด้านพื้นที่จึงเป็นการจัดการท่องเที่ยวที่เน้นพื้นฐานธรรมชาติ (Nature-based Tourism)

2. องค์ประกอบด้านการจัดการท่องเที่ยวที่เน้นความรับผิดชอบต่อ (Responsible Travel) โดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม ครอบคลุมไปถึงการอนุรักษ์ทรัพยากร การจัดการสิ่งแวดล้อมการป้องกันและกำจัดมลพิษ และควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีขอบเขต จึงเป็นการจัดการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อ และ ไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม

3. องค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการ เป็นการจัดการการท่องเที่ยวที่มุ่งสร้างกระบวนการเรียนรู้ (Learning Process) โดยให้การศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยวเป็นการเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ ความประทับใจ เพื่อสร้างความตระหนักและปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องต่อนักท่องเที่ยว ประชาชนท้องถิ่นและผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง จึงเป็นการจัดการท่องเที่ยวที่เน้นหลักสิ่งแวดล้อมศึกษา (Environmental Education-based Tourism)

4. องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม เป็นการจัดการท่องเที่ยวที่เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชนท้องถิ่น (Local People Participation) ที่มีส่วนในการคิดวางแผน ปฏิบัติตามแผน ได้รับประโยชน์ สามารถติดตามตรวจสอบ ตลอดจนร่วมบำรุงรักษาทรัพยากรท่องเที่ยว อันก่อให้เกิดผลประโยชน์ในท้องถิ่น ทั้งการกระจายรายได้ การยกระดับคุณภาพชีวิตและการได้รับผลตอบแทนเพื่อนำมาบำรุงรักษาและจัดการแหล่งท่องเที่ยว และท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพ เริ่มจากระดับรากหญ้าจนถึงการปกครองส่วนท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง จึงเป็นการจัดการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของชุมชน (Community Participation-based Tourism)

หากการท่องเที่ยวใดมีองค์ประกอบที่สมบูรณ์ตามลักษณะองค์ประกอบทั้ง 4 ด้านดังกล่าวข้างต้น จัดได้ว่าเป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สมบูรณ์ หากขาดหรือปราศจากข้อใดข้อหนึ่งไปความสมบูรณ์จะลดน้อยลงจนอาจกลายเป็นการท่องเที่ยวรูปแบบอื่นๆ

2.3 แนวคิดหลักการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน

ความหมายและการแบ่งประเภทของทรัพยากร

โดยปกติแล้วทรัพยากรธรรมชาติในระบบนิเวศหนึ่งๆนั้น ประกอบด้วยชนิด ปริมาณและสัดส่วนคงที่ ทำให้ระบบนิเวศธรรมชาตินั้นๆ อยู่ในภาวะสมดุล เมื่อนำมาพิจารณาความสามารถของทรัพยากรในการเอื้อประโยชน์ของมนุษย์ ทรัพยากรที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและสามารถเป็นประโยชน์ต่อมนุษย์ได้ มักมีปริมาณที่จำกัด หากมีการใช้ประโยชน์ ไม่เหมาะสมแล้ว ทรัพยากรก็จะหมดไป หรือหมดความสามารถในการใช้ประโยชน์ได้ ดังนั้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้อย่างสมเหตุสมผล (Rational Use) เพื่อประโยชน์ยาวนานที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ซึ่งเป็นเรื่องของการอนุรักษ์ (Conservation) และมีความหมายรวมถึงการใช้อย่างชาญฉลาด (Wise Use) ให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวมมากที่สุดคนานที่สุด โดยเกิดการสูญเปล่า (Waste) ของทรัพยากรให้น้อยที่สุด และมีการกระจายการใช้ประโยชน์ทรัพยากร โดยทั่วถึงกันในสังคม

นิวัติ(2542) ได้กล่าวว่าความสูญเปล่าหมายถึง การถูกทำลายโดยไม่จำเป็นหรือการสูญเสียไปโดยไม่ได้รับประโยชน์ที่คุ้มค่า การสูญเปล่าอาจเกิดขึ้นได้ทั้งในการผลิตและการบริโภค แบ่งออกได้เป็น 4 ประเภทดังนี้

1. การสูญเปล่าแบบเบ็ดเสร็จ (Absolute Waste) หมายถึง ทรัพยากรถูกทำลายไปโดยไม่ได้รับผลตอบแทนแต่อย่างใด เช่น การพังทลายของหน้าดินเนื่องจากน้ำหรือลม ดินที่สูญเสียในลักษณะนี้จะไม่ได้รับผลประโยชน์อะไรเลย

2. การสูญเปล่าแบบซ้ำเติมหรือสมทบ (Waste Plus) หมายถึง การสูญเสียทรัพยากรอย่างอื่นเพิ่มขึ้นมาอีกในขณะที่ทรัพยากรอย่างหนึ่งกำลังถูกทำลาย เช่น ไฟป่า นอกจากเผาไหม้ทำลายต้นไม้โดยตรงแล้ว ยังเป็นการทำลายที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า และทำลายคุณสมบัติของดินอีกด้วย

3. การสูญเปล่าแบบไม่ได้สัดส่วน (Relative Waste) หมายถึง การใช้ทรัพยากรเพื่อวัตถุประสงค์อย่างหนึ่งอย่างใด โดยไม่ได้สัดส่วนคุ้มค่า

4. การสูญเปล่าแบบจงใจ (Organized Waste) หมายถึง การสูญเปล่าที่เกิดจากการทำลายทรัพยากรอันมีค่าเพื่อรักษาระดับราคา เช่น การเผาทำลายใบยาสูบเพื่อตรึงราคา เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ปัญหาที่จะหลีกเลี่ยงไม่ให้เกิดการสูญเปล่านั้นเป็นการยากในแง่การผลิตตามหลักเศรษฐศาสตร์ รวมทั้งหลักการในทางนิเวศวิทยาที่ถือว่าทุกครั้งที่ทรัพยากรมีการเคลื่อนที่หรือเปลี่ยนแปลงสภาพ ย่อมเกิดการสูญเปล่าน้อยที่สุด (นิวัติ.2542) โสมสกา (2544) กล่าวว่า เพื่อประโยชน์ในการจัดการและการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ จึงแบ่งประเภทของทรัพยากรจากขีดความสามารถในการนำมาใช้ประโยชน์ โดยพิจารณาจากอัตราการผลิตที่มีการเกิดใหม่หรืออัตราการฟื้นตัวของทรัพยากรนั้นเป็นปัจจัยสำคัญ

2.4 แนวคิดการแบ่งประเภทของทรัพยากร

ทรัพยากรธรรมชาติที่เกิดขึ้นหรือมีอยู่ตามธรรมชาติและสิ่งต่างๆที่สามารถใช้ประโยชน์ได้ทางเศรษฐศาสตร์ มีปัจจัย 3 อย่างที่เป็นปัจจัยการผลิต ได้แก่ ที่ดิน แรงงาน และทุนซึ่งล้วนมาจากทรัพยากรทั้งสิ้น ที่ดินเป็นปัจจัยการผลิต โดยมีทรัพยากรมนุษย์เป็นกำลังแรงงาน นอกจากนั้นปัจจัยอื่นได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค ต่างได้มาจากทรัพยากรทั้งสิ้น

โสมสกา(2544) อธิบายว่าการบางประเภททรัพยากร โดยพิจารณาจากมิติทางเศรษฐศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง 2 มิติคือ การเป็นทรัพยากรที่มีการสะสม (Stock) ซึ่งถูกกำหนดโดยธรรมชาติและอัตราการใช้ทรัพยากรในอดีต และการเป็นทรัพยากรที่มีการไหลเวียน (Flow) ซึ่งถูกกำหนดโดยทางเลือกของมนุษย์ ดังนั้น ทรัพยากรอาจแบ่งออกเป็น 2 ประเภทดังนี้

1. ทรัพยากรที่ฟื้นฟูขึ้นใหม่ได้ (Renewable Resources) จำแนกเป็น

1.1 ทรัพยากรที่มีการไหลเวียนประเภทพลังงานที่ฟื้นฟูขึ้นใหม่ได้ (Renewable Energy Flow Resources) ได้แก่ ลม กระแสน้ำ คลื่น และพลังงานแสงอาทิตย์เป็นต้น ทรัพยากรดังกล่าวเป็นทรัพยากรที่ฟื้นฟูใหม่ได้ มีคุณสมบัติที่สำคัญคือใช้แล้วไม่หมด การบริโภคพลังงานที่มีการไหลเวียนของผู้บริโภคคนใดคนหนึ่งไม่ได้ลดจำนวนการไหลเวียนของพลังงานดังกล่าวที่ผู้บริโภคคนอื่นได้รับ เนื่องจากจำนวนที่สะสมไว้ของพลังงานดังกล่าวได้มาจากภายนอก และไม่ได้มีผลมาจากพฤติกรรมของมนุษย์ เช่นพลังงานแสงอาทิตย์ที่ได้มาจากจำนวนพลังงานที่สะสมของดวงอาทิตย์ พลังงานกระแสน้ำได้มาจากแรงโน้มถ่วงของโลกซึ่งสัมพันธ์กับน้ำและดวงจันทร์

1.2 ทรัพยากรสะสมฟื้นฟูขึ้นใหม่ได้แต่จำนวนที่สะสมไว้อาจหมดไป (Renewable But - Exhaustible) แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1.2.2 ทรัพยากรสะสมฟื้นฟูขึ้นใหม่ได้ทางชีวภาพ (Renewable Biological Stock Resources) ได้แก่ ป่าไม้ จำนวนปลาและสัตว์ต่างๆ รวมถึงสิ่งมีชีวิตจำนวนมากที่สามารถฟื้นฟูได้ แต่มีโอกาสหมดสิ้นไปถ้าขนาดของทรัพยากรที่สะสมไว้ หรือระดับประชากรมีจำนวนมากพอและมีเงื่อนไขทางสิ่งแวดล้อมอื่นๆ การลดลงของจำนวนทรัพยากรที่สะสมไว้เนื่องจากมีการนำไปใช้อาจมีการฟื้นตัวโดยขบวนการเจริญเติบโตทางชีวภาพ อย่างไรก็ตาม ภายใต้ระบบของสิ่งแวดล้อมอาจมีขนาดของประชากรเริ่มต้นที่สะสมไว้หรือจำนวนประชากรอยู่ต่ำกว่าจุดเริ่มต้นดังกล่าว ซึ่งอาจทำให้จำนวนประชากรลดลงไม่เหลือเลยก็เป็นได้

2. ทรัพยากรที่ฟื้นฟูได้ใหม่ทางกายภาพ (Renewable Physical Stock Resources) ทรัพยากรประเภทนี้เป็นทรัพยากรที่มีขีดความสามารถในการฟื้นฟูสภาพขึ้นใหม่ในช่วงระยะเวลาสั้น ๆ ผ่านกระบวนการเปลี่ยนสภาพด้านกายภาพและชีวภาพ ตัวอย่างเช่น โครงสร้างและระดับความอุดมสมบูรณ์ของดิน วัฏจักรของน้ำ ชั้นโอโซนของโลก ขีดความสามารถของระบบสิ่งแวดล้อมในการดูดซับหรือจำกัดของเสีย เป็นต้น ทรัพยากรประเภทนี้ที่โอกาสลดจำนวนลงและหมดสิ้นไปได้ เช่นเดียวกับทรัพยากรประเภทสะสมทางชีวภาพ

2.1 ทรัพยากรที่ฟื้นฟูขึ้นใหม่ได้ (Non-renewable Resources) เป็นทรัพยากรที่ใช้แล้วไม่สามารถทดแทนขึ้นใหม่ได้ เช่น ถ่านหิน ก๊าซธรรมชาติ น้ำมัน เป็นต้น การใช้ทรัพยากรประเภทนี้

ในช่วงเวลาปัจจุบันจะทำให้ปริมาณทรัพยากรที่ส่งสมไว้ใช้ในอนาคตลดจำนวนลง ทรัพยากรประเภทนี้บางครั้งเรียกว่า ทรัพยากรที่ใช้แล้วหมดสิ้นไป(Exhaustible Resource)

ธันวา (มปป.) อธิบายว่า การจัดบางประเภททรัพยากรสามารถทำได้หลายแนวทางแล้วแต่เงื่อนไขหรือวัตถุประสงค์ในการจัดแบ่งเป็นสำคัญ จากความหลากหลายของทรัพยากรที่มีอยู่สามารถแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ การจัดแบ่งตามลักษณะสภาพการคงอยู่ และตามลักษณะการใช้ประโยชน์ของทรัพยากร

การจัดแบ่งประเภทของทรัพยากรตามสภาพการคงอยู่ (Existence) ประกอบด้วย

1. ทรัพยากรประเภทที่ไม่สามารถเสริมสร้างขึ้นมาใหม่ได้ (Non-renewable Resource) หมายถึง ทรัพยากรประเภทที่เมื่อมีการใช้ประโยชน์แล้วจะหมดไป โดยไม่สามารถมีการผลิตซ้ำ (Reproduction) ขึ้นใหม่ได้ภายในระยะเวลาอันสั้น เป็นทรัพยากรที่ไม่มีชีวิต (Non-biological Resource) เช่น แร่ธาตุ น้ำมัน ดินและน้ำ ซึ่งเมื่อมีการใช้ประโยชน์แล้ว สภาพการคงอยู่เดิมของทรัพยากรจะหมดไป แม้จะมีการนำกลับมาใช้ใหม่ก็ไม่สามารถที่จะเหมือนเดิมหรือเท่าเดิมได้ หรือแม้ปริมาณทรัพยากรอาจจะมีปริมาณที่คงเดิมได้เช่น ดินหรือน้ำ แต่คุณภาพในการใช้ประโยชน์จะลดลงหรือหมดไปหรือต้องใช้เวลานานมากกว่าจะคืนสภาพเดิมได้ โดยเฉพาะทรัพยากรประเภทแร่ธาตุ อาจจะใช้เวลานานนับล้าน หรือหลายล้านปีในการที่จะเพิ่มปริมาณขึ้นมาได้อีก

2. ทรัพยากรประเภทที่สามารถเสริมสร้างขึ้นมาใหม่ได้ (Renewable Resource) หมายถึง ทรัพยากรประเภทที่เมื่อมีการใช้ประโยชน์แล้วสามารถมีการผลิตซ้ำขึ้นมาใหม่ได้อีกภายในระยะเวลาที่ไม่ยาวนานนักเป็นทรัพยากรที่ไม่มีชีวิต เช่น จุลินทรีย์ พืช สัตว์ รวมทั้งทรัพยากรมนุษย์ การเกิดขึ้นขึ้นของทรัพยากรเหล่านี้ ใช้เวลาที่สั้นกว่าทรัพยากรประเภทแรกมาก อาจเป็นเดือน เป็นปี หรืออย่างมากในราวหนึ่งร้อยปีเท่านั้น หากมีการจัดการใช้ประโยชน์ที่ดีทรัพยากรประเภทนี้ก็จะคงอยู่ตลอดไปได้

3. ทรัพยากรประเภทที่อยู่ในขั้นวิกฤต (Critical Zone Resources) หมายถึง ทรัพยากรที่มีปริมาณเหลืออยู่น้อยมาก จนกระทั่งหากมีการใช้ประโยชน์เกิดขึ้นแล้ว ทรัพยากรเหล่านี้จะหมดสิ้นไปอย่างถาวร แต่หากมีการอนุรักษ์และการจัดการที่ดีก็จะสามารถคงอยู่หรือเสริมสร้างขึ้นมาใหม่ให้มีความอุดมสมบูรณ์ได้ตลอดไป เช่น พันธุ์พืชบางอย่างที่กำลังหมดไป หรือสัตว์ป่าสงวนที่กำลัง

จะสูญพันธุ์ ซึ่งหากมีการนำออกมาใช้ประโยชน์ภายใต้การจัดการวางแผนที่ดี พันธุ์พืชเหล่านี้ก็จะสามารถคงอยู่ต่อไปได้อย่างไม่หมดสิ้น เพราะทรัพยากรที่อยู่ในขั้นวิกฤตเหล่านี้แท้จริงแล้วคือทรัพยากรประเภทที่สามารถเสริมสร้างขึ้นมาใหม่ได้นั่นเอง แต่หากมีการใช้ประโยชน์อย่างไม่ถูกต้องแล้วก็จะกลายเป็นกลายเป็นทรัพยากรที่สูญไปอย่างถาวรไม่สามารถเสริมสร้างขึ้นมาใหม่ได้อีกเลย ทรัพยากรเหล่านี้จึงนับว่าอยู่ในช่วง”วิกฤต” ระหว่างการเป็นทรัพยากรที่จะสามารถเสริมสร้างขึ้นมาใหม่ได้อีกหรือเป็นทรัพยากรที่กำลังอยู่ในช่วงเวลาแห่งการเลือกที่จะยังมีโอกาสคงอยู่ต่อไป หรือการที่จะหมดไปจากโลกนี้อย่างถาวร

การแบ่งประเภทของทรัพยากรตามการใช้ประโยชน์

1. ทรัพยากรประเภทที่ใช้ประโยชน์แล้วไม่สูญหายไป (Inexhaustible Resources) หมายถึง ทรัพยากรที่ถือว่าไม่มีวันสูญหายไปหรือไม่มีการหมดเปลืองเมื่อใช้ประโยชน์แล้ว ได้แก่ บรรยากาศ (Atmosphere) หรือ ภูมิอากาศ (Climate) ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับทรัพยากรอื่นๆ ทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ซึ่งจะมีการหมุนเวียนเปลี่ยนแปลงเป็นมวลอากาศและอุณหภูมิไปรอบๆ โลก ตลอดเวลาไม่มีวันสิ้นสุด หรือน้ำในวัฏจักร (Water in Cycle) ซึ่งจะหมุนเวียนจากสภาพหนึ่งเป็นอีกสภาพหนึ่ง เช่น จากฝนเป็นหิมะ ลุกเห็บ น้ำค้าง มีการระเหยสู่อากาศเป็นไอน้ำ หรือไหลไปตามพื้นดินเป็นแม่น้ำลำธาร แต่โดยภาพรวมแล้ว ปริมาณน้ำยังคงเท่าเดิมเพียงแต่มีสภาพที่แตกต่างกันเท่านั้น

2. ทรัพยากรประเภทที่ใช้ประโยชน์แล้วสูญหายไป (Exhaustible Resources) หมายถึง ทรัพยากรประเภทที่เมื่อใช้ประโยชน์แล้วปริมาณทรัพยากรจะหมดไปทันที มาสามารถงอกเงยขึ้นมาใหม่ได้ หรือต้องใช้ระยะเวลาที่ยาวนานมาก เช่น โลหะ น้ำมันเชื้อเพลิง ต้องใช้เวลานานมากที่จะเกิดขึ้นอีกจนอาจกล่าวได้ว่าสูญหายไปอย่างถาวร หรือทรัพยากรธรรมชาติประเภทชีวทัศน์ น้ำตก หน้าผา เกาะแก่ง ซึ่งชีวทัศน์ในสภาพธรรมชาติต่างๆเหล่านี้ เมื่อถูกทำลายลงแล้วก็ไม่สามารถที่จะสร้างขึ้นมาทดแทนให้เหมือนเดิมได้อีกเช่นเดียวกัน

3. ทรัพยากรประเภทที่ใช้ประโยชน์แล้วทดแทนได้หรือรักษาให้คงอยู่ได้ (Replaceable or Maintainable Resources) หมายถึง ทรัพยากรที่ใช้ประโยชน์แล้วสามารถที่จะทดแทนกันหรือรักษาไว้ให้คงที่ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมีการจัดการใช้ประโยชน์ที่ดีของมนุษย์ในช่วง เช่น ดิน น้ำ ใน

ที่ใดที่หนึ่งซึ่งมนุษย์สามารถใช้ประโยชน์และสามารถดูแลรักษาให้คงอยู่ในสภาพเดิมได้ ตามหลักการอนุรักษ์ เช่น มีการใส่ปุ๋ยทดแทนธาตุอาหารในดินที่เสียไปหรือปลูกพืชบำรุงดิน เพื่อรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน

สรุปการจัดแบ่งประเภททรัพยากรเพื่อประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรให้ถูกต้อง การจัดสรรทรัพยากรเพื่อการใช้ประโยชน์และการเก็บรักษาอย่างเหมาะสม ซึ่งที่ความสำคัญอย่างยิ่งต่อทรัพยากร และเป็นประเด็นการตัดสินใจที่มีผลกระทบต่อมนุษย์โดยตรง ความเข้าใจระบบธรรมชาติ มารวางแผนใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างฉลาดถูกต้องตามหลักวิชาการจัดการทรัพยากรไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรธรรมชาติประเภทใดก็ตาม ก็อาจเกี่ยวข้องกับทรัพยากรมนุษย์ได้ทั้งสิ้น ทั้งนี้ก็เพื่อกำหนดนโยบายในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

ความหมายและการอนุรักษ์

1. ด้านการอนุรักษ์พื้นที่ชายฝั่งทะเล ป่าชายเลนเป็นแนวกำบังภัยธรรมชาติ เช่น ป้องกันลมพายุ ในฤดูมรสุม และป้องกันการพังทลายของดินตามแนวชายฝั่งทะเล รากของต้นไม้ในป่าชายเลนที่โผล่ออกมาเหนือพื้นดินหรือรากหายใจ และรากค้ำยันที่อยู่บริเวณ โคนดินทำหน้าที่คล้ายตะแกรงตามธรรมชาติคอยกั้นกรองสิ่งปฏิกูลต่างๆ ที่มาที่กระแสน้ำ ทำให้ในแม่น้ำลำคลองและชายฝั่งทะเลสะอาดขึ้น ป่าชายเลนช่วยทำให้แผ่นดินบริเวณชายฝั่งทะเลงอกขยายออกไปในทะเล รากต้นไม้ในป่าชายเลนนอกจากจะช่วยบรรเทาความเสื่อมของสิ่งแวดล้อม ยังทำให้ตะกอนที่แขวนลอยมากับน้ำตกทับถมเกิดเป็นแผ่นดินใหม่ ขยายออกไปในทะเล เกิดเป็นหาดเลนอันเหมาะแก่การเกิดพันธุ์ไม้ป่าชายเลนและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งได้เป็นอย่างดี

2. ด้านระบบนิเวศวิทยา ป่าชายเลนช่วยรักษาความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตกับสิ่งแวดล้อมบริเวณชายฝั่งในความสมดุล การเปลี่ยนแปลงของป่าชายเลนย่อมส่งผลให้ระบบความสัมพันธ์นี้ถูกทำลายและเกิดผลเสียหลายตามมา เช่น พื้นที่ป่าชายเลนถูกบุกรุก จำนวนสัตว์น้ำก็จะลดลง คุณภาพของน้ำเปลี่ยนแปลงไป

จากข้อมูลของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (2546)พบว่า ในปี พ.ศ. 2529 ป่าชายเลนของประเทศไทยที่ขึ้นทะเบียนกระจายตามชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก ภาคกลาง และภาคใต้ มีอยู่ประมาณ 1,227,647 ไร่ และลดลงเหลือเพียง 1,047,390 ไร่

ในปี พ.ศ. 2539 ต่อมา หลังจากมีโครงการปลูกป่าในหลายพื้นที่เพื่อฟื้นฟูทรัพยากรป่าชายเลนที่สูญเสียไป ทำให้ในปี พ.ศ. 2543 มีพื้นที่ป่าชายเลนประมาณ 1,525,998 ไร่ โดยทางรัฐบาลมีแนวคิดที่จะดำเนินการจัดการทรัพยากรป่าชายเลนที่มีอยู่นี้ให้มีความยั่งยืนต่อไป

แนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน

1. การเพิ่มพื้นที่ป่าชายเลน
2. การป้องกันป่าชายเลนที่มีอยู่เดิมมิให้ถูกทำลายไปอีก
3. การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับระบบนิเวศป่าชายเลนทั้งด้านพื้นฐานและด้านประยุกต์
4. การสร้างความเข้าใจและประสานงานอันดีระหว่างผู้ใช้ประโยชน์จากป่าชายเลน

ตลอดจนการแก้ไขด้วยกฎหมาย

แนวคิดที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ให้กับเศรษฐกิจชุมชน โดยไม่ต้องใช้ประโยชน์จากป่าชายเลนในรูปแบบเดิมๆ เช่น ใช้ผลผลิตของป่าโดยตรงหรือแม้กระทั่งการใช้พื้นที่ป่าไปใช้อย่างอื่นเช่น นาุ้ง ซึ่งแนวคิดนี้เกิดขึ้นในกลุ่มนักอนุรักษ์และนักวิชาการหรือแม้แต่ชาวบ้านทั่วไป คั้งที่ได้ยินได้ฟังจากสื่อชนิดต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุ หรือ โทรทัศน์ หรือจากงานวิจัยที่มีการสอบถามความคิดเห็นของชาวบ้านบางกลุ่มที่อาศัยอยู่บริเวณใกล้เคียงป่าชายเลน แนวคิดที่เด่นชัดก็คือแนวคิดที่จะให้ป่าชายเลนเป็นจุดขายในธุรกิจการท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นการท่องเที่ยวในแบบของการชื่นชมทัศนียภาพของป่าชายเลน หรือการท่องเที่ยวในแนวการศึกษาเชิงระบบนิเวศ ซึ่งกำลังเป็นแนวคิดร่วมสมัยอยู่ในปัจจุบัน(สุนันทา,2545)

การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนเพื่อให้องค์กรท้องถิ่นและประชาชนเข้ามามีบทบาทในการอนุรักษ์ทรัพยากร สามารถนำมาประยุกต์ใช้ประโยชน์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนที่มีค่ามหาศาลให้คงมีไว้ตลอด ถ้าประชาชนในท้องถิ่นมีการยอมรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีจุดมุ่งหมายในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ เป็นสำคัญ ซึ่งครอบคลุมถึงการจัดการท่องเที่ยว การจัดกิจกรรมท่องเที่ยวและการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นด้วย

2.5 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

เขตชายฝั่งทะเล (Coastal Zone) ดังแสดงในภาพที่ 3 เป็นบริเวณคาบเกี่ยวระหว่างพื้นดินและพื้นน้ำ ก่อให้เกิดสภาพภูมิประเทศและระบบนิเวศที่มีลักษณะเฉพาะ โดยส่วนของพื้นที่ดินได้รับอิทธิพลจากน้ำทะเลซึ่งเป็นตัวกำหนดคุณสมบัติทางเคมีและกายภาพของดิน รวมทั้งลักษณะของพันธุ์พืชและสัตว์ ส่วนพื้นน้ำได้รับผลกระทบต่างๆ จากส่วนพื้นดิน เช่น น้ำจืดที่น้ำตะกอนดินจากพื้นที่สูงไหลลงสู่ชายฝั่งทะเล อิทธิพลเหล่านี้ช่วยลดความเค็มของน้ำทะเล รวมทั้งนำแร่ธาตุอาหารมาสู่ทะเลช่วยทำให้ห่วงโซ่อาหารบริเวณชายฝั่งทะเลสามารถดำรงอยู่ได้(สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ, 2538) เขตชายฝั่งทะเลเป็นแหล่งที่มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรธรรมชาติที่มีคุณค่าคือเศรษฐกิจสังคมและนิเวศวิทยา เช่น ป่าชายเลน ชายหาด ปะการัง หาดทราย ทัศนียภาพ และทรัพยากรประมงอื่นๆ (สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม, 2545)

ความสำคัญของทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

ระบบนิเวศชายฝั่งเป็นระบบที่มีความซับซ้อนและมีความเกี่ยวพันกันของหลายระบบ การเปลี่ยนแปลงของระบบหนึ่งอาจมีอิทธิพลถึงระบบอื่นๆที่ต่อเนื่องได้ อาทิ ระบบนิเวศบนบกบริเวณชายทะเล ระบบนิเวศป่าชายเลน ระบบนิเวศหญ้าทะเล และระบบนิเวศปะการัง เป็นต้น โดยเฉพาะระบบนิเวศป่าชายเลน (Mangrove Ecosystem) ซึ่งเป็นระบบที่อยู่ในแนวเชื่อมต่อ (Ecotone) ระหว่างผืนแผ่นดินกับพื้นน้ำทะเลในเขตร้อน (Tropical Region) ทำให้เกิดสภาพแวดล้อมที่เอื้อประโยชน์ต่อการป้องกันชายฝั่งจากการพังทลาย การลดความเสียหายจากลมพายุ การช่วยดักตะกอนและมลภาวะ การช่วยสะสมอาหารและสร้างผลผลิต เป็นแหล่งอาศัยและแพร่ขยายพันธุ์สัตว์น้ำ เป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจ และเพื่อการท่องเที่ยว

รูปแบบในการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรชายฝั่งได้ก่อให้เกิดการนำมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ทรัพยากรถูกนำมาใช้อย่างไม่มีประสิทธิภาพ เกิดความเสื่อมโทรมและทำให้สูญเสียการใช้ประโยชน์ไป อย่างไรก็ตาม ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเป็นทรัพยากรที่สามารถฟื้นฟูได้ (Renewable Resource) จึงมีแนวทางของการจัดการทรัพยากรชายฝั่งแบบบูรณาการ (Integrated Coastal Management; ICM) ซึ่งเป็นการกำหนดคน โยบาย และพัฒนากลยุทธ์

ภพ.
338,4791
5132 ก
พ.ค.ร.๕๕๓ท.

วันที่.....	30 พ.ย. 2552
เลขทะเบียน.....	011711 ๑๕

ในการจัดการ โดยมุ่งเน้นที่ปัญหาความขัดแย้งของการใช้ทรัพยากรและการควบคุมผลกระทบจากกิจกรรมของมนุษย์ที่มีต่อสิ่งแวดล้อม ให้ความสำคัญกับการบำรุงรักษาแหล่งอาศัยของสิ่งมีชีวิตและการพัฒนาโดยมีทรัพยากรธรรมชาติเป็นพื้นฐาน จากผลการประชุมเชิงปฏิบัติ นานาชาติด้านการจัดการทรัพยากรชายฝั่งแบบบูรณาการในประเทศกำลังพัฒนาเขตร้อน โดยการแปลและเรียบเรียงของ วรวิทย์ (2539) มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

การจัดการชายฝั่งแบบบูรณาการ (ICM)

การพัฒนา รูปแบบการวางแผนพัฒนาการจัดการทรัพยากรชายฝั่งมีเป้าหมาย 4 ประการ คือ

1. ทำให้มีความเข้าใจดีขึ้นต่อระบบทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณชายฝั่ง ซึ่งมีรูปแบบที่พิเศษแตกต่างจากแหล่งอื่นๆ และช่วยให้เข้าใจถึงความเป็นไปของการพัฒนาแหล่งทรัพยากรแบบยั่งยืนภายใต้กิจกรรมที่หลากหลายของมนุษย์
2. ช่วยให้การใช้ทรัพยากรที่มีรูปแบบแตกต่างกันเกิดผลประโยชน์สูงสุด โดยการผนวกข้อมูลข่าวสารด้านต่างๆ เช่น เศรษฐกิจ สังคม นิเวศวิทยา และสิ่งแวดล้อมเข้าด้วยกัน
3. ส่งเสริมวิธีการแบบสหวิชาการ (Interdisciplinary) และความร่วมมือประสานงานระหว่างหน่วยงานเพื่อแก้ปัญหการพัฒนาที่สลับซับซ้อนและช่วยในการวางแผนโครงการบูรณาการ (Integrated Strategies) เพื่อขยายกิจกรรมและความหลากหลายทางด้านเศรษฐกิจ
4. ช่วยภาครัฐในการปรับปรุงประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการลงทุน เพื่อพัฒนาและปรับปรุงแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งนี้ เพื่อให้ได้ผลประโยชน์วัตถุประสงค์ทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมทางทะเลและชายฝั่ง

ขั้นตอนของการจัดการและการพัฒนา รูปแบบการจัดการชายฝั่งแบบบูรณาการ

1. การสร้างจิตสำนึก (Awareness) การพัฒนาจิตสำนึกของคนในท้องถิ่นซึ่งต้องคำนึงถึงคุณค่าของระบบนิเวศชายฝั่งในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมที่หลากหลาย พัฒนาศักยภาพของการทำงานร่วมกันของกลุ่มต่างๆ บนความอุดมสมบูรณ์และหลากหลายของระบบนิเวศวิทยาชายฝั่ง
2. ความร่วมมือ (Cooperation) ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถาบันต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนตลอดจนกลุ่มชุมชนต่างๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน
3. การประสานงาน (Coordination) เพื่อพัฒนานโยบายร่วมกัน วางกลยุทธ์การ ลงทุน วิธีการบริหารงาน ตลอดจนมาตรฐานในการทำงานเดียวกันซึ่งสามารถตรวจสอบผลการปฏิบัติงานได้

4. การบูรณาการ (Integration) เริ่มปฏิบัติให้เป็นผลสัมฤทธิ์ และคอยติดตามตรวจสอบนโยบายที่วางไว้ กลยุทธ์การลงทุน วิธีการบริหารงาน ตลอดจนมาตรฐานในการทำงานทำการปรับแผนในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อให้แน่ใจว่าการปฏิบัติงานจะบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้

รูปแบบของการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแบบบูรณาการดังกล่าวซึ่งสอดคล้องการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (Sustainable Tourism) ที่มีรูปแบบของการท่องเที่ยวที่มาจากแนวทางซึ่งเน้นความสมดุลระหว่างการพัฒนากับการอนุรักษ์ โดยมีคำจำกัดความจากการประชุม Golbe 90 ณ ประเทศแคนาดา ว่า “การพัฒนาที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและผู้เป็นเจ้าของถิ่นในปัจจุบัน โดยมีการปกป้องและสงวนรักษาโอกาสต่างๆ ของอนุชนรุ่นหลังด้วยการท่องเที่ยวที่มีความหมายถึงการจัดการทรัพยากรเพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจสังคมและความงามทางสุนทรียภาพ ในขณะที่สามารถรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและระบบนิเวศด้วย” (อุยวาทิ, 2545) มีการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นแบบหนึ่งที่จะนำไปสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีความสอดคล้องกับการพัฒนาและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การตรวจเอกสารงานวิจัยเกี่ยวข้องกับพื้นที่ศึกษาและวิธีการศึกษาวิจัยในครั้งนี้มีดังนี้ ได้ศึกษาเรื่องการเปลี่ยนแปลงแนวชายฝั่งทะเลบางปูของกรณีศึกษา พบว่า พื้นที่เขตบางปู จังหวัดสมุทรปราการ มีการสูญเสีย เนื่องจากน้ำทะเล ผลจากการทำกิจกรรมของมนุษย์ เช่น การทำนาเกลือ ทำให้สภาพธรรมชาติ เปลี่ยนแปลงไปเกิดปัญหาต่างๆ ขึ้น เช่น ปัญหาดินเค็ม ปัญหาการสูญเสียพื้นที่ทำกิน ปัญหาสิ่งแวดล้อมชายฝั่ง

การศึกษาพื้นที่จากการเปรียบเทียบการใช้ที่ดินและการสัมภาษณ์จากชาวบ้านในพื้นที่ชายฝั่งทะเลบางปูจังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งส่วนใหญ่อยู่มาตั้งแต่ครั้งบรรพบุรุษ พบว่าทะเลนั้นถูกรุกเข้ามาในแผ่นดินเพิ่มขึ้นทุกปี นาเกลือเสียหายหนักเนื่องจากน้ำทะเลกัดเซาะจนคลื่นพัง ชาวบ้านมีแนวโน้มที่จะขายที่ดินและย้ายไปอยู่ที่อื่น เปลี่ยนอาชีพไปทำงานเป็นลูกจ้าง โรงงานอุตสาหกรรมที่ตั้งอยู่บริเวณใกล้เคียง

เนื่องจากปัญหาดังกล่าวหน่วยงานรัฐ โดย สำนักผังเมืองสมุทรปราการ ได้จัดทำโครงการฟื้นฟูและพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลบางปู ซึ่งเสนอทางเลือกการใช้ประโยชน์ที่ดิน โดยการพิจารณาถึงความเหมาะสมประกอบกับการวิเคราะห์เบื้องต้นทางเศรษฐศาสตร์ แสดงถึงผลประโยชน์เพิ่มขึ้นของรายได้จากการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เนื่องจากความอุดมสมบูรณ์โดยฟื้นฟูสภาพป่าชายเลน

และควบคุมการพัฒนาเมืองและผลกระทบสิ่งแวดล้อมในบริเวณพื้นที่ดังกล่าว ส่งเสริมการ
ท่องเที่ยวเชิงนิเวศก่อให้เกิดความร่วมมือและการสร้างรายได้ที่เพิ่มขึ้นกับประชาชนในพื้นที่ การ
เผยแพร่ความรู้ในด้านระบบนิเวศชายฝั่งทะเลให้กับประชาชน โดยทั่วไป

กองควบคุมทางผังเมือง (2545) ดำเนินโครงการปรับปรุงฟื้นฟูและอนุรักษ์พื้นที่ป่าชายเลน
และทะเลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ มีการก่อสร้างศูนย์ศึกษาและอนุรักษ์ธรรมชาติป่าชายเลน
ทางเดินศึกษาธรรมชาติป่าชายเลน เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เป็นเส้นทางสัญจรของ
ประชาชน และเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

กองวิชาการและแผนงาน (2545) ได้ศึกษาปัญหาการกัดเซาะพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลบางปู
จังหวัดสมุทรปราการ และแนวทางการปรับปรุงฟื้นฟู โดยจัดประชุมสัมมนารับฟังความคิดเห็น
จากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาต่างๆ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาแนวทางดำเนินการแก้ปัญหา
ดังกล่าว สรุปแนวทางการดำเนินระยะสั้น ดังนี้

- 1) ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นสร้างแนวทางป้องกันคลื่นหรือปะการังเทียม โดยเพิ่มจำนวนแถว
ของแนวกันคลื่นมากกว่าเดิม 3-4 เท่าของแนวกันคลื่นเดิมที่ทางสมุทรปราการ ได้ดำเนินการแล้ว
- 2) ดำเนินการปลูกป่าชายเลนบริเวณพื้นที่ด้านในให้มากขึ้น ซึ่งเป็นโครงการที่สำนักผัง
เมืองกำลังดำเนินการแล้ว
- 3) สนับสนุนโครงการที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่ง จัดตั้งศูนย์การศึกษา ที่
พักผ่อนที่ท่องเที่ยว ให้ชุมชนเข้ามาเป็นแกนนำในการดำเนินการและจังหวัดสมุทรปราการ เป็น
ผู้ให้การสนับสนุน
- 4) กิจกรรมด้านเศรษฐกิจชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาชีพประมง(การเพาะเลี้ยงตาม
ธรรมชาติ การเพาะเลี้ยงหอยแมลงภู่ หอยแครง และปู)

ในส่วนของผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
มีดังนี้

1. เพศ ธนพร(2543 อ้างถึงใน คิเรก, 2522) พบว่า เพศต่างกันมีอัตราการยอมรับที่แตกต่างกัน โดยเพศหญิงยอมรับการเปลี่ยนแปลงเร็วกว่าเพศชาย เช่นเดียวกับบอลงกรณ์ (2534) ได้ศึกษาปัจจัย
ที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับเทคโนโลยีใหม่ของชาวบ้านในหมู่บ้านเทคโนโลยี ศึกษาโครงการถ่ายทอด
เทคโนโลยีสู่ชุมชนบทของกระทรวงวิทยาศาสตร์ พบว่า เพศหญิงมีการยอมรับมากกว่าเพศชาย
2. อายุ ธนพร (2543 อ้างถึงใน คิเรก, 2522) พบว่า บุคคลที่อยู่ในอายุน้อยยอมรับเร็วที่สุด
และช้าลงไปตามลำดับเมื่ออายุมากขึ้น จากงานวิจัยส่วนใหญ่ ผู้มาอายุน้อยจะยอมรับวัฒนธรรม
มากกว่าผู้ที่มีอายุมาก (ชนานันท์, 2543; ธีรชน, 2544; ทิพย์มณี, 2545 และอุมาพร, 2545) อาจ

เนื่องมาจากผู้มีอายุน้อยกว่าอยู่ในวัยของการปรับตัวเพื่อให้เข้ากับสภาวะสังคมและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาและจำเป็นต้องแสวงหาข่าวสารอยู่เสมอ เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ดังนั้น ผู้ที่มีอายุน้อยจึงเป็นผู้ที่คุ้นเคยและมีความพร้อมในการที่จะปรับตัวเพื่อรับการเปลี่ยนแปลงสิ่งใหม่ๆ เข้ามาในชีวิต (อุมพร, 2545) วรศักดิ์ (2547) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในเขตบางปู จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า อายุมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลน เมื่อคู่สัดส่วนร้อยละของกลุ่มประชาชนที่มีอายุน้อยมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์มากกว่ากลุ่มของประชาชนที่มีอายุมาก

3. ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน การอาศัยอยู่ในชุมชนเป็นเวลานานย่อมจะมีความเข้าใจในสภาพแวดล้อมต่างๆ ในชุมชน รวมทั้งมีความรักในท้องถิ่นที่อาศัยอยู่ สิรินาถ (2537) ได้ศึกษาการยอมรับระบบบำบัดน้ำเสียครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาล พบว่า ตัวแปรระยะเวลาที่อยู่อาศัย มีผลต่อการยอมรับระบบบำบัดน้ำเสียในครัวเรือนของประชาชน ซึ่งในการศึกษาของฉัตรชัย(2545) เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ: กรณีศึกษาความคิดเห็นของชุมชนคลองบางปู พบว่า ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

4. รายได้เป็นการปัจจัยที่ส่งผลให้บุคคลมีค่านิยม ความคิด ความเชื่อ และพฤติกรรมแตกต่างกัน ผู้ที่มีรายได้สูงมักนิยมเปิดรับสื่อสิ่งพิมพ์และนิชมข่าวสารที่มีเนื้อหาค่อนข้างหนัก นอกจากนี้รายได้ยังกำหนดความต้องการ ความคิดเห็น และพฤติกรรมของคนเกี่ยวกับการยอมรับสิ่งใหม่ๆ (ทัพมณี, 2545 อ้างถึงใน ขุบล, 2543)

5. สถานภาพทางสังคมเป็นปัจจัยหนึ่งที่สามารถอธิบายลักษณะบุคคลในการยอมรับสิ่งใหม่ได้อย่างดี เนื่องจากบุคคลที่มีสถานภาพหรือการดำรงตำแหน่งทางสังคมสูงจะมีประสพการณ์มากที่จะตัดสินใจหรือเลือกทำอะไรอย่างใดอย่างหนึ่ง ที่ต้องคำนึงถึงผลได้ผลเสียอย่างรอบคอบก่อน ภาวณี (2529) ศึกษาการยอมรับและการรับรู้บทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน พบว่า ประชาชนที่มีตำแหน่งในชุมชนมีความสัมพันธ์กับการยอมรับมากกว่าประชาชนที่ไม่ได้ดำรงตำแหน่งในชุมชน

6. การเคยร่วมกิจกรรมท่องเที่ยวเป็นปัจจัยหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับสิ่งใหม่ ผู้ที่มีประสพการณ์เกี่ยวกับการท่องเที่ยว ซึ่ง Roger and Shoemaker (1971: 22-23) อ้างจาก เพ็ญพิมล (2545) กล่าวว่าผู้ยอมรับสิ่งใหม่ก่อนยอมรับมีประสพการณ์ในอดีตมากกว่าและเห็นความสอดคล้องของสิ่งใหม่มากกว่าผู้ยอมรับภายหลัง

7. การรับรู้ข่าวสาร ได้แก่ การอ่าน การฟัง รวมทั้งความคิดที่มีเหตุผลในขณะเดียวกันยังมีความสามารถในการพูด การเขียนด้วย ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจระหว่างตัวเองและเพื่อนบ้านให้เกิด

ความเชื่อมั่นในการยอมรับการเปลี่ยนแปลงมากขึ้น (ธนพร, 2543 อ้างถึงใน ดิเรก, 2522) ในการเผยแพร่วัตกรรมให้แก่ประชาชนนั้น สื่อมวลชนต่างๆ เช่น วิทยุ หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ มีความสำคัญในการรับรู้ และให้ความรู้ความสนใจแก่ประชาชนถึงสิ่งใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม (ธนพร, 2543) ชนานันท์ (2543) ได้ศึกษาเรื่องการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะคิด และการยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม (GMOs) ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม

8. ความรู้เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการยอมรับนวัตกรรม เนื่องจากบุคคลมีความรู้ความสามารถในการจดจำเรื่องราวความรู้ที่ตนมีอยู่ต่อขทอดไปให้ผู้อื่น ได้ ดังนั้น ผู้ที่มีความรู้จะสามารถเข้าถึงเหตุการณ์ผลความจำเป็น แนวทางปฏิบัติ และมีความเชื่อมั่นต่อการเปลี่ยนแปลง (อุมาพร, 2545) กัลยา (2544) ได้ศึกษาเรื่องการยอมรับรูปแบบการจัดการทางสังคมแบบใหม่ ตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ในองค์กรรัฐ: ศึกษากรณีสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข พบว่า ผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการบริการบ้านเมืองและสังคมที่ดีในระดับสูงมีระดับการยอมรับมากกว่าผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจระดับปานกลางและระดับต่ำ

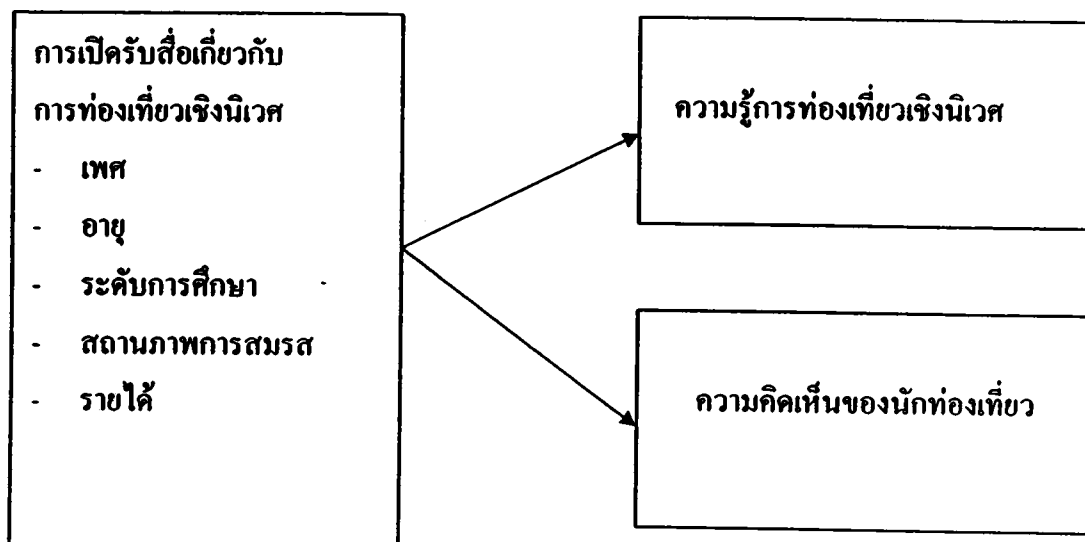
2.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จึงได้กำหนดตัวแปรออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) คือ ตัวแปรที่คาดว่าจะมีผลต่อการสื่อสารเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้แก่ ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม คือ เพศ อายุ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนรายได้ สถานภาพทางสังคม การเข้าร่วมกิจกรรมท่องเที่ยว การรับรู้ข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติป่าชายเลน
2. ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรอื่น ๆ และค่าที่เปลี่ยนแปลงจะขึ้นอยู่กับตัวแปรที่ศึกษา ตัวแปรตาม หมายถึง ความเข้าใจองค์ประกอบด้านต่าง ๆ ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนและทรัพยากรทางทะเล ได้แก่ ด้านพื้นที่ ด้านการจัดการ ด้านกิจกรรม และด้านการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเรื่อง การเปิดรับสื่อกับความรู้และความคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ชายทะเลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 แหล่งที่มาของข้อมูล

การศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ข้อมูลจากเอกสาร

ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร (Documentary) ต่างๆประกอบด้วย บทความวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง หนังสือ บทความในเว็บไซต์

ข้อมูลจากการวิจัยเชิงปริมาณ

เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เก็บข้อมูลเพื่อการศึกษา เป็นการวัดผลเพียงครั้งเดียว โดยรวบรวมเป็นเวลา 3 เดือน ตั้งแต่เดือน เมษายน – มิถุนายน 2552

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวและประชาชนทั่วไป ในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ จำนวนทั้งหมด 20,800 คน ข้อมูลจากการท่องเที่ยวจังหวัดสมุทรปราการ ประจำเดือน เมษายน 2552

กลุ่มตัวอย่างและการสุ่มตัวอย่าง

การสุ่มตัวอย่าง ใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Sampling) ด้วยการเลือกตัวอย่างที่ไม่เป็นตามโอกาสทางสถิติ (Non - Probability)

ขั้นที่ 1 การสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คือ เลือกเฉพาะนักท่องเที่ยวและผู้ที่พักอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ

ขั้นที่ 2 การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง จากนักท่องเที่ยว รวม 20800 คน (ช่วงเดือนเมษายน – พฤษภาคม) ผู้วิจัยใช้สูตร Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % กำหนดความผิดพลาดไม่เกิน 5 %

จากสูตรดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

$$n = 20800$$

$$n = \frac{20,800}{1 + 20,800(.05)^2}$$

$$n = 392$$

n หมายถึง ตัวอย่าง

N หมายถึง ประชากร

e หมายถึง ความคาดเคลื่อน หรือ ความผิดพลาด 0.05 หรือ 5 % คือ ที่ยอมรับได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ได้ คือ 392 คน

ขั้นที่ 3 จากนั้นใช้เลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)จนครบจำนวน 392 คน

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเพื่อทำการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบปลายปิด มีคำตอบให้เลือกตอบ โดยการศึกษาจากเอกสาร ตำรา งานวิจัย รวมทั้งศึกษาจากเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วยแบบสอบถาม 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ และกิจกรรมที่เคยทำ มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open-end question)

ส่วนที่ 2 ข้อมูลการสื่อสารการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นการประชาสัมพันธ์ด้านการบริหาร การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ รวมถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนอย่างยั่งยืนเพื่อเป็นประโยชน์ ต่อการฟื้นฟูและรักษาให้ยาวนานจนถึงคนรุ่นหลังต่อไป

ส่วนที่ 3 ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ ทรัพยากรป่าชายเลน ส่วนของความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศซึ่งเป็นความรู้เกี่ยวกับ องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตามการจัดการทั้ง 4 ด้านคือ การจัดการแหล่งท่องเที่ยว การ จัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการจัดการด้านการ มีส่วนร่วม ส่วนข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนเป็นความรู้เกี่ยวกับ ความหมายของการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน การใช้ประโยชน์จากป่าชายเลนและผลกระทบจาก ความเสื่อมโทรมของป่าชายเลน มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด

ส่วนที่ 4 ข้อมูลความคิดเห็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน ประกอบด้วย องค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านพื้นที่ ด้านการจัดการ ด้านกิจกรรม และด้าน การมีส่วนร่วม ลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด

โครงสร้างแบบสอบถามและเกณฑ์การให้คะแนน

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามที่สร้างจากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องโดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจ ได้แก่

เพศ จำแนกเป็น ชายหรือหญิง โดยกำหนดให้ เพศชายกำหนดรหัสให้เป็น 1 เพศหญิง กำหนดรหัสให้เป็น 2

อายุ เป็นคำถามปลายเปิดโดยให้ระบุอายุตามความเป็นจริงถ้าเกิน 6 เดือนให้นับเป็น 1 ปี ซึ่งข้อมูลจากการศึกษาพบว่าอายุต่ำที่สุดของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 18 ปี และมากที่สุด 62 ปี มีค่าส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน (S. D.) เท่ากับ 11 ปี มีค่ากลาง (Mean) เท่ากับ 41 ปี เมื่อนำมาหาช่วงอายุโดย แบ่งตามเกณฑ์การจัดแบ่งตามช่วงอายุที่จัดเป็นกลุ่มวัยหนุ่มสาว วัยทำงาน วัยกลางคน และวัย สูงอายุดังนี้

- 1) ช่วงอายุที่อยู่ในระดับต่ำกว่า 31 ปี กำหนดรหัสให้ เป็น 1
- 2) ช่วงอายุที่อยู่ในช่วงอายุ 31- 40 ปี กำหนดรหัสให้ เป็น 2
- 3) ช่วงอายุที่อยู่ในช่วงอายุ 41- 50 ปี กำหนดรหัสให้ เป็น 3
- 4) ช่วงอายุที่อยู่ในช่วงอายุมากกว่า 50 ปี กำหนดรหัสให้ เป็น 4

ระดับการศึกษา จำแนกระดับการศึกษา เป็น ไม่ได้เรียนหนังสือ กำหนดรหัสให้ เป็น 1 ประถมศึกษากำหนดรหัสเป็น 2 มัธยมศึกษาตอนต้นกำหนดรหัสเป็น 3 มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. กำหนดรหัสเป็น 4 อนุปริญญา/ปวส. กำหนดรหัสเป็น 5 และปริญญาตรีกำหนดรหัสเป็น 6

สถานภาพการสมรส จำแนกเป็น โสดกำหนดรหัสให้ เป็น 1 สมรสกำหนดรหัสให้ เป็น 2 และหย่าร้างกำหนดรหัสให้ เป็น 3

รายได้ของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นคำถามปลายเปิด โดยระบุเป็นจำนวนบาท/ปี

ซึ่งผลการศึกษาเมื่อนำรายได้ต่ำที่สุด 50,000 บาท/ปี และรายได้มากที่สุด 4,000,000 บาท/ปี มาแบ่งเป็นช่วงของรายได้ โดยแบ่งตามเกณฑ์ดังนี้

การจัดลำดับ

- 1.) ช่วงรายได้ต่ำกว่า 60,000 บาท/ปี เป็นช่วงรายได้ที่อยู่ในระดับต่ำ กำหนดรหัสให้ เป็น 1
- 2.) ช่วงรายได้ที่อยู่ระหว่าง 60,000 – 90,000 บาท/ปี กำหนดรหัสให้ เป็น 2
- 3.) ช่วงรายได้ที่อยู่ระหว่าง 90,001 – 120,000 บาท/ปี กำหนดรหัสให้ เป็น 3
- 4.) ช่วงรายได้ที่มากกว่า 120,000 บาท/ปี กำหนดรหัสให้ เป็น 4

ส่วนที่ 2 ข้อมูลการสื่อสารการทองเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นการประชาสัมพันธ์ด้านการบริหาร การจัดการทองเที่ยวเชิงนิเวศ รวมถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนอย่างยั่งยืนเพื่อเป็นประ โยชน์ ต่อการฟื้นฟูและรักษาให้ยาวนานจนถึงคนรุ่นหลังต่อไป

เกณฑ์การให้คะแนน

การสื่อสารการส่งเสริมการทองเที่ยวเชิงนิเวศและการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนประเมิน จากการตอบคำถามที่กำหนด

ตอบ ได้รับ ให้คะแนนเป็น 1 คะแนน

ตอบไม่ได้รับ ให้คะแนนเป็น 0 คะแนน

การจัดระดับ

นำผลจากการตอบคำถามในแต่ละข้อ จำนวน 10 ข้อมารวมกันแล้วพิจารณาการกระจายของคะแนนที่กลุ่มตัวอย่างซึ่งพบว่าผู้ได้คะแนนต่ำสุดได้ 1 คะแนน สูงสุด 9 คะแนน ตามเกณฑ์การกำหนดระดับ

ส่วนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน คือ ความรู้เกี่ยวกับองค์ประกอบการจัดการท่องเที่ยว 4 ด้าน ได้แก่ ด้านพื้นที่ ด้านการจัดการ ด้านกิจกรรม และด้านการมีส่วนร่วม ส่วนการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน คือ ความรู้เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าชายเลนอย่างยั่งยืน การฟื้นฟูทรัพยากรป่าชายเลน และการเก็บรักษาทรัพยากรป่าชายเลนให้คนรุ่นลูกรุ่นหลานต่อไป

เกณฑ์การให้คะแนน

ความรู้ด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน ประเมินจากการตอบคำถามที่กำหนด

ตอบผิด ให้คะแนนเป็น 0 คะแนน

ตอบถูก ให้คะแนนเป็น 1 คะแนน

การจัดระดับ

นำผลจากการตอบคำถามในแต่ละข้อ จำนวน 20 ข้อมารวมกันแล้วพิจารณาการกระจายของคะแนนที่กลุ่มตัวอย่างซึ่งพบว่าผู้ได้คะแนนต่ำสุดได้ 2 คะแนน สูงสุด 19 คะแนน มีค่ากลาง (Mean) เท่ากับ 13 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 2 ดังนั้นจึงแบ่งระดับความรู้ ออกเป็น 3 ระดับ ตามเกณฑ์การกำหนดระดับดังนี้

1) ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนอยู่ในระดับต่ำ กำหนดให้ คะแนนที่อยู่ในช่วงต่ำกว่า 11 คะแนน กำหนดรหัสให้เป็น 1

2) ความรู้ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนอยู่ในระดับปานกลาง กำหนดให้คะแนนที่อยู่ในช่วง 11-15 คะแนน กำหนดรหัสให้เป็น 2

3) ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนอยู่ในระดับสูง กำหนดให้คะแนนที่อยู่ในช่วง 16-19 คะแนน กำหนดรหัสให้เป็น 3

ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน ประกอบด้วย การยอมรับองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้านพื้นที่ ด้านการจัดการ ด้านกิจกรรม และด้านการมีส่วนร่วม

เกณฑ์การให้คะแนน

ระดับความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ระดับการเห็นด้วย/ยอมรับ	ข้อความเชิงบวก	ข้อความเชิงลบ
ไม่เห็นด้วย/ไม่ยอมรับ	1 คะแนน	4 คะแนน
ไม่ค่อยเห็นด้วย/ไม่ค่อยยอมรับ	2 คะแนน	3 คะแนน
เห็นด้วย/ยอมรับ	3 คะแนน	2 คะแนน
เห็นด้วยอย่างยิ่ง/ยอมรับมาก	4 คะแนน	1 คะแนน

การจัดลำดับ

เมื่อนำผลคะแนนมารวมกันเพื่อจัดระดับความคิดเห็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน ซึ่งมีคะแนนสูงสุดเท่ากับ 79 คะแนน คะแนนต่ำสุดเท่ากับ 50 คะแนน มีค่ากลาง (Mean) เท่ากับ 65 คะแนน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 5 จัดลำดับโดยใช้เกณฑ์การแบ่งเป็น 3 ระดับคือ การยอมรับระดับสูง ระดับปานกลางและระดับต่ำ แบ่งตามเกณฑ์ที่กำหนดดังนี้

- 1) ความคิดเห็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่อยู่ในระดับ ต่ำ กำหนดให้คะแนนที่อยู่ในช่วง 50 – 60 คะแนน เป็นระดับต่ำ กำหนดรหัสให้เป็น 1
- 2) ความคิดเห็น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่อยู่ในระดับ ปานกลาง กำหนดให้คะแนนอยู่ในช่วง 61-70 คะแนน เป็นระดับปานกลาง กำหนดรหัสให้เป็น 2
- 3) ความคิดเห็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่อยู่ในระดับ สูง กำหนดให้คะแนนอยู่ในช่วง 71-80 คะแนน เป็นระดับ สูง กำหนดรหัสให้เป็น 3

3.4 วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

เมื่อได้รับอนุญาตแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการแจกแบบสอบถามแก่กลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง โดยได้รับคำแนะนำในการตอบคำถามและขอความร่วมมือทั้งภาครัฐและเอกชนต่างๆที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับในการตอบคำถามทุกข้อตามความเป็นจริง โดยไม่ลงชื่อผู้ตอบ และผู้วิจัยรับแบบสอบถาม

กลับมาตรวจสอบโดยจะนำมาคัดเลือกและแยกแบบสอบถามที่ใช้ได้กับไม่ได้ออกจากกัน จึงได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ มาลงรหัส (Code Book) แล้วนำแบบสอบถามที่นำมาดำเนินการทางสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ได้จากการเก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ แบ่งเป็น 2 ประเภทคือ

1. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) เป็นข้อมูลเบื้องต้นที่ใช้ในการศึกษา โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา การค้นคว้าจากหนังสือ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องรวมถึงผู้ที่มีความรู้ในพื้นที่

2. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) เป็นข้อมูลได้จากการใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว นำแบบสอบถามมาตรวจความถูกต้อง เพื่อสร้างคู่มือลงรหัส และนำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้ทั้งหมดลงรหัส จากนั้นนำข้อมูลที่ลงรหัสแล้วมาทำการประมวลผล โดยวิเคราะห์ด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป วิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา เพื่อใช้ในการอธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าร้อยละ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การวิเคราะห์เชิงปริมาณ เพื่อใช้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรและเพื่อทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับความรู้และความคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศชายทะเลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ ได้แบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคล
2. ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
3. ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน
4. ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

4.1 ข้อมูลส่วนบุคคล

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไป จำแนกตามเพศ

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	189	48.2
หญิง	203	51.8
รวม	392	100.0

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 203 คน คิดเป็นร้อยละ 51.8 รองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน 189 คน คิดเป็นร้อยละ 48.2

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไป จำแนกตามอายุ

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
อายุ		
ต่ำกว่า 20 ปี	38	9.7
20 – 30 ปี	330	84.2
30 – 40 ปี	16	4.1
มากกว่า 40 ปี	8	2.0
รวม	392	100.0

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 20 – 30 ปี จำนวน 330 คน คิดเป็นร้อยละ 84.2 รองลงมาคือ มีอายุต่ำกว่า 20 ปี จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 9.7 อายุระหว่าง 30 – 40 ปี จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4.1 และอายุมากกว่า 40 ปี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.0

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไป จำแนกตามระดับการศึกษา

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
มัธยมศึกษาตอนต้น	-	-
มัธยมศึกษาตอนปลาย	23	5.9
ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี	38	9.7
ปริญญาตรี	331	84.4
ปริญญาโทขึ้นไป	-	-
รวม	392	100.0

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 331 คน คิดเป็นร้อยละ 84.4 รองลงมาคือ ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 9.7 และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 5.9

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไป จำแนกตามสถานภาพการสมรส

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
สถานภาพการสมรส		
โสด	369	94.1
อยู่ด้วยกัน	23	5.9
หย่า	-	-
แยกกันอยู่	-	-
รวม	392	100.0

ตารางที่ 4 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด จำนวน 369 คน คิดเป็นร้อยละ 94.1 รองลงมาคือ อยู่ด้วยกัน จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 5.9

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไป จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
ไม่เกิน 10,000 บาท	330	84.2
10,000 – 20,000 บาท	47	12.0
30,000 – 40,000 บาท	15	3.8
มากกว่า 40,000 บาทขึ้นไป	-	-
รวม	392	100.0

จากตารางที่ 5 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 10,000 บาท จำนวน 330 คน คิดเป็นร้อยละ 84.2 รองลงมาคือ มีรายได้ระหว่าง 10,000 – 20,000 บาท จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 12.0 และรายได้ระหว่าง 30,000 – 40,000 บาท จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 3.8

4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จำแนกตามประเภทของสื่อ

ประเภทของสื่อ	ได้รับ	ไม่ได้รับ
สื่อมวลชน		
โทรทัศน์	377 (96.2)	15 (3.8)
วิทยุ	282 (71.9)	110 (28.1)
นิตยสารท่องเที่ยว	310 (79.0)	82 (21.0)
สื่อเฉพาะกิจ		
ป้ายประกาศ	275 (70.2)	117 (29.8)
แผ่นพับ	181 (46.2)	211 (53.8)
ใบปลิว	196 (50.0)	196 (50.0)
โปสเตอร์	221 (56.4)	171 (43.6)
สื่อบุคคล		
การบอกต่อ โดย พ่อแม่ เพื่อน	344 (87.8)	48 (12.2)
สื่อใหม่		
อินเทอร์เน็ต	330 (84.2)	62 (15.8)

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ประเภทของสื่อ	ได้รับ	ไม่ได้รับ
สื่อกิจกรรม		
การจัดกิจกรรมร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ อาทิเช่น ททท.	228 (57.8)	164 (42.2)

จากตารางที่ 6 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เมื่อแยกเป็นประเภทของสื่อได้ดังนี้

สื่อมวลชน แบ่งออกเป็น

- ได้รับข้อมูลจากโทรทัศน์ จำนวน 377 คน คิดเป็นร้อยละ 96.2 และ ไม่ได้รับข้อมูล จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 3.8
- ได้รับข้อมูลจากวิทยุ จำนวน 282 คน คิดเป็นร้อยละ 71.9 และ ไม่ได้รับข้อมูล จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 28.1
- ได้รับข้อมูลจากนิตยสารท่องเที่ยว จำนวน 310 คน คิดเป็นร้อยละ 79.0 และ ไม่ได้รับข้อมูล จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 21.0

สื่อเฉพาะกิจ แบ่งออกเป็น

- ได้รับข้อมูลจากป้ายประกาศ จำนวน 275 คน คิดเป็นร้อยละ 70.2 และ ไม่ได้รับข้อมูล จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 29.8
- ได้รับข้อมูลจากแผ่นพับ จำนวน 181 คน คิดเป็นร้อยละ 46.2 และ ไม่ได้รับข้อมูล จำนวน 211 คน คิดเป็นร้อยละ 53.8
- ได้รับข้อมูลจากโบปลิว และ ไม่ได้รับข้อมูล มีจำนวนเท่ากันคือ 196 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0
- ได้รับข้อมูลจากโปสเตอร์ จำนวน 221 คน คิดเป็นร้อยละ 56.4 และ ไม่ได้รับข้อมูล จำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 43.6

สื่อบุคคล ได้รับข้อมูลจากการบอกต่อ โดย พ่อแม่ เพื่อน จำนวน 344 คน คิดเป็นร้อยละ 87.8 และ ไม่ได้รับข้อมูล จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 12.2

สื่อใหม่ ได้รับข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต จำนวน 330 คน คิดเป็นร้อยละ 84.2 และ ไม่ได้รับข้อมูล จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 15.8

สื่อกิจกรรม ได้รับข้อมูลการจัดกิจกรรมร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ อาทิเช่น ททท. จำนวน 228 คน คิดเป็นร้อยละ 57.8 และไม่ได้รับข้อมูล จำนวน 164 คน คิดเป็นร้อยละ 42.2

4.3 ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน

ตารางที่ 7 แสดงจำนวนและร้อยละของความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน

ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	ใช่	ไม่ใช่
1. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อก่อให้เกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	384 (98.0)	8 (2.0)
2. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศมุ่งเน้นเพื่อรักษาระบบนิเวศป่าชายเลนให้คงตลอดไป	352 (89.8)	40 (10.2)
3. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศต้องมีความรับผิดชอบต่อแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ	384 (98.0)	8.0 (2.0)
4. การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรให้บริการข้อมูลความรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นให้กับนักท่องเที่ยว	313 (79.8)	79 (20.2)
5. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศต้องการปริมาณนักท่องเที่ยวจำนวนมาก (mass tour)	158 (40.3)	234 (59.7)
6. คนในชุมชนมีหน้าที่ต้องสนับสนุนและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	344 (87.8)	48 (12.2)
7. กิจกรรมล่องเรือเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการฟื้นฟูพื้นที่ป่าชายเลนที่เสื่อมโทรม	213 (54.4)	179 (45.6)
8. คนในชุมชนเท่านั้นที่สามารถแสดงความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่นี้	106 (26.8)	286 (73.2)
9. การจัดท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับประชาชนในท้องถิ่น	312 (79.6)	80 (20.4)
10. ประชาชนในท้องถิ่นไม่มีส่วนเกี่ยวข้องที่จะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดท่องเที่ยว	171 (43.6)	221 (56.4)

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	ใช่	ไม่ใช่
11. การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน หมายถึง การใช้ประโยชน์จากป่าชายเลนให้มากที่สุดตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น	198 (50.5)	194 (49.5)
12. ป่าชายเลนไม่เหมาะสมที่จะเป็นสถานที่พักผ่อนใจ	90 (22.9)	302 (77.1)
13. ป่าชายเลนเป็นทรัพยากรที่เกิดขึ้นเอง สามารถตัดทำลายได้โดยไม่คำนึงถึงผลเสีย	96 (24.5)	296 (75.5)
14. การลดลงของป่าชายเลนมีผลต่ออัตราการเจริญเติบโตของกุ้งปูปลาทูบริเวณชายหาด	337 (86.0)	55 (14.0)
15. การตายของสัตว์น้ำวัยอ่อน ไม่เกี่ยวข้องกับการลงของพื้นที่ป่าชายเลน	88 (22.4)	304 (77.6)
16. การฟื้นฟูป่าชายเลนได้โดยการปลูกต้นไม้ป่าชายเลนเพิ่มขึ้น	352 (89.8)	40 (10.2)
17. ป่าชายเลนที่มีความอุดมสมบูรณ์ลดลงมีผลกระทบต่อการท่องเที่ยวของชายฝั่ง	336 (85.7)	56 (14.3)
18. ป่าชายเลนที่เพิ่มขึ้นทำให้มีการเพิ่มจำนวนของสัตว์น้ำในวัยอ่อนบริเวณชายฝั่งเพิ่มขึ้นด้วย	376 (95.9)	16 (4.1)
19. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นแนวทางของการเก็บรักษาป่าชายเลนให้คงอยู่ยาวนานขึ้น	352 (89.8)	40 (10.2)
20. ป่าชายเลนที่เหลืออยู่บริเวณชายฝั่งควรเก็บรักษาไว้ไม่ให้มีการตัดทำลาย	368 (93.9)	24 (6.1)

จากตารางที่ 7 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน อยู่ในระดับเกินกว่าครึ่ง จำนวน 16 ข้อ และในระดับปานกลาง จำนวน 4 ข้อ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อก่อให้เกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ร้อยละ 98.0

2. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศต้องมีความรับผิดชอบต่อแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ ร้อยละ 98.0
3. ป่าชายเลนที่เพิ่มขึ้นทำให้มีการเพิ่มจำนวนของสัตว์น้ำในวัยอ่อนบริเวณชายฝั่งเพิ่มขึ้นด้วย ร้อยละ 95.9
4. ป่าชายเลนที่เหลืออยู่บริเวณชายฝั่งควรเก็บรักษาไว้ไม่ให้มีการตัดทำลาย ร้อยละ 93.9
5. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศมุ่งเน้นเพื่อรักษาระบบนิเวศป่าชายเลนให้คงตลอดไป ร้อยละ 89.8
6. การฟื้นฟูป่าชายเลนได้โดยการปลูกคืนป่าชายเลนเพิ่มขึ้น ร้อยละ 89.8
7. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นแนวทางของการเก็บรักษาป่าชายเลนให้คงอยู่ยาวนานขึ้น ร้อยละ 89.8
8. คนในชุมชนมีหน้าที่ต้องสนับสนุนและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ร้อยละ 87.8
9. การลดลงของป่าชายเลนมีผลต่ออัตราการเจริญเติบโตของกุ้งปูปลาบริเวณชายหาด ร้อยละ 86.0
10. ป่าชายเลนที่มีความอุดมสมบูรณ์ลดลงมีผลกระทบต่อสภาพของชายฝั่ง ร้อยละ 85.7
11. การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรให้บริการข้อมูลความรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นให้กับนักท่องเที่ยว ร้อยละ 79.8
12. การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับประชาชนในท้องถิ่น ร้อยละ 79.6
13. การตายของสัตว์น้ำวัยอ่อนไม่เกี่ยวข้องกับการลงของพื้นที่ป่าชายเลน ร้อยละ 77.6
14. ป่าชายเลนไม่เหมาะสมที่จะเป็นสถานที่พักผ่อนใจ ร้อยละ 77.1
15. ป่าชายเลนเป็นทรัพยากรที่เกิดขึ้นเอง สามารถตัดทำลายได้โดยไม่คำนึงถึงผลเสีย ร้อยละ 75.5
16. คนในชุมชนเท่านั้นที่สามารถแสดงความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่นี้ ร้อยละ 73.2
17. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศต้องการปริมาณนักท่องเที่ยวจำนวนมาก (mass tour) ร้อยละ 59.7
18. ประชาชนในท้องถิ่นไม่มีส่วนเกี่ยวข้องที่จะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว ร้อยละ 56.4
19. กิจกรรมล่องเรือเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการฟื้นฟูพื้นที่ป่าชายเลนที่เสื่อมโทรม ร้อยละ 54.4

20. การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน หมายถึง การใช้ประโยชน์จากป่าชายเลนให้มากที่สุด
ตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ร้อยละ 50.5

4.4 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ตารางที่ 8 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ความคิดเห็นการท่องเที่ยว เชิงนิเวศ	ระดับความคิดเห็น				\bar{X}	S.D.	การ แปล ผล
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่ค่อย เห็นด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง			
1. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศส่งเสริมให้ เกิดการอนุรักษ์ป่าชายเลน	228 (58.2)	148 (37.8)	16 (4.1)	-	1.46	.575	น้อย
2. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศสามารถ สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ป่าชาย เลนให้กับประชาชนในท้องถิ่น ได้	229 (58.4)	147 (37.5)	16 (4.1)	-	1.46	.575	น้อย
3. ท่านเป็นผู้หนึ่งที่เคยร่วมปลูก ต้นไม้ป่าชายเลน	118 (30.1)	219 (55.9)	55 (14.0)	-	1.84	.645	น้อย
4. ป่าชายเลนเป็นสถานที่ท่องเที่ยว เพื่อการศึกษาาระบบนิเวศชายฝั่งได้ อย่างดี	228 (58.2)	148 (37.8)	16 (4.1)	-	1.46	.575	น้อย
5. ป่าชายเลนบริเวณนี้เป็นทรัพยากร ที่หายากควรมีการสงวน	251 (64.0)	133 (33.9)	8 (2.0)	-	1.38	.526	น้อย
6. ท่านเป็นผู้หนึ่งที่เคยบำรุงดูแล รักษาต้นไม้ป่าชายเลน	127 (32.4)	202 (51.5)	63 (16.1)	-	1.84	.678	น้อย
7. ท่านเคยเป็นผู้ที่ให้ความร่วมมือ รักษาในการอนุรักษ์ป่าชายเลน	127 (32.4)	242 (61.7)	23 (5.9)	-	1.73	.559	น้อย
8. คนในท้องถิ่นมีความรู้เกี่ยวกับ ประโยชน์ของป่าชายเลนเป็นอย่างดี	170 (43.5)	183 (46.6)	39 (9.9)	-	1.66	.649	น้อย

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ความคิดเห็นการท่องเที่ยว เชิงนิเวศ	ระดับความคิดเห็น				\bar{X}	S.D.	การ แปล ผล
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่ค่อย เห็นด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง			
9. สมาชิกในชุมชนยังคงทิ้งขยะ บริเวณลำคลอง	114 (29.2)	110 (28.1)	80 (20.3)	88 (22.4)	2.36	1.125	ปาน กลาง
10. การจัดกิจกรรมท่องเที่ยวควร คำนึงผลกระทบต่อการใช้ชีวิตของ คนในชุมชน	188 (48.0)	189 (48.2)	15 (3.8)	-	1.56	.569	น้อย
รวมเฉลี่ย					1.67	.648	น้อย

จากตารางที่ 8 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยรวมในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 1.67 เมื่อแยกเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 1 ข้อ คือ สมาชิกในชุมชนยังคงทิ้งขยะบริเวณลำคลอง มีค่าเฉลี่ย 2.36 รองลงมาคือ อยู่ในระดับน้อย จำนวน 9 ข้อ คือ ท่านเป็นผู้หนึ่งที่เคยร่วมปลูกต้นไม้ป่าชายเลน มีค่าเฉลี่ย 1.84 และท่านเป็นผู้หนึ่งที่เคยบำรุงดูแลรักษาต้นไม้ป่าชายเลน มีค่าเฉลี่ย 1.84 ท่านเคยเป็นผู้ที่ให้ความร่วมมือรักษาในการอนุรักษ์ป่าชายเลน มีค่าเฉลี่ย 1.73 คนในท้องถิ่นมีความรู้เกี่ยวกับประโยชน์ของป่าชายเลนเป็นอย่างดี มีค่าเฉลี่ย 1.66 การจัดกิจกรรมท่องเที่ยวควรคำนึงผลกระทบต่อการใช้ชีวิตของคนในชุมชน มีค่าเฉลี่ย 1.56 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศส่งเสริมให้เกิดการอนุรักษ์ป่าชายเลน มีค่าเฉลี่ย 1.46 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศสามารถสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ป่าชายเลนให้กับประชาชนในท้องถิ่นได้ มีค่าเฉลี่ย 1.46 ป่าชายเลนเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเพื่อการศึกษาาระบบนิเวศชายฝั่งได้อย่างดี มีค่าเฉลี่ย 1.46 ป่าชายเลนบริเวณนี้เป็นทรัพยากรที่หายากควรมีการสงวน มีค่าเฉลี่ย 1.38

ความคิดเห็นเพิ่มเติม

นายบุญชัย ทันสมัย

ผู้อำนวยการ การท่องเที่ยวจังหวัดสมุทรปราการ

1. ปัจจุบันทางภาครัฐมีโครงการที่เกี่ยวข้องกับ การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลบางปู จังหวัดสมุทรปราการอย่างไรบ้าง

ส่วนใหญ่ผู้นักท่องเที่ยวจะมุ่งเน้น ไปเที่ยวที่เค็มๆที่เคยรู้จัก อาทิเช่น สถานาดากอากาศบางปู เป็นส่วนมาก แต่ในปัจจุบันมีสถานที่ท่องเที่ยวใหม่ๆน่าสนใจอีกทั้งยังเป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศศึกษาธรรมชาติของป่าชายเลน อาทิเช่น โครงการสะพานข่อยเสาชง ห่างจากสถานาดากอากาศบางปูไม่กี่กิโลเมตร โดยนักท่องเที่ยวจะได้สัมผัสธรรมชาติป่าชายเลนอย่างแท้จริงพร้อมทั้งวิถีชีวิตชาวบ้านที่ดำรงอาชีพชาวประมงได้อีกทาง

2. มีการวางแผนกลยุทธ์การสื่อสารอย่างไรให้นักท่องเที่ยวตระหนักและเข้าใจ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ

มีการจัดทำป้ายและเอกสารแผ่นพับแจกนักท่องเที่ยวให้มากขึ้นกว่าเดิมและมีการจัดกิจกรรมณรงค์วันสำคัญต่างๆให้นักท่องเที่ยวและชาวบ้าน ได้เกิดความเข้าใจในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ

3. หน่วยงานเอกชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ อย่างไร อาทิเช่น ผู้นำชุมชน ชมรมต่างๆ พระ อาจารย์

ปัจจุบันมีหลายโรงเรียนให้ความสำคัญกับเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและศึกษาธรรมชาติ โดยผ่านกิจกรรมต่าง ๆ

4. ทางภาครัฐหรือเอกชน มีการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลบางปู จังหวัดสมุทรปราการอย่างไรบ้าง

ผ่านรายการ โทรทัศน์ต่างๆ ให้เห็นภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อจะ ได้เกิดจิตได้สำนึกเห็นค่าความสำคัญของป่าชายเลนของพื้นที่ชายฝั่งทะเลบางปูจังหวัดสมุทรปราการ

5. ผู้ประกอบการด้านท่องเที่ยว ในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ ให้ความสำคัญเกี่ยวกับด้านการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อย่างไรบ้าง

สร้างค่านิยมให้กับนักท่องเที่ยวเห็นความสวยงามในอดี มีกิจกรรมการท่องเที่ยวนิเวศให้เป็นรูปแบบมากยิ่งขึ้น

นายอดุล อนุชปรีชา

นายกเทศมนตรี ตำบลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ

นส.จ.ไร โคนงวน

ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 4 ตำบลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ

1. ปัจจุบันทางภาครัฐมีโครงการที่เกี่ยวข้องกับ การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลบางปู จังหวัดสมุทรปราการอย่างไรบ้าง

ในอนาคตนี้จะมีการจัดตั้งศูนย์ บริการนักท่องเที่ยว ในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ โดยจะให้บริการครบวงจร ทั้งการท่องเที่ยวแบบเชิงนิเวศและการท่องเที่ยววิถีชีวิต ตลาดเก่าให้นักท่องเที่ยวรู้จัก วิถีชีวิตคนในพื้นที่ชายฝั่งทะเลบางปู จ.สมุทรปราการ มีการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวให้ชาวต่างชาติได้รู้จักบางปูมากขึ้นกว่าเดิม รวมถึงการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และดูแลถึงสภาพแวดล้อมในพื้นที่ อาทิ เช่น การตรวจสอบคุณภาพน้ำ และอากาศเป็นต้น ในด้านความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว มีการจัดกำลังเจ้าหน้าที่ ดูแลในเขตพื้นที่บางปู จ.สมุทรปราการอย่างเคร่งครัด

2. มีการวางแผนกลยุทธ์การสื่อสารอย่างไรให้นักท่องเที่ยวตระหนักและเข้าใจ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ

พยายามสร้างความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ว่าจะต้องไม่รบกวนสิ่งแวดล้อม

3. หน่วยงานเอกชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ บ้างอย่างไร อาทิเช่น ผู้นำชุมชน ชมรมต่างๆ พระ อาจารย์

เอกชนต่าง ๆ พยายามช่วยกันเผยแพร่ข่าวสารกิจกรรมการท่องเที่ยว ผ่านช่องทางต่าง ๆ อาทิ เช่น วิทยุชุมชน ให้ชาวบ้านช่วยกันดูแลและบริหารจัดการท่องเที่ยว ของตนเอง

4. ทางภาครัฐหรือเอกชน มีการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลบางปู จังหวัดสมุทรปราการอย่างไรบ้าง

ภาครัฐได้มีการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ ผ่านปฏิทินประจำปี จากนั้นแจกให้กับประชาชนนักท่องเที่ยวทั่วไปให้ทราบถึงแหล่งท่องเที่ยวใหม่

5. ผู้ประกอบการด้านท่องเที่ยว ในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ ให้ความสำคัญเกี่ยวกับด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อย่างไรบ้าง

จัดกิจกรรมที่เห็นค่าความสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและให้มีคฤเทศก์ พยายามทำความเข้าใจกับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างชาติ ให้เกิดความรู้ในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

นายปรีชา เพชรรัตน์

ผู้ช่วยประชาสัมพันธ์ จ.สมุทรปราการ

1. ปัจจุบันทางภาครัฐมีโครงการที่เกี่ยวข้องกับ การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลบางปู จังหวัดสมุทรปราการอย่างไรบ้าง

ในรูปแบบที่เป็นจริงเป็นจังยังไม่มีการลงรายละเอียดมากนักในส่วนของพื้นที่ สำหรับ ส่วนของโครงการก็มักจะเป็น โครงการต่อเนื่องจากปีที่ผ่านมา และยังคงขาดแคลนในด้านของงบประมาณที่มีความจำกัดจากการแบ่งไปใช้พัฒนาหลายส่วน ในส่วนการท่องเที่ยวสถานที่ท่องเที่ยวในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลบางปู จ.สมุทรปราการ ยังมีนักท่องเที่ยวจำนวนไม่มากนักส่วนใหญ่เป็นชาวไทยโครงการจึงเป็นภาพรวมของการอนุรักษ์ธรรมชาติในลักษณะของการฟื้นฟูธรรมชาติป่าชายเลน

2. มีการวางแผนกลยุทธ์การสื่อสารอย่างไรให้นักท่องเที่ยวตระหนักและเข้าใจ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ

มีหลายประการ อาทิ เช่น

1 การจัดทำคู่มือการท่องเที่ยวเป็นรูปเล่ม เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้ทราบถึงทรัพยากรป่าชายเลน ว่ามีความสำคัญมากเพียงใด

2 มีการกำหนดจุดยุทธศาสตร์ ในการท่องเที่ยวให้มีความแปลกใหม่ ในเขตพื้นที่

3 ใช้รายการโทรทัศน์เป็นตัวกระตุ้นให้เห็นประโยชน์และคุณค่าของธรรมชาติ รวมถึงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศผ่านรายการต่าง ๆ และกิจกรรมการท่องเที่ยวต่าง ๆ เช่น รายการเรื่องจริงผ่านจอ (ช่อง7)

3. หน่วยงานเอกชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ บ้างอย่างไร อาทิเช่น ผู้นำชุมชน ชมรมต่างๆ พระ อาจารย์

มีเอกชนบางแห่งที่เห็นค่าของป่าชายเลนก็จะจัดกิจกรรมเชิงนิเวศด้านต่าง ๆ เช่น โครงการปลูกป่าชายเลน ให้ทราบถึงผลกระทบจากการใช้ทรัพยากรอย่างฟุ่มเฟือย นอกจากนี้ยังมีโรงเรียนในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลบางปู จ.สมุทรปราการ อาทิ เช่น โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบสมุทรปราการ จัดกิจกรรมให้นักเรียนเรียนรู้ธรรมชาติป่าชายเลนว่ามีประโยชน์ต่อระบบนิเวศ พร้อมทั้งจัดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยอาศัยมักุเทศน์ ในพื้นที่ ได้แก่ตัวนักเรียนเอง เพื่อบรรยายถึงความสำคัญของป่าชายเลน

4. ทางภาครัฐหรือเอกชน มีการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลบางปู จังหวัดสมุทรปราการอย่างไรบ้าง

ผ่านกิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวและการสนับสนุนจากประชาสัมพันธ์ห้างร้าน
ต่างๆ

5. ผู้ประกอบการด้านท่องเที่ยว ในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ ให้
ความสำคัญเกี่ยวกับด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อย่างไรก็ตาม

ให้ความรู้กับมัคคุเทศน์ในพื้นที่ ให้เกิดความรู้การท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์

ข้อเสนอแนะ

มีนักท่องเที่ยวบางส่วนต้องการให้จัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบครบวงจรมีกิจกรรมด้าน
ต่างๆ ในพื้นที่

นอกจากนี้ อยากให้มี Home stay เพราะพื้นที่ชายฝั่งทะเลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ ยัง
ไม่มีที่พักที่เป็นรูปแบบ ที่จะใช้ชีวิตสัมผัสวิถีชีวิต อย่างจริงจัง และสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นัก
ท่องเที่ยว

นอกจากนี้ ควรมีการแนะนำสถานที่ท่องเที่ยว ในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลบางปู จังหวัด
สมุทรปราการ เหมือนในอดีต ผ่านกิจกรรม ช้อนอดีตวันวาน ให้เห็นภาพความทรงจำวันวาน ที่
บางปู คือทะเลที่สมบูรณ์ไปด้วยธรรมชาติ เสียงคนตรี และการเดินรำ เมื่อครั้งในอดีต

นส.ชินภัทร ทูทชาติ

หัวหน้าประชาสัมพันธ์ จังหวัดสมุทรปราการ

1. ปัจจุบันทางภาครัฐมีโครงการที่เกี่ยวข้องกับ การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลบางปู จังหวัดสมุทรปราการอย่างไรบ้าง

มีการขอความร่วมมือจากชาวบ้านในพื้นที่ โดยให้ชุมชนได้มีส่วนกำหนดแบบแผนการท่องเที่ยว การแบ่งผลประโยชน์ ในเรื่องของทรัพยากรในท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการกระจายรายได้ในชุมชนและมุ่งเน้นในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นสำคัญ

2. มีการวางแผนกลยุทธ์การสื่อสารอย่างไรให้นักท่องเที่ยวตระหนักและเข้าใจ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ

จัดรายการนำเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่

3.หน่วยงานเอกชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ บ้างอย่างไร อาทิเช่น ผู้นำชุมชน ชมรมต่างๆ พระ อาจารย์

นิคมอุตสาหกรรมบางปู เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดอบรม ให้ความรู้เกี่ยวกับเชิงนิเวศ จัดทำมาตรการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้มีมาตรฐาน

4. ทางภาครัฐหรือเอกชน มีการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลบางปู จังหวัดสมุทรปราการอย่างไรบ้าง

เน้นไปที่ป้ายประชาสัมพันธ์ ให้เห็นความสำคัญและประโยชน์ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

5. ผู้ประกอบการด้านท่องเที่ยว ในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ ให้มีความสำคัญเกี่ยวกับด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อย่างไรบ้าง

มีการคัดเลือกนักท่องเที่ยว และผู้ที่มีความสนใจธรรมชาติ อย่างจริงจัง

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง การเปิดรับสื่อกับความรู้และความคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
ชายทะเลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ ผู้วิจัยได้สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.1 สรุปผลการศึกษา

ข้อมูลทั่วไป

ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 51.8 รองลงมาเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 48.2
มีอายุระหว่าง 20 – 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 84.2 รองลงมาก็คือ มีอายุต่ำกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 9.7
การศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 84.4 รองลงมาก็คือ ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ
9.7 สถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 94.1 รองลงมาก็คือ อยู่ด้วยกัน คิดเป็นร้อยละ 5.9 รายได้เฉลี่ยต่อ
เดือนไม่เกิน 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 84.2 รองลงมาก็คือ มีรายได้ระหว่าง 10,000 – 20,000 บาท
คิดเป็นร้อยละ 12.0

ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แยกเป็นประเภทของสื่อได้ดังนี้
สื่อมวลชน แบ่งออกเป็น

- ได้รับข้อมูลจากโทรทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 96.2
- ได้รับข้อมูลจากวิทยุ คิดเป็นร้อยละ 71.9
- ได้รับข้อมูลจากนิตยสารท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 79.0

สื่อเฉพาะกิจ แบ่งออกเป็น

- ได้รับข้อมูลจากป้ายประกาศ คิดเป็นร้อยละ 70.2
- ได้รับข้อมูลจากแผ่นพับ คิดเป็นร้อยละ 46.2
- ได้รับข้อมูลจากใบปลิว และ ไม่ได้รับข้อมูล มีจำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 50.0
- ได้รับข้อมูลจากโปสเตอร์ คิดเป็นร้อยละ 56.4

สื่อบุคคล ได้รับข้อมูลจากการบอกต่อ โดย พ่อแม่ เพื่อน คิดเป็นร้อยละ 87.8

สื่อใหม่ ได้รับข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต คิดเป็นร้อยละ 84.2

สื่อกิจกรรม ได้รับข้อมูลการจัดกิจกรรมร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ อาทิเช่น ททท. คิดเป็นร้อยละ 57.8

ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน

ส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนอยู่ในระดับเกินกว่าครึ่ง จำนวน 16 ข้อ และในระดับปานกลาง จำนวน 4 ข้อ โดยเรียงลำดับดังนี้ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อก่อให้เกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศต้องมีความรับผิดชอบต่อแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ ป่าชายเลนที่เพิ่มขึ้นทำให้มีการเพิ่มจำนวนของสัตว์น้ำในวัยอ่อนบริเวณชายฝั่งเพิ่มขึ้นด้วย ป่าชายเลนที่เหลืออยู่บริเวณชายฝั่งควรเก็บรักษาไว้ไม่ให้เกิดการทำลาย การท่องเที่ยวเชิงนิเวศมุ่งเน้นเพื่อรักษาระบบนิเวศป่าชายเลนให้คงตลอดไป การฟื้นฟูป่าชายเลนได้โดยการปลูกต้นไม้ป่าชายเลนเพิ่มขึ้น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นแนวทางของการเก็บรักษาป่าชายเลนให้คงอยู่ยาวนานขึ้น คนในชุมชนมีหน้าที่ต้องสนับสนุนและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การลดลงของป่าชายเลนมีผลต่ออัตราการเจริญเติบโตของกุ้งปูปลาบริเวณชายหาด ป่าชายเลนที่มีความอุดมสมบูรณ์ลดลงมีผลกระทบต่อการทำลายของชายฝั่ง การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรให้บริการข้อมูลความรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นให้กับนักท่องเที่ยว การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับประชาชนในท้องถิ่น การตายของสัตว์น้ำวัยอ่อน ไม่เกี่ยวข้องกับการลงของพื้นที่ป่าชายเลน ป่าชายเลนไม่เหมาะสมที่จะเป็นสถานที่พักผ่อนใจ ป่าชายเลนเป็นทรัพยากรที่เกิดขึ้นเอง สามารถตัดทำลายได้โดยไม่คำนึงถึงผลเสีย คนในชุมชนเท่านั้นที่สามารถแสดงความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่นี้ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศต้องการปริมาณนักท่องเที่ยวจำนวนมาก (mass tour) ประชาชนในท้องถิ่นไม่มีส่วนเกี่ยวข้องที่จะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว กิจกรรมล่องเรือเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการฟื้นฟูพื้นที่ป่าชายเลนที่เสื่อมโทรม การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน หมายถึง การใช้ประโยชน์จากป่าชายเลนให้มากที่สุดตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

ความคิดเห็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับน้อย เมื่อแยกเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 1 ข้อ คือ สมาชิกในชุมชนยังคงทิ้งขยะบริเวณลำคลอง มีร่องลงมาคือ อยู่ในระดับน้อย จำนวน 9 ข้อ โดยเรียงลำดับนี้คือ ท่านเป็นผู้หนึ่งที่เคยร่วมปลูกต้นไม้ป่าชายเลน และท่านเป็นผู้หนึ่งที่เคยบำรุงดูแลรักษาต้นไม้ป่าชายเลน ท่านเคยเป็นผู้ที่ให้ความร่วมมือรักษาในการอนุรักษ์ป่าชายเลน คนในท้องถิ่นมีความรู้เกี่ยวกับประโยชน์ของป่าชายเลนเป็น

อย่างดี การจัดกิจกรรมท่องเที่ยวควรมีผลกระทบบต่อการดำรงชีวิตของคนในชุมชน การท่องเที่ยวเชิงนิเวศส่งเสริมให้เกิดการอนุรักษ์ป่าชายเลน การท่องเที่ยวเชิงนิเวศสามารถสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ป่าชายเลนให้กับประชาชนในท้องถิ่นได้ ป่าชายเลนเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเพื่อการศึกษาระบบนิเวศชายฝั่งได้อย่างดี ป่าชายเลนบริเวณนี้เป็นทรัพยากรที่หายากควรมีการสงวน

5.2 อภิปรายผล

จากการศึกษาพบว่า การเปิดรับสื่อเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศชายทะเลที่บางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวมอยู่ในระดับสูง ยกเว้นสื่อเฉพาะกิจและสื่อกิจกรรม อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ปรมะ สตะเวทิน (2541) ที่ให้ความหมายเกี่ยวกับสื่อเป็นตัวเชื่อมระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารให้ติดต่อกัน ดังนั้นสื่อจึงเป็นองค์ประกอบประการหนึ่งซึ่งมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพของพฤติกรรมการสื่อสาร ในการสื่อสารจึงจำเป็นต้องเลือกใช้สื่อที่เหมาะสม เนื่องจากสื่อแต่ละชนิดมีความสามารถเข้าสู่ระบบของการรับรู้ของผู้รับสารและการเห็นและได้ยินจากภาพยนตร์โทรทัศน์ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนพร ศรียานุกูล, 2543 อ้างถึงใน คิเรก ฤกษ์หว่าช, 2522) ได้ศึกษาเรื่องการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะคิด และการยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม (GMOs) ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม มีความสัมพันธ์กับการยอมรับการบริโภคสิ่งมีชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม

ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน ส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน อยู่ในระดับเกินกว่าครึ่ง และเรื่องความคิดเห็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นระดับน้อย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัลยา เนติประวัติ (2544) ได้ศึกษาเรื่องการยอมรับรูปแบบการจัดการทางสังคมแบบใหม่ ตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ในองค์กรรัฐ: ศึกษากรณีสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข พบว่า ผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการบริการบ้านเมืองและสังคมที่ดีในระดับสูงมีระดับการยอมรับมากกว่าผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจระดับปานกลางและระดับต่ำ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานที่ท่องเที่ยวแห่งนี้ยังเป็นที่รู้จักในวงแคบ ขาดองค์การของรัฐเข้าร่วมบริหารจัดการ ซึ่งสอดคล้องกับ วรณา วงษ์วานิช (2539) ซึ่งได้ให้ความหมายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการมุ่งประสานผลประโยชน์และความต้องการ ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติและวัฒนธรรม เข้ากับการพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อตอบสนองความต้องการทางเศรษฐกิจ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจึง

เป็นรูปแบบของการท่องเที่ยวที่ช่วยส่งเสริมการอนุรักษ์ธรรมชาติและวัฒนธรรม อีกทั้งเป็นเครื่องมือหนึ่งในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

5.3 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะ

1. กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษามีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนในระดับสูง และจากการหาความสัมพันธ์ พบว่าตัวแปรความรู้ดังกล่าวมีผลต่อระดับการยอมรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ดังนั้น เพื่อส่งเสริมให้มีการยอมรับของประชาชนในชุมชนชายฝั่งทะเล จึงควรมีการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนควบคู่กันไปด้วย

2. การกำหนดรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ชายฝั่งทะเลบางปู พบว่า ควรให้ความสำคัญกับรูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นให้มากยิ่งขึ้น โดยการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวให้บ่อยครั้งมากยิ่งขึ้น สร้างสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวที่ไม่ใช่สิ่งก่อสร้างใหญ่โต แต่อาจเป็นความเป็นมิตรกับนักท่องเที่ยว ความสะอาด และราคาข่อมเขางของอาหารทะเลที่เป็นผลผลิตที่สำคัญของชุมชนในท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นหอยแครง ปูทะเล และกุ้งทะเล เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

1. ควรจะได้มีการศึกษาถึงการยอมรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เกิดจากหน่วยงานภาครัฐ ได้มีโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ฝั่งชายทะเล

2. ความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นว่าต้องการพัฒนาท้องถิ่นและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของท้องถิ่นในรูปแบบใด

ภาคผนวก

ผนวก ก.

แบบสอบถาม

เรื่อง การสื่อสารเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลบางปู อำเภอเมือง
จังหวัดสมุทรปราการ

คำชี้แจง

แบบสอบถามชุดนี้ทำขึ้นเพื่อเก็บข้อมูลไปประกอบการทำสารนิพนธ์ในหลักสูตรนิเทศศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาการสื่อสารการท่องเที่ยวและบันเทิง มหาวิทยาลัยเกริก ข้อมูลของท่านจะเป็น
ประโยชน์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ดังนั้นจึงใคร่ขอให้ท่านตอบแบบสอบถามนี้ทุก
ข้อเพื่อการนำเสนอผลการวิจัย จึงขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงที่ได้ให้ความอนุเคราะห์
คำแนะนำ กรุณาทำเครื่องหมาย ลงในช่อง () ที่ท่านเห็นด้วยมากที่สุด

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ ต่ำกว่า 20 ปี 20-30 ปี
 30- 40 ปี มากกว่า 40 ปี
3. ระดับการศึกษา
 มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย
 ระดับต่ำกว่าปริญญา ปริญญาตรี
 ปริญญาโทขึ้นไป
4. สถานภาพการสมรสของท่าน
 โสด อยู่ด้วยกัน
 หย่า แยกกันอยู่
5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของตัวท่าน
 ไม่เกิน 10000 บาท 10000 – 20000 บาท
 30000 – 40000 มากกว่า 40000 บาทขึ้นไป

ส่วนที่ 2 การสื่อสารเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ประเภทของสื่อ	ได้รับ	ไม่ได้รับ
สื่อมวลชน		
1. โทรทัศน์		
2. วิทยุ		
3. นิตยสารท่องเที่ยว		
สื่อเฉพาะกิจ		
4. ป้ายประกาศ		
5. แผ่นพับ		
6. ใบปลิว		
7. โปสเตอร์		
สื่อบุคคล		
8. การบอกต่อ โดย พ่อแม่ เพื่อน		
สื่อใหม่		
9. อินเทอร์เน็ต		
สื่อกิจกรรม		
10. การจัดกิจกรรมร่วมกับหน่วยงานต่างๆ อาทิ เช่น ททท.		

ส่วนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน

ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	ใช่	ไม่ใช่
1. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อก่อให้เกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ		
2. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศมุ่งเน้นเพื่อรักษาระบบนิเวศป่าชายเลนให้คงตลอดไป		
3. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศต้องมีความรับผิดชอบต่อแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ		
4. การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรให้บริการข้อมูลความรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นให้กับนักท่องเที่ยว		
5. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศต้องการปริมาณนักท่องเที่ยวจำนวนมาก(mass tour)		
6. คนในชุมชนมีหน้าที่ต้องสนับสนุนและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ		
7. กิจกรรมล่องเรือเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการฟื้นฟูพื้นที่ป่าชายเลนที่เสื่อมโทรม		
8. คนในชุมชนเท่านั้นที่สามารถแสดงความคิดเห็นในการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่นี้		
9. การจัดท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับประชาชนในท้องถิ่น		
10. ประชาชนในท้องถิ่นไม่มีส่วนเกี่ยวข้องที่จะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดท่องเที่ยว		
11. การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน หมายถึง การใช้ประโยชน์จากป่าชายเลนให้มากที่สุดตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น		
12. ป่าชายเลนไม่เหมาะสมที่จะเป็นสถานที่พักผ่อนใจ		
13. ป่าชายเลนเป็นทรัพยากรที่เกิดขึ้นเอง สามารถตัดทำลายได้โดยไม่คำนึงถึงผลเสีย		
14. การลดลงของป่าชายเลนมีผลต่ออัตราการเจริญเติบโตของกุ้งปูปลาบริเวณชายหาด		
15. การตายของสัตว์น้ำวัยอ่อนไม่เกี่ยวข้องกับการลงของพื้นที่ป่าชายเลน		
16. การฟื้นฟูป่าชายเลนได้โดยการปลูกต้นไม้ป่าชายเลนเพิ่มขึ้น		
17. ป่าชายเลนที่มีความอุดมสมบูรณ์ลดลงมีผลกระทบต่อสภาพของชายฝั่ง		
18. ป่าชายเลนที่เพิ่มขึ้นทำให้มีการเพิ่มจำนวนของสัตว์ของสัตว์น้ำในวัยอ่อนบริเวณชายฝั่งเพิ่มขึ้นด้วย		
19. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นแนวทางของการเก็บรักษาป่าชายเลนให้คงอยู่ยาวนานขึ้น		
20. ป่าชายเลนที่เหลืออยู่บริเวณชายฝั่งควรเก็บรักษาไว้ไม่ให้มีการตัดทำลาย		

ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ด้าน	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่ค่อย เห็นด้วย	ไม่เห็น ด้วยอย่าง ยิ่ง
1. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศส่งเสริมให้เกิดการอนุรักษ์ป่าชายเลน				
2. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศสามารถสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ป่าชายเลนให้กับประชาชนในท้องถิ่นได้				
3. ท่านเป็นผู้หนึ่งที่เคยร่วมปลูกต้นไม้ป่าชายเลน				
4. ป่าชายเลนเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเพื่อการศึกษาระบบนิเวศชายฝั่งได้อย่างดี				
5. ป่าชายเลนบริเวณนี้เป็นทรัพยากรที่หายากควรมีการสงวน				
6. ท่านเป็นผู้หนึ่งที่เคยบำรุงดูแลรักษาต้นไม้ป่าชายเลน				
7. ท่านเคยเป็นผู้ที่ให้ความร่วมมือรักษาในการอนุรักษ์ป่าชายเลน				
8. คนในท้องถิ่นมีความรู้เกี่ยวกับประโยชน์ของป่าชายเลนเป็นอย่างดี				
9. สมาชิกในชุมชนยังคงทิ้งขยะบริเวณลำคลอง				
10. การจัดกิจกรรมท่องเที่ยวควรคำนึงผลกระทบต่อการค้ารงชีวิตของคนในชุมชน				

* ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่กรุณาใช้เวลาตอบคำถาม *

วันที่ 7 มิถุนายน 2552

ที่ พิเศษ/2552
เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ข้อมูลในการทำสารนิพนธ์
เรียน การท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดสมุทรปราการ

เนื่องด้วย นายชนกฤต ปทุมมาศ รหัสนักศึกษา 5004-3208 นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขา
วิชา การสื่อสารการท่องเที่ยวและบันเทิง (ภาคพิเศษ) คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริกจะทำสาร
นิพนธ์ เรื่อง “ การสื่อสารเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลบางปู จังหวัด
สมุทรปราการ”

ดังนั้น จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเข้ามาเก็บข้อมูลและแจกแบบสอบถาม เพื่อนำไป
ประกอบการทำผลงานวิชาการดังกล่าว

คณะนิเทศศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความร่วมมือด้วยดีและขอขอบคุณล่วงหน้ามา
ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ประชัน วัลลิโก)

ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

วันที่ 7 มิถุนายน 2552

ที่ พิเศษ/2552
เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ข้อมูลในการทำสารนิพนธ์
เรียน รองผู้อำนวยการการทองเทืว จังหวัคสมุทรปรากการ

เนื่องด้วย นายธนกฤต ปทุมมาศ รหัสนักศึกษา 5004-3208 นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขา
วิชา การสื่อสารการทองเทืวและบันเทืง (ภาคพิเศษ) คณะนิเทศศาสตรมหาวิทาลัยเกริกจะทาสาร
นิพนธ์ เรื่อง “ การสื่อสารเพื่อสงเสริมการทองเทืวเชิงนิเวศ ในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลบางปู จังหวัค
สมุทรปรากการ”

ดังนั้น จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเข้ามาเก็บข้อมูลและแจกแบบสอบถาม เพื่อนำไป
ประกอบการทำผลงานวิชาการดังกล่าว

คณะนิเทศศาสตรหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความร่วมมือด้วยดีและขอขอบคุณล่วงหน้ามา
ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ประจัน วัลลิโก)

ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

วันที่ 7 มิถุนายน 2552

ที่ พิเศษ/2552
เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ข้อมูลในการทำสารนิพนธ์
เรียน นายก เทศบาลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ

เนื่องด้วย นายชนกฤต ปทุมมาศ รหัสนักศึกษา 5004-3208 นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขา
วิชา การสื่อสารการท่องเที่ยวและบันเทิง (ภาคพิเศษ) คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริกจะทำสาร
นิพนธ์ เรื่อง “ การสื่อสารเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลบางปู จังหวัด
สมุทรปราการ”

ดังนั้น จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเข้ามาเก็บข้อมูลและแจกแบบสอบถาม เพื่อนำไป
ประกอบการทำผลงานวิชาการดังกล่าว

คณะนิเทศศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความร่วมมือด้วยดีและขอขอบคุณล่วงหน้ามา
ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ประจัน วัลลิโก)

ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

วันที่ 7 มิถุนายน 2552

ที่ พิเศษ/2552
เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ข้อมูลในการทำสารนิพนธ์
เรียน สมาชิกเขตเทศบาลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ

เนื่องด้วย นายธนกฤต ปทุมมาศ รหัสนักศึกษา 5004-3208 นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขา
วิชา การสื่อสารการท่องเที่ยวและบันเทิง (ภาคพิเศษ) คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริกจะทำสาร
นิพนธ์ เรื่อง “ การสื่อสารเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลบางปู จังหวัด
สมุทรปราการ”

ดังนั้น จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเข้ามาเก็บข้อมูลและแจกแบบสอบถาม เพื่อนำไป
ประกอบการทำผลงานวิชาการดังกล่าว

คณะนิเทศศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความร่วมมือด้วยดีและขอขอบคุณล่วงหน้ามา
ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ประจัน วัลลิโก)

ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

วันที่ 7 มิถุนายน 2552

ที่ พิเศษ/2552
เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ข้อมูลในการทำสารนิพนธ์
เรียน บริษัทกันคณา รายการเรื่องจริงผ่านจอ
โครงการปลูกป่าชายเลน บางปู จังหวัดสมุทรปราการ

เนื่องด้วย นายธนกฤต ปทุมมาศ รหัสนักศึกษา 5004-3208 นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขา
วิชา การสื่อสารการท่องเที่ยวและบันเทิง (ภาคพิเศษ) คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริกจะทำสาร
นิพนธ์ เรื่อง “ การสื่อสารเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลบางปู จังหวัด
สมุทรปราการ ”

ดังนั้น จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเข้ามาเก็บข้อมูลและแจกแบบสอบถาม เพื่อนำไป
ประกอบการทำผลงานวิชาการดังกล่าว

คณะนิเทศศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความร่วมมือด้วยดีและขอขอบคุณล่วงหน้ามา
ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ประจัน วัลลิโก)

ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

คำถามในการสัมภาษณ์

1. ปัจจุบันทางภาครัฐมีโครงการที่เกี่ยวข้องกับ การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลบางปู จังหวัดสมุทรปราการอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

2. มีการวางแผนกลยุทธ์การสื่อสารอย่างไรให้นักท่องเที่ยวตระหนักและเข้าใจ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ

.....

.....

.....

3. หน่วยงานเอกชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ บ้างอย่างไร อาทิเช่น ผู้นำชุมชน ชมรมต่างๆ พระ อาจารย์

.....

.....

.....

4. ทางภาครัฐหรือเอกชน มีการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลบางปู จังหวัดสมุทรปราการอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

5. ผู้ประกอบการด้านท่องเที่ยว ในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ ให้ความสำคัญเกี่ยวกับด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

ผนวก ข.

ประวัติจังหวัดสมุทรปราการ

สมุทรปราการ เป็นเมืองที่สร้างขึ้นในสมัยกรุงศรีอยุธยาในรัชสมัยของพระเจ้าทรงธรรม มีชื่อปรากฏอยู่ใน พระราชกฤษฎีกาซึ่งตราขึ้น เมื่อ พ.ศ. 2178 พระเจ้าทรงธรรมได้โปรดเกล้าฯ ให้สร้างเมืองสมุทรปราการขึ้นที่บริเวณ คลองปลากด มีฝรั่งชาวฮอลันดาเข้ามาค้าขาย กับไทยในสมัยของ สมเด็จพระเอกาทศรถ เป็นพ่อค้าที่วางตัว และติดต่อกับไทยเป็นอย่างดี อีกทั้งกระทำความดีความชอบกับทางราชการแผ่นดินหลายอย่าง สมเด็จพระเอกาทศรถจึงได้ทรง พระราชทานที่ดินบริเวณเหนือคลองปลากด ใช้เป็นที่ตั้งคลังสินค้า และเป็นที่อยู่อาศัยของเจ้าหน้าที่อย่างพร้อมเพียง เป็นสถานตั้งกอง และบริบูรณ์ด้วยเครื่องใช้ที่จำเป็นและทันสมัย จนถึงกับมีการยกย่องในหมู่ชาวฮอลันดาว่าเป็นเมือง "นิวอัมสเตอร์ดัม" (New Amsterdam) ปัจจุบันถูกน้ำเซาะพังไปแล้ว สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ทรงเห็นว่าปากน้ำเจ้าพระยานั้นหากมีข้าศึกมารุกรานพระนครก็จะทำได้ง่าย จึงโปรดเกล้าฯ ให้กรมหมื่นเจษฎาบดินทร์ (พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว) กับพระยาพระคลัง (ด้ส) เป็นแม่กองไปควบคุม การก่อสร้างเมืองสมุทรปราการขึ้นใหม่ในปี พ.ศ. 2362 ตรงบริเวณบางเจ้าพระยา คือ ตำบลปากน้ำในปัจจุบัน ใช้เวลาในการก่อสร้างประมาณ 3 ปี

ประวัติ History

จังหวัด สมุทรปราการ หรือที่เรียกกันเป็นสามัญทั่วไปว่า "เมืองปากน้ำ" เพราะตั้งอยู่ปากน้ำเจ้าพระยาเป็นเมือง สำคัญทางประวัติศาสตร์ มาตั้งแต่โบราณเป็นเมืองหน้าด่านทางทะเลที่มีความสำคัญตลอดมาทุกยุคทุกสมัย " สมุทร" แปลว่า " ทะเล" และ "ปราการ" แปลว่า "กำแพง" สมุทรปราการ แปลว่า กำแพงชายทะเล หรือ กำแพงริมทะเล ซึ่งหมายถึงเมืองหน้าด่านชายทะเลหรือ ริมทะเลที่มีกำแพงมั่นคงแข็งแรงสำหรับป้องกันข้าศึกนั่นเอง นับว่าเป็นการ ให้ชื่อเมืองที่ถูกต้องและเหมาะสมตามความมุ่งหมายในการตั้งเมืองเป็นอย่างยิ่ง

ประวัติ ความเป็นมาของเมืองสมุทรปราการ สลับซับซ้อนสัมพันธ์กับเมืองพระประแดงมาก (ปัจจุบันเป็น อำเภอพระประแดงในจังหวัดสมุทรปราการ) เพราะเมืองสมุทรปราการ ได้ตั้งขึ้นในสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี แต่เมืองพระประแดงเดิมนั้น ขอมได้ตั้งขึ้นในสมัยขอมมีอำนาจครอบครองบริเวณลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งสมัยนั้น ทะเลยังลึกเข้ามามากจนจรดเขตทางใต้ของกรุงเทพมหานคร ขอมเรียกว่า "ปากน้ำพระประแดง" เมื่อตั้งที่เมือง ปากน้ำก็เรียกว่า " เมืองพระ

ประแดง" (ตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์เชื่อว่าเมืองพระประแดง ที่ขอมตั้งนี้อยู่ที่ กลองเคย เขต พระโขนง กรุงเทพมหานคร ปัจจุบันคือที่ทำกา การท่าเรือแห่งประเทศไทย) ครั้นนานมา มี แผ่นดิน งอกออกไป เมืองพระประแดงห่างจากปากน้ำเข้าทุกที จึงมีการ โยกย้ายตั้งเมืองปากน้ำ ขึ้น ใหม่เพื่อความเหมาะสม จึงมีทั้งเมืองสมุทรปราการ และเมืองพระประแดง ในสมัยกรุงศรีอยุธยา ครั้นถึงสมัยกรุงรัตน โกสินทร์ ความจำเป็น ทางการเมือง และความปลอดภัยของประเทศชาติ มีมาก ขึ้นจึงได้ตั้งเมือง นครเขื่อนขันธ์ขึ้น (ปัจจุบัน เป็นอำเภอ พระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ) จึง กล่าวได้ว่า จังหวัดสมุทรปราการ หรือเมืองปากน้ำในปัจจุบันนี้ มีประวัติ และอาณาเขต ของเมือง 3 เมืองรวมกัน คือ เมืองพระประแดง เมืองนครเขื่อนขันธ์ และเมืองสมุทรปราการ

สมุทรปราการ ในอดีตนับเป็นพัน ๆ ปีมาแล้วนั้น นักปราชญ์ทางประวัติศาสตร์ และ โบราณคดี สันนิษฐานว่า บริเวณพื้นที่ของจังหวัดนี้ทั้งหมด ตั้งแต่ปากอ่าวไทย จนจรดพื้นที่ทางใต้ ของจังหวัด พระนครศรีอยุธยาเป็นทะเล ทั้งหมด มีเรือสำเภาจีน แล่นขึ้น ไปถึงกรุงศรีอยุธยาได้โดยสะดวก ต่อมานาน ๆ เข้า บริเวณแหล่งนี้ตื่นเงินกลายเป็น ที่ราบลุ่มอุดมสมบูรณ์ ที่มีแม่น้ำเจ้าพระยาไหล ผ่านไปออกทะเล การคมนาคมสะดวก ผู้คนจึงอพยพเข้าไปตั้งหลักแหล่ง ทำมาหากินมากขึ้นโดย ลำดับ บริเวณลุ่มน้ำเจ้าพระยาทั้งหมดมาจนจรดปากอ่าวไทย เป็นเขตอาณาจักรทวาราวดี และชน ชาวทวาราวดีในบริเวณนี้ส่วนมากมีเชื้อชาติไทย จากหลักฐานการขุดค้นพบซากโบราณสถาน กับ พบโบราณวัตถุ มีตะเกียงสัมฤทธิ์ของชาวโรมันที่ตำบลพงศึก อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี ทำ ให้สันนิษฐานได้ว่าบริเวณตำบล ดังกล่าวและอาณาเขตใกล้เคียงคงจะเป็นเมืองท่าริมทะเลที่สำคัญ ของอาณาจักร ทวาราวดี คู่กับเมืองนครปฐม ซึ่งเป็นเมืองสำคัญริมทะเลอีกเมืองหนึ่งของอาณาจักร ทวาราวดีเช่นกัน

จึง พอสรุปได้ว่า อาณาจักรทวาราวดี คงเป็นอาณาจักรที่รุ่งเรืองและมีอาณาบริเวณอยู่ในที่ ราบลุ่มในแม่น้ำเจ้า พระยา ทั้งหมดตลอดมาจนจรดอ่าวไทย ประชาชนพลเมืองคงมีเชื้อสายไทย มี ความเจริญสูง ซึ่งอยู่ในราวพ.ศ. 1000 ถึง พ.ศ. 1300 ดังนั้น พื้นที่ของเมืองสมุทรปราการเดิม จึงอยู่ ในอาณาจักรทวาราวดีมาแล้วตั้งแต่ในสมัยโบราณ ถ้าจะกล่าวย้อน หลังขึ้นไปในอดีต สมุทรปราการมีประวัติศาสตร์ความเป็นมาที่น่ากล่าวได้ละเอียด รวม 5 สมัยด้วยกัน คือ สมัยลพบุรี สมัยสุโขทัย สมัยศรีอยุธยา สมัยธนบุรี และ สมัยรัตน โกสินทร์

Lopburi Period – สมัยลพบุรี

ในสมัยขอมเรืองอำนาจ ได้ครอบครองอาณาจักรทวาราวดี หลักฐานทางประวัติศาสตร์ กล่าวไว้ว่า เมือง สมุทรปราการเคยเป็นเมืองหน้าด่านของขอม คือในราว พ.ศ. 1400 อาณาจักรทวาราวดีเสื่อมอำนาจลง ระยะนั้น ขอมตั้งราชธานีอยู่ที่ " นครธม" ปัจจุบันอยู่ในกัมพูชา ได้ขยายอำนาจ มาปกครองดินแดน แถบลุ่ม แม่น้ำเจ้าพระยา ไว้ทั้งหมด แล้วตั้งเมือง " ละโว้" (จังหวัดลพบุรี

ปัจจุบัน) เป็นราชธานีในกลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา ทั้งได้ตั้งเมืองอโยธยา (จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปัจจุบัน) และเมือง "พระประแดง"(เขตพระ โขนง กรุงเทพมหานคร) เป็นเมืองหน้าด่าน การที่ขอม ขนานนามเมืองหน้าด่านนี้ว่า "พระประแดง" นั้นมีเหตุผลชัดเจนอยู่มาก เพราะคำว่า " ประแดง" หรือ "บาแดง" แปลว่า "คนเดินหาย คนนำข่าวสาร" ซึ่งหมายถึงว่า เมืองพระประแดง เป็นเมือง หน้าด่าน ถ้ามีเหตุการณ์ ไค ๆ เกิดขึ้น เป็นหน้าที่ของเมืองนี้จะต้องรีบแจ้งข่าวสาร ไปให้เมืองหลวง (ละโว้) ทราบโดยเร็ว จึงทำให้เชื่อได้ว่า เมืองปากน้ำสมุทรปราการก็คงเป็นท้องที่ส่วนหนึ่งของพระ ประแดงด้วย

ขอม ครองอำนาจเหนืออาณาจักรทวารวดีเหนือลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า " สุวรรณภูมิ" อยู่ชั่วระยะหนึ่งก็เสื่อมอำนาจลง คือในราว พ.ศ. 1800 ไทยน้อยซึ่งอพยพทยอยมาจาก ตอนใต้ของจีน ได้มาตั้งหลักแหล่ง กระจุกกระจายอยู่ตรงแถบตอนเหนือของกลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา และเคยอยู่ใต้อำนาจของขอมในสมัยขอมเรืองอำนาจนั้น ได้มีความเข้มแข็งสามารถรวบรวมกำลัง ขับไล่ขอมออกไปจากดินแดนบริเวณนั้นได้ สำเร็จ แล้วประกาศตัวเป็นอิสระ ตั้ง "กรุงสุโขทัย" (จังหวัดสุโขทัยปัจจุบัน) เป็นราชธานี กษัตริย์องค์แรกที่ครองกรุงสุโขทัยคือ "พ่อขุนศรีอินทรา ทิทย" ทำให้ไทยเริ่มมีอำนาจในดินแดนแหลมทอง (สุวรรณภูมิ) และเจริญรุ่งเรืองเป็นอันดับ จนถึง รัชสมัย " พ่อขุนราม คำแหงมหาราช" กษัตริย์ผู้ทรงอนุภาพมาก สามารถต่ออาณาจักรสุโขทัย ออกไปได้กว้างขวางที่สุด คือ ทิศเหนือ จดแก้วน่านนาไทย ทิศตะวันออกจรดเขมร (ซึ่งยังครองลุ่ม แม่น้ำมูล) ทิศใต้ ครอบครองตลอดแหลมมะลายู ทิศตะวันตกครอบครองเมืองหงสาวดีของพม่าไป จด อ่าวบงคอก ในสมัยสุโขทัยนี้ เมืองพระประแดงก็ขึ้นอยู่ กับกรุงสุโขทัยตลอดมา จนถึงสมัยกรุง ศรีอยุธยาเป็นราชธานี

ต่อมาในต้น พ.ศ. 1893 พระเจ้าอู่ทอง ได้ทรงอพยพผู้คนจากสุพรรณบุรี มาสร้างพระนคร ขึ้นใหม่ที่ริมหนองโสน ขนานนามว่า " กรุงเทพทวารวดีศรีอยุธยา" และทรงทำการราชาภิเษกขึ้น เป็นกษัตริย์ทรงพระนามว่า " สมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๑ " ประกาศอิสระ ไม่ขึ้นต่อกรุงสุโขทัยทั้งได้ แสดงอาณาเขตออกไปตีเขมรได้เมืองนคร ทม อันเป็นนครหลวงของเขมรและดินแดนทางตะวันตก ของเขมรทั้งหมดส่วนหัวเมืองฝ่าย ได้ันเป็นอาณาจักรของ กรุงสุโขทัยเดิม ก็ได้ขึ้นมาอยู่กับกรุงศรี อยุธยาทั้งหมด ตั้งแต่เมืองราชบุรี เพชรบุรีลงไปตลอดแหลมมะลายู (ประเทศมาเลเซีย ปัจจุบัน) ส่วนทางทิศเหนือ ได้เมืองลพบุรี ซึ่งติดต่อกับอาณาจักรสุโขทัย พระเจ้าอู่ทองได้โปรดเกล้าฯ ให้ตั้ง เมืองหน้าด่านทั้ง 4 ทิศ คือ ทิศเหนือ เมืองลพบุรี ทิศตะวันออก เมืองนครนายก ทิศตะวันตก เมือง สุพรรณบุรี ทิศใต้ เมืองพระประแดง

เมืองหน้าด่านเหล่านี้ โปรดฯให้สร้างป้อมปราการที่มั่นคงแข็งแรงทุกเมือง แต่เมื่อถึงรัช สมัยของสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ พ.ศ. 2091 เกิดสงครามช้างเผือกระหว่างไทยกับพม่า พระเจ้า

ตะเบ็งชะเวตี้ยกทัพใหญ่มาตีกรุง ศรีอยุธยา ทางกรุงยกทัพไปตั้งรับทัพข้าศึกที่เมืองสุพรรณบุรี แต่ทานกำลังไม่อยู่ ทัพพม่าสามารถยกเข้ามาถึง ขานพระนครได้ หลังจากพม่ายกทัพกลับไปแล้ว สมเด็จพระมหาจักรพรรดิทรงเห็นว่า เมืองสุพรรณบุรี แม้จะมี ค่ายคูประตูหอรบพร้อม ก็ยังรับศึกใหญ่ไม่อยู่ ไม่มีประโยชน์ต่อการป้องกันศัตรู ได้อีกแล้ว มีหน้าซำยังเป็นที่สำหรับ ข้าศึกพักอาศัย และรวบรวมไพร่พลเสบียงอาหาร ได้อีก จึงโปรดฯ ให้รื้อป้อม ค่ายและกำแพงลงเสีย พร้อมทั้งป้อม กำแพง ที่เมืองลพบุรี และเมืองนครนายกด้วย ให้คงเหลือไว้แต่ที่เมืองพระประแดง สำหรับเป็นหน้าด่านทางทะเลเพียงแห่งเดียว

เมืองพระประแดง ตามที่ได้กล่าวมาแล้วแต่ต้น เป็นเมืองเก่าแก่นับพัน ๆ ปี ตามหลักฐานไม่ทราบแต่ชัคว่า เริ่มสร้างในสมัยกษัตริย์จอมองค์ใด พอจะมีหลักฐานแน่ชัดก็ในสมัยกรุงศรีอยุธยา นี้เอง ดังปรากฏในหนังสือ พระราชพงศาวดาร ฉบับพระราชหัดดเลขาว่า "เมื่อปีมะเมีย จุลศักราช ๘๖๐ (พ.ศ. ๒๐๕๑) ชุขชาระคลองสำโรง ได้เทวรูปทองสัมฤทธิ์ ๒ องค์ ตรงที่คลองสำโรงต่อคลองทับนาง และเทวรูปนั้นมีอักษรจารึกชื่อว่า "พระยาแสนดา" องค์หนึ่ง และ"บาทสังขกร" อีกองค์หนึ่ง สมเด็จพระมหาธรรมราชาธิราช ๒ โปรดฯ ให้สร้างศาลประดิษฐานไว้ที่เมือง พระประแดง (ยังเป็นเมืองอยู่ในสมัยนั้น) และต่อมา เมื่อสมเด็จพระมหาธรรมราชาธิราชครองราชสมบัติ พระยาละแวก เจ้าเมืองกำพูชา ได้ยกทัพเรือมาตีกรุงศรีอยุธยาในปีมะแม จุลศักราช ๘๒๑ (พ.ศ. ๒๑๒๐) แต่ตีไม่ได้ตั้งปรารถนา เมื่อล่าทัพกลับ ได้ให้เอาเทวรูป ๒ องค์ที่เมืองพระประแดงไปเมืองเขมรด้วย จึงทำให้เชื่อมั่นว่า เมืองพระประแดง เป็นเมืองหน้าด่านทางทะเลที่สำคัญ มาทุกยุคทุกสมัย เพราะเป็นเมือง ที่อยู่ปากน้ำจระเข้ไทย

เมื่อกล่าวมาถึงตอนนี้ จึงเห็นได้ว่า "เมืองปากน้ำ" ซึ่งเรียกกันเป็นสามัญติดปากคนทั่วไป นั้นเดิมมิได้ตั้งอยู่ "ปากน้ำบางเจ้าพระยา" หรือตำบล "ปากน้ำ" ดังในปัจจุบันนี้ เพราะตามที่กล่าวมาแล้วในสมัยนั้น ปากน้ำของ แม่น้ำเจ้าพระยา ลึกเข้าไปถึงบริเวณตอนใต้ของกรุงเทพมหานคร คือเขตพระโขนงในปัจจุบัน ต่อมาเมื่อชายทะเล แปรสภาพเป็นพื้นดินทับถมดินเงินจนกลายเป็นที่ราบงอกออกมามากเข้า เมื่อพระประแดงเดิม ซึ่งเคยเป็นเมืองปากน้ำ ก็ห่างไกลจากเมืองปากน้ำไกลไปทุกที เมืองพระประแดง จึงถูกโยกย้ายเปลี่ยนตำแหน่งที่ตั้ง เพื่อความเหมาะสม กับฐานะเมืองหน้าด่านทางทะเล ตอนหลังปรากฏว่า เมืองพระประแดงมาตั้งอยู่ที่ ตำบลราษฎร์บูรณะ (คนละที่กับเขตราษฎร์บูรณะ กรุงเทพมหานคร) ตอนที่เคยเป็นสถานที่ตั้งสถานีบางนางเกรง สถานีรถไฟสายปากน้ำ (ทางรถไฟสายปากน้ำถูกรื้อเสีย ในสมัยรัฐบาล จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์) ตรงบริเวณที่เคยเป็นที่ตั้งของโรงเรียน เกริกวิทยาลัย ดังในสารานุกรมไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน กล่าวไว้ดังนี้ "ต่อมาเมื่อพ.ศ. ๒๑๖๓ จึงปรากฏว่า มีเมืองพระประแดงตั้งใหม่ ที่ตำบล ราษฎร์บูรณะ ตั้งอยู่ฝั่งตะวันออกของลำน้ำเจ้าพระยา (ราวสถานีบางเกรง รถรางสายปากน้ำ) ต่อมาเมืองพระประแดง

น่าจะย้ายมาอยู่ฝั่งตะวันตกของลำน้ำเจ้าพระยาตามเดิม" ครั้นถึง สมัยกรุงธนบุรีสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชได้ทรงให้รื้อกำแพงเมืองเก่า เพื่อเอาอิฐไปสร้างราชธานี ที่กรุงธนบุรี เมืองพระประแดงที่ราษฎรบูธระ จึงหาซากไม่พบจนทุกวันนี้

ส่วนที่ตั้งอำเภอพระประแดงในปัจจุบันนี้นั้น มีชื่อเมืองพระประแดงเดิม หากเป็นเมือง "นครเขื่อนขันธ์" ซึ่งเริ่มสร้างในรัชกาลสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ค่อมสำเร็จเรียบร้อย ในรัชกาลพระบาท สมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ และต่อมาจึงเปลี่ยนชื่อเป็นเมือง พระประแดง หรือจังหวัดพระประแดงในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

สำหรับเมืองสมุทรปราการที่มีขึ้นในภายหลังนั้น นักประวัติศาสตร์ และนักโบราณคดีสันนิษฐานว่า สร้างขึ้น ในรัชสมัยสมเด็จพระเจ้าทรงธรรม แห่งกรุงศรีอยุธยา (พ.ศ. ๒๑๓๖ - ๒๑๗๑) เพราะหลักฐานจากหนังสือคำให้การ ชาวกรุงเก่า ก็ออกชื่อเมืองสมุทรปราการในแผ่นดินสมเด็จพระเจ้าทรงธรรมแล้ว สมเด็จพระเจ้าทรงธรรมได้โปรดฯ ให้สร้างเมืองสมุทรปราการขึ้นที่บริเวณใต้คลองบางปลาจืด ซึ่งอยู่ทางฝั่งตะวันตกหรือฝั่งขวาของแม่น้ำเจ้าพระยา เพราะสมัยนั้นแถบบริเวณคลองบางปลาจืด ได้มีต่างชาติฮอลันดา ซึ่งเข้ามาติดต่อกับการค้าขายกับคนไทยตั้งแต่สมัยสมเด็จพระเอกาทศรถ และได้รับพระราชทานที่ดินบริเวณเหนือคลองปลาจืด เนื่องจากชนชาตินี้เข้ามาทำการค้าด้วย วิธีอันดี ประพฤติและวางตัวดีต่อกับคนไทยเป็นอย่างดี ทั้งทำความดีความชอบช่วยเหลือราชการแผ่นดินหลายอย่าง ฮอลันดา ใช้สถานที่นั้นตั้งคลังสินค้า เป็นสถานการค้าที่มั่นคงใหญ่โต คือเป็นทั้งคลังสินค้าและที่อยู่ของเจ้าหน้าที่อย่าง พร้อมเพรียงเป็นสถานงดงามบริบูรณ์ด้วยเครื่องใช้ประจำวันที่ทันสมัย จนถึงยกย่องกันในหมู่ฮอลันดาว่า "นิวอัมสเตอร์ดัม" (New Amsterdam) นับตั้งแต่นั้นมาบริเวณวังปลาจืดก็เจริญขึ้นตามลำดับ ประชาชนได้มาค้าขาย ติดต่อกับคลังสินค้าแห่งนี้มากขึ้น และตั้งบ้านเรือนร้านค้าขายตัวออกไปทุกที ดังนั้นสมเด็จพระเจ้าทรงธรรม จึงโปรดฯ ให้สร้างเมืองสมุทรปราการขึ้น ณ บริเวณดังกล่าวแล้ว

การที่สมเด็จพระเจ้าทรงธรรม ได้โปรดฯ ให้สร้างเมืองสมุทรปราการขึ้นในที่บริเวณฝั่งใต้คลองบางปลาจืดนั้น นอกจากพระองค์จะทรงเห็นความสำคัญที่คนไทยจะทำการค้าขายกับฮอลันดา ซึ่งเป็น ฝรั่งที่ก้าวหน้าทางการค้า มากที่สุดในสมัยนั้นแล้ว ยังทรงเห็นความจำเป็นที่จะต้องสร้างเมืองหน้าด่านชายทะเลขึ้นใหม่ แทนเมืองพระประแดง ซึ่งนับวันจะห่างไกลเมืองปากน้ำเข้าทุกที เนื่องจากชายฝั่งงอกออกไปเรื่อย ๆ ทำให้พระประแดงลดความเหมาะสม ที่จะเป็นเมืองหน้าด่านอีกต่อไป และเมื่อเมืองสมุทรปราการที่สร้างใหม่นี้อยู่ในทำเลและชัยภูมิที่เหมาะสม กว่า และเจริญกว่า จึงเป็นธรรมดาอยู่เองที่เมืองพระประแดงจะลดความสำคัญลงไป ส่วนคลังสินค้า หรือ นิวอัมสเตอร์ดัม ของฮอลันดานั้น ปรากฏว่าในรัชกาลกษัตริย์องค์ต่อ ๆ มาฮอลันดาไม่ได้มาค้าขาย

ติดต่อกับไทย เนื่องจากไม่พอใจ ที่ไทยดำเนินการค้าเสียเองเป็นส่วนใหญ่ และไทยได้สนิทสนมกับฝรั่งเศสมากขึ้นในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช จนมีเรื่องพิพาทกับฮอลันดา ฮอลันดาจึงได้ทอดทิ้งสถานที่คลังสินค้านี้ไป เวลานานเข้ากระแสน้ำได้ไหลพัดเซาะ คลั่งเข้าไปทุกที สถานที่แห่งนี้จึงได้พังทลายไปสิ้น

เมืองสมุทรปราการที่สร้างขึ้นในรัชสมัยพระเจ้าทรงธรรมนี้ เข้าใจว่าจะเป็นเมืองร้างในสมัยที่ไทยเสียกรุงศรีอยุธยาแก่พม่าครั้งที่ 2 เมื่อพ.ศ. 2310 และคงจะถูกพม่าทำลายยับเยินไปด้วย ขณะนี้หาซากเมืองไม่พบ ลำดับเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี ที่เกี่ยวกับเมืองสมุทรปราการมีดังนี้

๑. พ.ศ. ๒๑๒๑ พระยาจีนจันตุ ขุนนางเขมร ไปตีเมืองเพชรบุรีไม่ได้ จึงหนีมาพึ่งพระบรมโพธิสมภาร สมเด็จพระมหาธรรมราชาธิราช แต่ต่อมาพระยาจีนจันตุได้ทรงทราบว่า พระยาละแวกไม่เอาไทย จึงลอบพาสมันคร พรอคพวกหนีกลับ โดยลงเรือสำเภา สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ขณะนั้นมีพระชนม์มายุเพียง 17 พรรษา ได้เสด็จลงเรือพระที่นั่งไล่ตามเรือสำเภาพระยาจีนจันตุ ไปทันกันที่ปากน้ำเจ้าพระยา เกิดรบพุ่งกัน สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ทรงพระแสงปืนคันยิงถูกพวกพระยาจีนจันตุตาย 3 ศพ ฝ่ายพระยาจีนจันตุ ก็ยิงถูกรามพระแสงปืนที่สมเด็จพระนเรศวรฯ ทรงอยู่แตก พอดีสำเภาได้ลมแล่นออกทะเลใหญ่หนีไปได้

๒. พ.ศ. ๒๑๖๓ ในรัชสมัยพระเจ้าทรงธรรม พวกฮอลันดากำลังมีอิทธิพลทางการค้ากับไทย ถึงกับมีที่พักคลัง สินค้าที่บริเวณปากน้ำ คำบลบางปลาจก ชื่อว่า " นิว - อัมสเตอร์ดัม" (ปัจจุบันน้ำเซาะพังไปหมดแล้ว) เป็นเหตุให้ ต่างชาติโปรตุเกสที่เข้ามาค้าขายกับไทยเป็นชาติแรกไม่พึงพอใจจนเกิดเหตุขึ้น เรือกำปั่นโปรตุเกสเข้ามาค้าขาย พบเรือฮอลันดา ที่ปากน้ำเจ้าพระยา ก็จับยึดเรือไว้ สมเด็จพระเจ้าทรงธรรมทรงทราบก็ทรงไม่พอพระทัย เพราะเป็นการ หมิ่นพระบรมราชานุญาต โปรตุเกสให้ทหารลงไปบังคับโปรตุเกสให้คืนเรือแก่ฮอลันดา โปรตุเกสจึงโกรธเคืองไทย ทำให้ สัมพันธภาพทางการค้าของไทยกับโปรตุเกสเสื่อมลง โปรตุเกสเลิกกิจการค้าขายในกรุงศรีอยุธยา แล้วให้กองทัพเรือมา ปิดอ่าวที่เมืองมะริด (ซึ่งตอนนั้นเมืองมะริดเป็นของไทย) แต่สัมพันธภาพระหว่างไทย กับฮอลันดา มีมากยิ่งขึ้น

๓. พ.ศ. ๒๑๘๓ พวกญี่ปุ่นที่เข้ามาอยู่ในกรุงศรีอยุธยาตั้งแต่สมัยสมเด็จพระนเรศวรมหาราช เกิดขัดใจกับไทย ถึงต่อสู้กัน พวกญี่ปุ่นลงเรือสำเภาหนี กองเรือไทยตามไปทันที่ปากน้ำเจ้าพระยา ได้เกิดต่อสู้กันที่บริเวณปากน้ำอีก ญี่ปุ่นพากันหนีรอดไปได้ และไปอาศัยอยู่ที่เมืองเขมร

๔. พ.ศ. ๒๒๐๘ ในรัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช พระองค์ทรงดำเนินกิจการค้าของประเทศไทยอย่าง กว้างขวางให้คนจีนมาประจำหน้าที่เรือสินค้าหลวง และส่งเรือสินค้าหลวงออกไปค้าขายกับต่างประเทศหลายลำ ทำให้พวกฮอลันดาที่เข้ามาทำการค้าไม่พอใจ หาวว่าไทยทำ

การค้าผูกขาดเสียแต่ผู้เดียว ทำให้เสียประโยชน์แก่พวก ฮอลันดามาก มีการขัดแย้งจนถึงขัดใจกัน เกิดขึ้นเป็นลำดับ ฮอลันดาจึงเลิกกิจการค้าจากกรุงศรีอยุธยาแล้วเอาเรือรบ มาปิดปากอ่าวไทย คอยจับเรือสินค้าหลวงของไทยไปริบข้าง และทำลายเสียบ้าง จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้สมเด็จพระนารายณ์มหาราช ทรงดำเนินวิเทโศบายผูกมิตรกับฝรั่งเศสอย่างแน่นแฟ้นในเวลาต่อมา

๕. พ.ศ. ๒๒๓๑ ในสมัยสมเด็จพระเพทราชา ไทยเกิดต่อสู้กับฝรั่งเศสที่เข้ามารักษาป้อมวิชัยประสิทธิ์ (อยู่ที่จังหวัดชลบุรี ตั้งแต่สมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช) ในการต่อสู้นี้ ไทยได้ตั้งค่ายรายปืนที่บริเวณปากน้ำเจ้าพระยา เมืองสมุทรปราการ และจับเรือที่ฝรั่งเศสคุมมาได้ 2 ลำ ครั้นเมื่อตกลงกันว่า ต่างจะปล่อยกลับบ้านเมือง แต่ให้มีตัวจ่านำไปด้วยจนถึงปากน้ำจึงจะแลกเปลี่ยนตัวจ่านำกัน แต่พอถึงปากน้ำ พวกฝรั่งเศสไม่ยอมปล่อยตัว จ่านำฝ่ายไทยกลับ ส่วนพวกตัวจ่านำฝรั่งเศสที่ไทยยึดไว้ ก็หนีไปลงเรือฝรั่งเศส ไทยจึงต้องจับพวกบาทหลวง ฝรั่งเศส ที่ยังคงเหลืออยู่ในกรุงศรีอยุธยาขังต่อไป

๖. ในระหว่าง พ.ศ. ๒๑๕๕-๒๒๓๑ ไทยได้ติดต่อกับต่างประเทศมากขึ้น และส่วนมากเข้ามาติดต่อโดยทางทะเล เมืองสมุทรปราการ จึงเป็นเมืองหน้าด่านที่มีความสำคัญมาก ในช่วงระยะเวลาที่กล่าวมานี้ ได้มีการปรับปรุงป้อมค่าย ให้มีความมั่นคงและแข็งแรงยิ่งขึ้น และที่ป้อมปากน้ำนี้เอง เป็นสาเหตุสำคัญยิ่งที่ทำให้ไทยมีธงชาติขึ้น เพราะครั้งนั้น มีเรือฝรั่งเศสเข้ามาทางปากน้ำ ไทยเรายังไม่มีธงชาติใช้จึงเอาธงชาติฮอลันดาชักขึ้น ฝรั่งเศสไม่ยอมค้ำบังธงชาติ ฮอลันดาไทยเราไม่รู้จะทำอย่างไร ในที่สุดจึงเอาธงชาติฮอลันดาลง แล้วเอาผ้าแดงชักขึ้นแทน ฝรั่งเศสจึงยอมค้ำบัง ธงแดง ธงแดงจึงเป็นธงชาติไทยเรื่อยมา จนกระทั่งมาเพิ่มเป็นธงช้าง มีรูปช้างเผือกในรูปผืนผ้าแดง และเปลี่ยนต่อมา จนเป็นธงไตรรงค์ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันนี้ จึงนับได้ว่าธงชาติไทยได้เกิดขึ้นครั้งแรกที่เมืองสมุทรปราการนี้เอง

๗. พ.ศ. ๒๓๑๐ เมื่อกรุงศรีอยุธยาเสียแก่พม่า เมืองสมุทรปราการก็ถูกพม่าโจมตีกวาดต้อนผู้คน ปล้นสดมภ์ และทำลายยับเยิน

เป็นระยะช่วงสั้นที่สุดเพราะเพียง ๑๕ ปีเท่านั้น จึงไม่มีเหตุการณ์อะไรมากนัก เมื่อไทยเสียกรุงแก่พม่า ครั้งที่ ๒ ในพ.ศ. ๒๓๑๐ แล้วในปีเดียวกันนั่นเอง สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชก็ได้ทรงกอบกู้เอกราชไทยกลับคืนมา และได้ย้ายราชธานี จากกรุงศรีอยุธยามาตั้ง ณ กรุงธนบุรี ซึ่งเป็นเมืองเล็ก อยู่ริมฝั่งขวาของแม่น้ำเจ้าพระยา เนื่องจากเป็นระยะเวลาที่ก่อร่างสร้างตัวใหม่ ๆ บ้านเมืองก็พินาศเสียหายมากมายทั่วไป ทั้งเป็นการรีบด่วนในการ ก่อสร้าง สมเด็จพระเจ้าตากสินจึงโปรดฯ ให้รื้อกำแพงเมืองพระประแดงเดิมที่ราษฎรบูรณะ ไปสร้างกำแพงพระราชวัง และสิ่งอื่น ๆ ที่กรุงธนบุรี เมืองพระประแดงจึงสิ้นซากตั้งแต่นั้นมา

ใน พ.ศ. ๒๓๒๕ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ได้ทรงปราบดาภิเษกขึ้นครองราชสมบัติ และโปรดฯ ให้ย้ายราชธานีจากกรุงธนบุรีมาตั้ง ณ ฝั่งซ้ายของแม่น้ำเจ้าพระยา ทรงขนานนามว่า " กรุงเทพมหานครอมรรัตนโกสินทร์ฯ" ต่อมาเมื่อเหตุการณ์เกิดขึ้นคือ พ.ศ. ๒๓๒๕ "องเชียงสือ" ซึ่งเป็นหลานของกษัตริย์ญวนสมัยนั้น ได้หนีภัยการเมืองเข้ามาขอพึ่งพระบรมโพธิสมภาร อาศัยอยู่ในแผ่นดินไทยตั้งแต่ พ.ศ. ๒๓๒๕ และพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ทรงพระกรุณาไว้ และต้อนรับให้การเลี้ยงดูเป็นอย่างดี ภายหลังองค์เชียงสือเห็นว่าคนหมกภัยทางบ้านเกิดเมืองนอนแล้วจะทุลาถกลับก็เกรงพระทัยจึงลอบลงเรือหนีไปทางปากน้ำ เจ้าพระยาความทราบถึงพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก และกรมพระราชวังบวรสุทธินาทกรมพระราชวังบวรฯ ทรงยกกองเรือตามไปแต่ไม่ทันกัน ทรงกริ้วมาก พอเสด็จกลับถึงกรุงเทพฯ ก็ทรงกราบทูลแด่พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกถึงการหนีกลับขององค์เชียงสือ จะก่อให้เกิดอันตรายแก่ประเทศไทยภายหลัง เพราะองเชียงสือมาอยู่เมืองไทยหลายปีย่อมรู้ความตื้นลึกหนาบางของเมืองไทย ได้ดี ถ้าองเชียงสือเป็นศัตรูกับไทยเมื่อใดจะทำความยุ่งยากแก่การที่จะป้องกัน เมืองเป็นอย่างยิ่ง เพราะไม่มี หัวเมืองชายทะเลที่มั่นคงแข็งแรงไว้ทัพข้าศึกทรงปรึกษาเห็นพ้องกันแล้ว พระบาทสมเด็จพระพุทธ ยอดฟ้าฯ จึงโปรดฯ ให้กรมพระราชวังบวรฯ ลงไปสำรวจพื้นที่บริเวณปากน้ำเจ้าพระยาเพื่อสร้าง ใหม่อีกเมืองหนึ่ง กรมพระราชวังบวรฯ รับสนองพระบรมราชโองการแล้วเสด็จมาสำรวจพื้นที่บริเวณ ปากน้ำเจ้าพระยา ทรงเห็นว่าบริเวณ " ลัดโพธิ์" (อยู่ระหว่างกรุงเทพฯ สมุทรปราการ) มีชัยภูมิ เหมาะแก่ การสร้างเมือง จึงทรงกราบทูลขอพระบรมราชานุญาตแล้วมีบัญชาให้สร้างป้อมค่ายขึ้นที่ฝั่งซ้ายของแม่ น้ำเจ้าพระยา (ตรงข้ามอำเภอพระประแดง ปัจจุบัน) ๑ ป้อม ให้ชื่อว่า " ป้อมวิทธยาคม" พอดีกับพระบาท สมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกเสด็จสวรรคต การสร้างเมืองจึงยังค้างอยู่ ดังนั้น เมืองพระประแดงใหม่ หรือมีชื่ออีกชื่อหนึ่งว่า นครเขื่อนขันธ์ จึงเริ่มสร้างในสมัยรัชกาลที่ ๑ นั่นเอง สมัยพระบาทสมเด็จพระ พุทธเลิศหล้านภาลัยพระองค์ ทรงพระราชดำริว่าที่บริเวณลัดโพธิ์นั้น พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้า จุฬาโลกมีพระราชประสงค์ที่จะสร้างเมืองไว้ป้องกันข้าศึกทางทะเลอีกเมือง หนึ่ง แต่ยังคงค้างอยู่เพียงได้ลงมือ สร้างป้อมเท่านั้นการสงครามทางทะเลก็ไม่น่าไว้ใจควรต้องทำให้สำเร็จ จึงโปรดให้ สมเด็จพระอนุชาธิราช กรมพระราชวังบวรสถานมงคล เป็นแม่กองไปทำเมืองต่อ โดยตัดเอาท้องที่แขวงกรุงเทพมหานคร บ้าง และแขวงเมืองสมุทรปราการบ้างรวมกันตั้งขึ้นเป็นเมืองใหม่แล้วพระราชทานชื่อ ว่า " เมืองนครเขื่อนขันธ์ " ให้ย้ายครัวมอญจากเมืองปทุมธานี มีพวกพระยาแจ้ง ในครัวมอญของพวกพระยาแจ้งนี้มีชายฉกรรจ์จำนวน ๓๐๐ คน ลงไปอยู่ ณ เมืองนครเขื่อนขันธ์การสร้างเมืองนครเขื่อนขันธ์นี้ ในพระราชพงศาวดารรัชกาลที่ ๒ พระนิพนธ์สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ กล่าวไว้ว่า"การสร้างเมืองนครเขื่อนขันธ์สำเร็จ ได้ตั้งพิธีฝัง อาดรรพ์ปักหลักเมือง ณ วันศุกร์ เดือน ๘ แรม ๑๐ ปีกุล

สถาปนา จุลศักราช ๑๑๗๗ พ.ศ. ๒๓๕๘ ครั้งนั้น กรมพระราชวังบวรสถานมงคลทรงสร้าง พระอารามขึ้นไว้ในเมืองพระราชทานนามว่า " วัดทรงธรรม" พระอุโบสถเป็นแต่เครื่องไม้ฝา กระดาน แล้วจึงโปรดฯ ตั้งสมิงทอมมา บุตรพระยาแจ้งซึ่งเป็นพระยาราม น้องเจ้าพระยามหาโยธาเป็น พระยานครเขื่อนขันธ์รัษฎราชธานีเสนาบดีศรีสิทธิ สงคราม เป็นผู้รักษาเมือง และได้ตั้งกรรมการ พร้อมทุกตำแหน่ง และเพื่อให้เมืองนครเขื่อนขันธ์ มีความแข็งแรงมั่นคงเพื่อป้องกัน ข้าศึกทางทะเล จึงให้สร้างป้อมทางฝั่งตะวันออก ๓ ป้อม คือ ป้อมปู่เจ้าสมิงพราย ป้อมปีศาจสิง ป้อมราหูจร เมื่อ รวมทั้งป้อมวิทชาคม ซึ่งสร้างในรัชกาลที่ ๑ ด้วยก็เป็น ๔ ป้อม และให้สร้างทางฝั่งตะวันตกอีก ๕ ป้อม คือป้อมแสงไฟฟ้า ป้อมมหาสังหาร ป้อมศัตรูพินาศ ป้อมจักรกรด และป้อมพระจันทร์พระ อาทิตย์ ป้อมทั้งหมดนี้ชักปึกกาดึงกันข้างหลังเมืองก็ทำกำแพงล้อมรอบ ตั้งขุ้ยฉางตึกดิน และศาลา ไว้เครื่อง ศาสดารัฐพร้อมทุกประการที่ริมแม่น้ำก็ทำ " ลูกทูนสายโซ่" สำหรับชิงกันแม่น้ำ เอาท่อน ชุงมาทำเป็น คัน โกลนร้อยเกี่ยวเข้ากระหนาบเป็นตอน ๆ เข้าไปปึกหลักระหว่างคัน โกลนทุกช่อง ร้อยโซ่ผูกทูนมั่นคง แข็งแรง

นอกจากนี้พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยได้โปรดฯ ให้ขุดคลองลัดใหม่ที่เหนือ คลองลัดโพธิ์ (เป็นคลองที่ขุดขึ้นในรัชสมัยของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวท้ายสระแห่งกรุง ศรีอยุธยา) แต่ ต่อมา ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกปรากฏว่าพอลงฤดูน้ำกระแสน้ำทะเล ไหลบ่าเข้ามา ถึง กรุงเทพฯ ทำให้เรือกสวนไร่นาของราษฎรเสียหายมาก จึงโปรดฯ ให้เปิดทอนบ่กั้น และถมคลองลัด โพธิ์ให้ (แคบลง) เรียกว่า คลองลัดหลวง โดยให้กรมพระราชวังบวรมหาเสนาอนุรักษ์ เป็นแม่กองควบคุมงานคลอง ลัดทั้งสองให้ประ โยชน์ และย่นระยะทางระหว่างปากน้ำกับกรุงเทพฯ ได้มาก เมืองนครเขื่อนขันธ์ จึงตั้งอยู่ ระหว่างปากคลองลัด โพธิ์และคลองลัดหลวง สามัญชนนิยม เรียกชื่อเมืองนี้ว่า "ปากลัด" อีกชื่อหนึ่ง และใน พ.ศ. ๒๓๖๕ ก็ได้โปรดฯ ให้สร้างป้อมเพชรหึง ขึ้น อีกป้อมหนึ่งในการเสริมสร้างกำลังเพื่อป้องกันราชศัตรู ทางทะเลในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระ พุทธเลิศหล้านภาลัยนั้น ทำให้มีการตั้ง และบูรณะเมืองขึ้นใหม่ทั้ง ๒ เมือง คือเมืองนครเขื่อนขันธ์ กับเมืองสมุทรปราการสาเหตุที่ทำให้ต้องบูรณะเมืองสมุทรปราการใหม่ นั้นเนื่องจากว่า พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยทรงไม่ไว้วางใจญวนนัก เพราะญวนกับไทยมีเรื่อง ขัดใจ กันบ่อย ๆ เนื่องจากไทยกับญวนต้องการเป็นใหญ่ในแผ่นดินเขมร เผอิญในเวลานั้น " อาดำกุน" ได้ เป็นกษัตริย์ญวน และได้เกณฑ์ไพร่พลขุดคลองลัดตั้งต้นจากทะเลสาบเขมรมาออกทะเลที่เมือง " ไผทมาศ" หรือ " บ้านทายมาศ"ซึ่งปรากฏในตำนานการสร้างเมืองสมุทรปราการ พระราชพงศาวดาร ใน รัชกาลที่ ๒ ว่า ได้ข่าวมาถึงกรุงเทพฯตั้งแต่ปีเถาะ เอกศกจุลศักราช ๑๑๘๑ ว่า อดดำกุน เข้าเมือง เกณฑ์ ไพร่พลญวนบ้าง เขมรบ้าง ผลัดละ ๑๐,๐๐๐ คน ให้มาขุดคลองแต่ทะเลสาบมาออกเมืองไป ไผทมาศเป็นคลอง กว้าง ๑๒ วา ๗ ศอก ดังนั้น จึงทำให้ทางกรุงเทพฯเห็นว่าถ้าญวนขุดคลองนี้เสร็จ

เมื่อใดก็จะเป็นเหตุ ให้ฉนวนสามารถยกทัพเรือลัดคลองนี้เข้ามา ตีหัวเมืองชายทะเลของไทยได้ง่ายกว่าแต่ก่อนเพราะเมือง ไผทมาศอยู่ใกล้กับหัวเมืองชายทะเล ตะวันออกของไทย จึงทรงพระราชดำริว่าเมืองสมุทรปราการเดิม เคยเป็นเมืองหน้าด่านปากน้ำเจ้าพระยามาตั้งแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี บัดนี้ชำรุดทรุดโทรม มากประกอบกับแม่น้ำเจ้าพระยาตอนหน้าเมืองสมุทรปราการเดิม ก็กว้างขวางมาก (ประมาณ ๒ เท่า ที่เห็นอยู่ในปัจจุบัน) ถ้าข้าศึกยกทัพเรือมาก็อาจเล็ดรอดหรือตีหักเมืองนี้เข้ามาถึงกรุงเทพฯ ได้ง่ายจำเป็น ที่จะต้องสถาปนาเมืองสมุทรปราการเสียใหม่ ให้มีป้อมปราการชายทะเลที่เข้มแข็งมั่นคง ไว้ป้องกัน ให้เพียงพอ จึงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้พระเจ้าลูกยาเธอ กรมหมื่นเจษฎาบดินทร์ (พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว) กับเจ้าพระยาคลัง (ดิศ) เป็นแม่กองลงไปเป็นผู้ควบคุม การก่อสร้างเมืองสมุทรปราการ การสร้างดำเนินอยู่ประมาณ ๓ ปี จึงแล้วเสร็จ เมื่อ พ.ศ. ๒๓๖๕ มีป้อมปราการที่สร้างขึ้นทั้ง ๒ ฝั่ง แม่น้ำ จำนวน ๖ ป้อมด้วยกัน ทางฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา มี ๒ ป้อม คือ ป้อมนาคราช อันเป็นป้อมปืนใหญ่ และป้อมผีเสื้อสมุทร ซึ่งสร้างขึ้นที่เกาะกลางน้ำ ตรงข้ามกับป้อมนาคราช (ใกล้กับที่ประดิษฐานองค์พระสมุทรเจดีย์เดิมนี่) ส่วนทางตะวันออก อันเป็นที่ตั้งที่ทำการของเมืองมี ๔ ป้อมด้วยกัน คือ ป้อมประโคนชัย ป้อมนารายณ์ปราบศึก ป้อมปราการ และป้อมกาฬสินธุ์ ทุกป้อมซัดปีกกาถึงกัน

ในการสร้างเมืองสมุทรปราการครั้งนั้นสร้างตรงที่ " บางเจ้าพระยา" คือตำบลปากน้ำในปัจจุบัน อยู่ระหว่างคลองปากน้ำกับคลองมหาวัน ได้เริ่มทำพิธีฝังหลักเมือง เมื่อวันอาทิตย์ เดือน ๔ ขึ้น ๙ ค่ำ ตรงกับพุทธศักราช ๒๓๖๕ ครั้นถึงวันพุธ เวลาบ่าย ๔ นาฬิกา ๒๔ นาที ได้ฤกษ์เอาแผ่นยันต์ทอง เงิน ทองแดง ดีบุก และศิลา ลงสู่ภูมิบาทแล้วยกเสาหลักเมือง (ใกล้ตลาดโค้วรุ่ง) อันเป็นสถานที่สำคัญที่ชาวเมือง สมุทรปราการให้ความเคารพนับถือ เพราะถือว่าเป็นที่ศักดิ์สิทธิ์แห่งหนึ่งของสมุทรปราการ สำหรับสถานที่ สำคัญที่เป็นสัญลักษณ์ของจังหวัด สมุทรปราการ ก็คือ " พระสมุทรเจดีย์" หรือที่เรียกกันว่าเป็นสามัญทั่วไปว่าพระเจดีย์กลางน้ำ ในระหว่างที่การสร้างเมืองสมุทรปราการยังไม่แล้วเสร็จ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ได้เสด็จพระราชดำเนินมาทอดพระเนตรการสร้างเมืองอยู่เสมอ ในโอกาสนั้นพระองค์ได้ทอด พระเนตรเห็นหาดทรายที่เกิดขึ้นที่ท้ายป้อมผีเสื้อสมุทร ทรงมีพระราชดำริที่จะสร้างพระมหาเจดีย์ไว้เพื่อเป็น อนุสรณ์ โดยที่ทรงเห็นว่าการสร้างป้อมปราการนั้นก็เพื่อที่จะป้องกันข้าศึกศัตรู ที่จะมาย่ำยีบิดาชาติบ้านเมือง แล้วยังเป็นการป้องกันบรรพบุรุษศาสนา สมณชีพราหมณ์ อาณาประชาราษฎร์ ให้พ้นจากอริราชไพรีทั้งหลายแต่โดยเหตุที่ในขณะนั้น เกาะหาดทรายแห่งนี้ยังมีพื้นที่ไม่แน่นพอที่จะก่อสร้างสิ่งใดลงไปได้ ต่อเมื่อ ใ้รอรจนสร้างเมืองสมุทรปราการเสร็จแล้ว จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้รับดำเนินการถมพื้นที่เกาะทันที และให้ พระราชทานนามพระมหาเจดีย์ที่สร้างนั้นว่า " พระสมุทร

เจดีย์ " เป็นการล่วงหน้าไว้ แต่การสร้างยังไม่ทันเรียบร้อย พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ก็เสด็จสวรรคตเสียก่อนในปีพุทธศักราช ๒๓๖๗

อนึ่งในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ให้มีอุปฮาดเมืองนครพนมพมาสมัคร พรรคพวกประมาณ ๒,๐๐๐ เศษ เข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภาร ในปี พ.ศ. ๒๓๕๒ ได้โปรดฯ ให้ทำบัญชีสำรวจชายฉกรรจ์จำนวน ๘๖๐ คน แล้วทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ "ท้าวอินทสาร" (ท้าวอินทพิศาล) บุตรพระยาอุปฮาดเป็นพระยาปลัดเมืองสมุทรปราการดูแลพลพวกนั้นอยู่ที่สมุทรปราการ สมัยสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๓ แห่งรัตนโกสินทร์มีเหตุการณ์ที่ทำให้ไทยไม่ไว้ใจญวนมากยิ่งขึ้น ทั้งเกิดกบฏเจ้าอนุวงศ์แห่งเวียงจันทน์ ยกทัพมากวาดต้อนครอบครัวไทยที่นครราชสีมา ซึ่งปรากฏว่า มีวีรสตรีไทย คือ คุณหญิงโม ภริยาปลัดเมือง ได้หาอุบายต่อต้านเป็นสามารรถ จนเจ้าอนุวงศ์แตกพ่ายไป เมื่อสถานการณ์ไม่เป็นที่น่าไว้ใจเกิดขึ้นเช่นนี้ พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงมีพระราชดำริ ที่จะเสริมสร้างเมืองสมุทรปราการให้มั่นคงเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น ในพ.ศ. ๒๓๗๑ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพระยาพระคลัง (ดิศ) เป็นแม่กองลงไปอำนวยการสร้างป้อมที่เมืองสมุทรปราการอีก ๒ ป้อม คือ ป้อมปึกกา ต่อกับป้อมประโคนชัย (สร้างในรัชกาลที่ ๒) และป้อมตรีเพชร ที่ตำบลนางเกรงอยู่ทางทิศเหนือ ของเมืองสมุทรปราการ ส่วนป้อมปึกกาอยู่ทางทิศใต้

ในปีพ.ศ. ๒๓๗๗ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระเจ้าน้องยาเธอ กรมพระยาเดชาดิศร เมื่อครั้งดำรง พระยศเป็นกรมขุนเดชาดิศร กับพระเจ้าน้องยาเธอ กรมหมื่นเสพสุนทร และพระเจ้าลูกยาเธอ กรมหมื่น ณรงค์หริรักษ์ (ในรัชกาลที่ ๑) เป็นแม่กองไปควบคุมการก่อสร้างป้อมที่สมุทรปราการอีก ๒ ป้อม คือ ป้อมนารายณ์ทางกร และป้อมคงกระพัน ที่ตำบลบางปลากรด

ในพ.ศ. ๒๓๘๘ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพระยาพระคลัง (ดิศ) เป็นแม่กองลงไปคุมการ สร้าง ป้อมนาคราช ต่อเติมจากที่สร้างในรัชกาลที่ ๒ และสร้างป้อมปึกกาทับสมุทรซึ่งเป็นป้อมที่อยู่ ทางฝั่งขวาของแม่น้ำเจ้าพระยา และ โปรดฯ ให้ปรับปรุงขยายป้อมศีเสื้อสมุทรที่สร้างไว้ที่เกาะกลางน้ำ โดยให้ขยายปึกกาต่อป้อมออกไปอีกทั้งสองข้าง นอกจากนี้ยังให้นำศิลาก้อนใหญ่ ๆ มาถมปิดปากอ่าว ที่ตำบลแหลมฟ้าผ่า ๕ กอง เพราะแม่น้ำคอนนั้นกว้างขวางมาก เรือสามารถแล่นเข้ามาได้ง่าย เมื่อถมแล้ว ก็จะเป็นร่องน้ำเดินเรือ โดยเฉพาะ เพื่อเป็นการบังคับให้เรือขนาดใหญ่กินน้ำลึก ต้องเดินตามร่องน้ำนั้น ร่องน้ำที่เกิดจากการถมหินนั้น เรียกว่า " ร่องน้ำโกลนทวาร "

ใน พ.ศ. ๒๓๙๑ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ จมื่นไวยวรรณาด (สมเด็จพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์) เป็นแม่กองไปก่อสร้างป้อมที่ฝั่งซ้ายแม่น้ำเจ้าพระยาอีก ๑ ป้อม เป็นป้อมขนาดใหญ่กว่าทุก ๆ ป้อมที่สร้าง มาแล้ว คือป้อมเสื่อชอนเล็บสำหรับผู้บัญชาการกองทัพให้มาประจำอยู่ที่ป้อมนี้ ป้อมเสื่อชอนเล็บอยู่ทาง ตอนเหนือของเมืองสมุทรปราการ ที่ตำบลมหาหงษ์ (บริเวณ

โรงเรียนนายเรือปัจจุบัน) นอกจากทรงโปรดฯ ให้สร้างและต่อเติมป้อมปราการต่าง ๆ แล้ว พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเห็นว่า พระสมุทรเจดีย์ ซึ่งเริ่มจะดำเนินการสร้างในสมัย รัชกาลที่ ๒ นั้น เป็นปูชนียสถานที่สำคัญ และเพื่อให้เป็นไปตามพระราชประสงค์ของพระบรมชนกนาถที่ทรงพระราชดำริไว้ว่าจะสร้างขึ้นที่เกาะกลางน้ำ หน้าเมืองสมุทรปราการ พระองค์จึงโปรดให้สร้างขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๓๗๐ โดยโปรดเกล้าฯ ให้พระยาศรีธรรมโศกราช (น้อย ณ นคร) กับเจ้าพระยาพระคลัง (ดิศ) เป็นแม่กองควบคุมก่อสร้างสำเร็จเมื่อวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๓๗๑

สมัยสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๔ ได้ทรงโปรดเกล้าฯ ให้พระวรวงศ์เธอกรมหมื่นราช สิวกรม (พระองค์เจ้าชุมสาย ในรัชกาลที่ ๓ ต้นตระกูล ชุมสาย) เป็นนายช่าง เจ้าพระยาโกษาธิบดี (ชำ บุญนาค) หรือเจ้าพระยาทิพากรวงศ์มหาโกษาธิบดี (บรรดาศักดิ์ ในรัชกาลที่ ๕) เป็นแม่กองควบคุมงาน พระยารรณนิกรและพระอมรรมาเดชควบคุมเลขทหารปืนใหญ่ และทหารปืนใหญ่เมืองสมุทรปราการ เป็นผู้ช่วยแม่กอง ทำการบูรณะดัดแปลงแก้ไขแบบและก่อสร้างเพิ่มเติมองค์พระสมุทรเจดีย์เป็นการ ใหญ่ อีกครั้งหนึ่ง

การสร้างเมืองสมุทรปราการและการสร้างป้อมปราการนับตั้งแต่แผ่นดินของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยรัชกาลที่ ๒ มาจนถึงรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาล ที่ ๕ นับเป็นเวลานานถึง ๑๖ ปีเศษ ทำให้บรรดาป้อมปราการต่าง ๆ ที่สร้างไว้แต่เดิมชำรุดทรุดโทรมมาก ไม่มั่นคงแข็งแรงพอที่จะป้องกันข้าศึกศัตรูที่จะมารุกรานได้ ประกอบกับขณะนั้นไทยมีเหตุการณ์วิวาทกับ ฝรั่งเศส ซึ่งเกี่ยวกับดินแดนทางลุ่มแม่น้ำโขง ฝรั่งเศสพยายามที่จะแผ่อิทธิพลและล่าเมือง ขึ้นทางแอฟริกา และเอเชีย นอกจากนี้พระองค์ยังเห็นว่าได้มีแผ่นดินยื่นงอกออกมาไปในทะเลที่ตำบลแหลมฟ้าผ่า จึงทรงมี พระราชดำริที่จะสร้างป้อมขึ้นอีกป้อมหนึ่งทางปากน้ำเจ้าพระยา เพื่อเป็นป้อมชายทะเลที่มั่นคงแข็งแรง จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ทำการสร้างป้อมพระจุลจอมเกล้าขึ้น ในบริเวณดังกล่าวซึ่งอยู่ทางฝั่งขวา ของแม่น้ำเจ้าพระยา และได้สร้างเมื่อต้นปี พ.ศ ๒๔๒๗ เป็นป้อมที่ทันสมัย ผู้ที่เป็นหัวแรงสำคัญในการสร้าง ป้อมพระจุลจอมเกล้า ครั้งนั้นเป็นหน้าที่ของกรมทหารเรือโดยตรง ซึ่งมีพระนามและรายนามดังต่อไปนี้

๑. พลเรือโท กรมหมื่นปราบปรปักษ์ เมื่อครั้งดำรงพระยศเป็นพระองค์เจ้าจรจรัสวงศ์ ผู้บัญชาการทหารเรือ

๒. พลเรือโท พระยาชลยุทธโยธิน เมื่อครั้งมียศเป็นพลเรือจัตวา รองผู้บัญชาการทหารเรือ

๓. นาวาเอก พระขำนิกลการ เมื่อครั้งมียศเป็นพันตรี นายสมบุญ (บุญยกะลิน) เจ้ากรมเครื่องจักร

๔. พลเรือโท พระยาวิจิตรนาวิ เมื่อครั้งเป็นนายวิลเลียม (บุญยกะลิน) ผู้ซึ่งสำเร็จวิชาช่างกล จากประเทศอังกฤษ เป็นผู้ควบคุมติดตั้งปืนใหญ่ประจำป้อม

๕. ร้อยเอก พอน โฮลด์ เป็นครูสอนวิชาการปืนใหญ่ และเป็นผู้บังคับการป้อมพระจุลฯ เป็นคนแรก

อาวุธของป้อมเป็นปืนอย่างทันสมัยในเวลานั้น ขนาด ๖ นิ้ว จำนวน ๗ กระบอก สั่งซื้อจากประเทศ อังกฤษ โดยบริษัท วิกเกอร์อาร์มสตรอง เป็นปืนหลุมยกขึ้นลงได้ด้วยแรงน้ำมัน การสร้างป้อมพระจุลจอมเกล้านี้ได้เร่งสร้างในระยะคับขันของบ้านเมืองจนแล้วเสร็จทันต่อเหตุการณ์ กล่าวคือ

ดินแดนลาวฝั่งตะวันออก ของแม่น้ำโขงตกเป็นเมืองขึ้นของไทยมาแต่รัชกาลพระเจ้ากรุงธนบุรี ครั้นถึงรัชกาลที่ ๕ เมื่อฝรั่งเศสได้ญวน และเขมรส่วนนอกเป็นเมืองขึ้นแล้ว ฝรั่งเศสอ้างกับไทยว่า ดินแดนลาวดังกล่าวเป็นเมืองขึ้นของเขมรและญวน ฉะนั้นดินแดนลาวควรจะเป็นเมืองขึ้นของฝรั่งเศสด้วย การเจรจาโต้แย้งกันเรื่องพรมแดนนี้เองเป็นกรณีพิพาท ระหว่างไทย และฝรั่งเศส ในร.ศ. ๑๑๒

ฝรั่งเศสได้ส่งเรือ "ลูแดง" เข้ามาครึ่งกำลังอยู่ในลำน้ำเจ้าพระยา โดยจอดอยู่หน้าสถานทูตฝรั่งเศส เพื่อให้รัฐบาลไทยยอมรับว่าดินแดนฝั่งซ้ายของแม่น้ำโขงเป็นเมืองของฝรั่งเศส ไทยคัดค้านอย่างเต็มที่ คั้งนั้นในตอนเย็นของวันที่ ๑๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๓๖ (ร.ศ.๑๑๒) เวลา ๑๘.๐๘ น. กองเรือรบฝรั่งเศส ๒ ลำประกอบด้วยเรือแองกอสตังค์ (Inconstant) และเรือโคมาเต (Comite) โดยการบังคับบัญชาของ นาวาโทโบรี (Bory) มีเรือสินค้าของฝรั่งเศสชื่อ เอ.เบ.เซย์ (J.B.say) เป็นเรือนำร่องแล่นกระบวนเรียงตามกัน ระยะต่อระหว่างลำ ๔๐๐ เมตร ผ่านสันดอนปากน้ำเจ้าพระยาเข้ามาด้วยความเร็ว ๑๐ น็อต โดยมีได้รับ อนุญาตจากรัฐบาลไทย ป้อมพระจุลจอมเกล้าจึงทำการยิงด้วยนัดคืนเปล่า ๒ นัด เพื่อเป็นการเตือนให้เรือรบ ฝรั่งเศสแล่นขับออกไป แต่เรือรบฝรั่งเศสคงแล่นเข้ามา เป็นเหตุให้ป้อมพระจุลจอมเกล้า ต้องยิงด้วยกระสุน จริงข้ามหัวเรือไป ๒ นัด เรือแองกอสตังค์ ได้ลดความเร็วลงทำเหมือนจะหยุดพอเรือโคมาเต ตามขึ้นมาทัน ประมาณเวลา ๑๘.๓๕ น. เรือรบฝรั่งเศส ๒ ลำ ได้ชักธงรบและระดมยิงมายังป้อมพระจุลจอมเกล้าทันที การต่อสู้จึงเริ่มขึ้น ป้อมพระจุลจอมเกล้าได้ยิงตอบ ได้ด้วยปืนใหญ่ทุกกระบอกที่มีอยู่ ระหว่างการยิงต่อสู้ ของป้อมพระจุลจอมเกล้ากับเรือรบฝรั่งเศสนั้น หมูเรือรบไทยได้แก่ เรือทุลกระหม่อม ซึ่งจอดทอดสมอ อยู่ในแม่น้ำเจ้าพระยาก็ได้ร่วมในการยิงต่อสู้ครั้งนี้ด้วยผลการรบปรากฏว่า เรือเอ.เบ.เซย์ ซึ่งเป็นเรือนำร่อง ของเรือรบฝรั่งเศสถูกยิงทะลุต้องแล่นไปเกยตื้นอยู่ ณ บริเวณป้อมพระจุลจอมเกล้านั่นเอง ส่วนเรือแองกอสตังค์ กับเรือโคมาเต คงแล่นต่อมาจนถึงกรุงเทพฯ และจอดทอดสมอที่หน้าสถานทูต

ฝรั่งเศส การรบครั้งนี้ พลเรือจัตวา พระยาชลยุทธโยธินรองผู้บังคับบัญชาทหารเรือในสมัยนั้นได้ไปบัญชาการรบด้วยตนเอง

จากกรณีพิพาทในครั้งนี้ ไทยต้องเสียดินแดนที่มีอยู่เหนือดินแดนฝั่งซ้ายของแม่น้ำโขงตลอด จนเกาะทั้งหมดในแม่น้ำโขงให้แก่ฝรั่งเศสและสิทธิอื่น ๆ อีกหลายประการ จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ประเทศไทยเป็นประเทศที่ สอง ที่ได้ทำการรบกับฝรั่งเศส ประเทศแรกที่ทำกรรบกับฝรั่งเศสคือ ประเทศญี่ปุ่น

ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงโปรดฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกา เลื่อนเมืองสมุทรปราการขึ้นมีฐานะเป็นจังหวัดสมุทรปราการ และเปลี่ยนชื่อเมืองนครเขื่อนขันธ์ เป็น จังหวัดพระประแดง ตามความหมายที่มีมาแต่ดั้งเดิมพอดังปี พ.ศ. ๒๔๗๕ อันเป็นสมัยของพระบาท สมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทั่วโลกเกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ รัฐบาลต้องการประหยัดค่าใช้จ่ายเงินแผ่นดิน จึงโปรดเกล้าฯ ให้ยุบจังหวัดพระประแดงลงเป็นอำเภอ ไปขึ้นกับจังหวัดสมุทรปราการ ต่อมาในระหว่าง สงครามโลกครั้งที่ ๒ (พ.ศ. ๒๔๘๔-๒๔๘๗) ประเทศต้องเข้าสู่สงครามด้วยความจำเป็นและเป็นระยะ ที่เกิดภาวะทางเศรษฐกิจและความผันผวนทางการเมือง รัฐบาลจำเป็นต้องปรับปรุงระเบียบการปกครอง เสียใหม่ จึงได้ตราพระราชกฤษฎีกายุบการปกครองของจังหวัดสมุทรปราการ ขึ้นกับจังหวัดพระนคร ในปี พ.ศ. ๒๔๘๖

ครั้นพอสงคราม โลกสงบลงรัฐบาลได้ตราพระราชกฤษฎีกา ประกาศตั้งจังหวัดสมุทรปราการ ขึ้นใหม่อีกครั้งหนึ่ง เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๘๘ โดยแยกการปกครองออกจากจังหวัดพระนคร และตั้งเป็นจังหวัดสมุทรปราการจนกระทั่งทุกวันนี้

สถานตากอากาศบางปู

อำเภอเมือง จ.สมุทรปราการ

สถานตากอากาศบางปู อยู่ในเขตตำบลบางปูใหม่ ริมถนนสุขุมวิท ประมาณกิโลเมตรที่ 37 ตรงข้ามกับนิคมอุตสาหกรรมบางปู ห่างจากตัวเมืองประมาณ 11 กิโลเมตร เป็นสถานตากอากาศที่มีชื่อเสียงมาเป็นเวลานาน และเป็นสถานพักผ่อนพักผ่อน ของกรมพลาธิการทหารบก ภายในมีร้านอาหารบริการ ในวันเสาร์ตั้งแต่เวลา 17.00 – 21.00 น. จะมีกิจกรรมพิเศษเปิดฟลอร์ลีลาศกับเสียงเพลงสุนทราภรณ์อันไพเราะ โดยคิดค่าดนตรีภายในฟลอร์ลีลาศเพียงคนละ 50 บาท นอกจากนี้ในช่วงประมาณเดือนพฤศจิกายนถึงปลายเดือนเมษายน บริเวณบางปูจะมีนกนางนวลอพยพมาหากินอยู่ตามชายทะเล เหมาะที่จะมาเที่ยวชมในยามเย็นพร้อมกับชมพระอาทิตย์อัสดง สอบถามเพิ่มเติมได้ที่ โทร. 0 2323 9138, 0 2323 9983

การเดินทาง จากสามแยกสมุทรปราการให้เลี้ยวซ้ายไปตามถนนสุขุมวิท (สายเก่า) ประมาณกิโลเมตรที่ 37 ให้กลับรถจะพบสถานตากอากาศบางปูอยู่ริมถนนซ้ายมือ และรถโดยสารปรับอากาศ สาย ปอ. 25, 102, 142, 142, 507, 508 และ 511 รถโดยสารประจำทางธรรดาสาย 25, 102 และ 145 ไปลงตลาดปากน้ำ แล้วต่อรถเมล์เล็กสาย 36, รถสองแถวปากน้ำ-วัดคำหาร, ปากน้ำ-นิคมบางปู และปากน้ำ-คลองค่าน

เรื่องน่ารู้เกี่ยวกับนกนางนวล

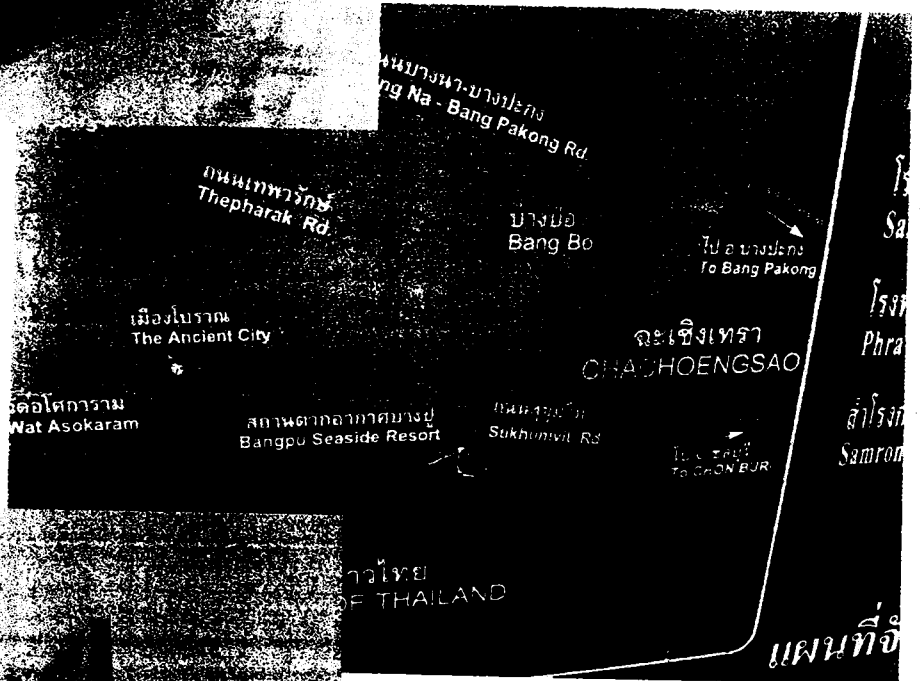
นกนางนวลที่มีในอ่าวไทยมีอยู่ 2 ชนิด ได้แก่ นกนางนวลใหญ่ เมื่อบินเหนือแล้วมักกลดลยตัวบนผิวน้ำทะเล และนกนางนวลเกลบ ซึ่งพบในน่านน้ำไทยถึง 15 ชนิด พวกนี้จะไม่ชอบลงลยบนผิวน้ำทะเล นกนางนวลที่มาอาศัยอยู่ในสถานตากอากาศบางปูเป็นนกที่ทำรังวางไข่อยู่รอบทะเลสาบต่าง ๆ ในทีเบตและมองโกเลียในฤดูร้อน (ตรงกับฤดูฝน ในประเทศไทย) พอฤดูโตแข็งแรงสามารถบินได้ในระยะไกลแล้ว จะพากันบินลงมาหากิน ตามชายทะเลในมหาสมุทรอินเดียจนถึงอ่าวไทย จะย้ายถิ่นมาอ่าวไทยราวต้นเดือนพฤศจิกายน นกนางนวลรุ่นหนุ่มสาวจะมีหัวสีขาว มีจุดสีน้ำตาลค้ำบริเวณขนคลุมหู พอถึงปลายเดือนกุมภาพันธ์จะเปลี่ยนสีขนสำหรับเลือกคู่ผสมพันธุ์ โดยเริ่มมีขนสีน้ำตาลค้ำที่หัว เมื่อได้คู่แล้วก็จะทยอยบินกลับไปวางไข่บนที่ราบสูงใกล้ ๆ ทะเลสาบ ในประเทศทีเบตและมองโกเลียใหม่ มักจะเริ่มบินย้ายถิ่นกลับในราวเดือนเมษายน และพวกสุดท้ายจะกลับปลายเดือนพฤษภาคม นกนางนวลชอบโฉบคาบเศษอาหารและเศษปลาที่ชาวเรือทิ้งลยไปบนผิวน้ำ ทำให้ของเน่าเหม็นบนผิวน้ำทะเลหมดไป นางนวลจึงเป็นนกที่ทำให้ทิวทัศน์ตามชายทะเลดูสวยงามน่าท่องเที่ยวชมยิ่งขึ้น

การเดินทางมาชมฝูงนกนางนวล ที่สถานตากอากาศบางปู จึงเป็นกิจกรรมหนึ่งที่ทำให้ผู้ที่ได้
พบเห็นเบิกบานสำราญใจ ทำให้รู้ว่าฤดูฝนได้ผันผ่านไป ฤดูหนาวกำลังจะมาเยือน ลมทะเลพัดเบา
ๆ กับบรรยากาศยามเย็นจอร์จชมทิวทัศน์พระอาทิตย์อัสดง และฝูงนกนางนวลที่บินโฉบโฉบ
ปีกสวยให้เราได้ชมอย่างใกล้ชิดบนสะพานสุขตา

ผนวก ค.

ภาพประกอบ

**การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลบางปู
อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ**

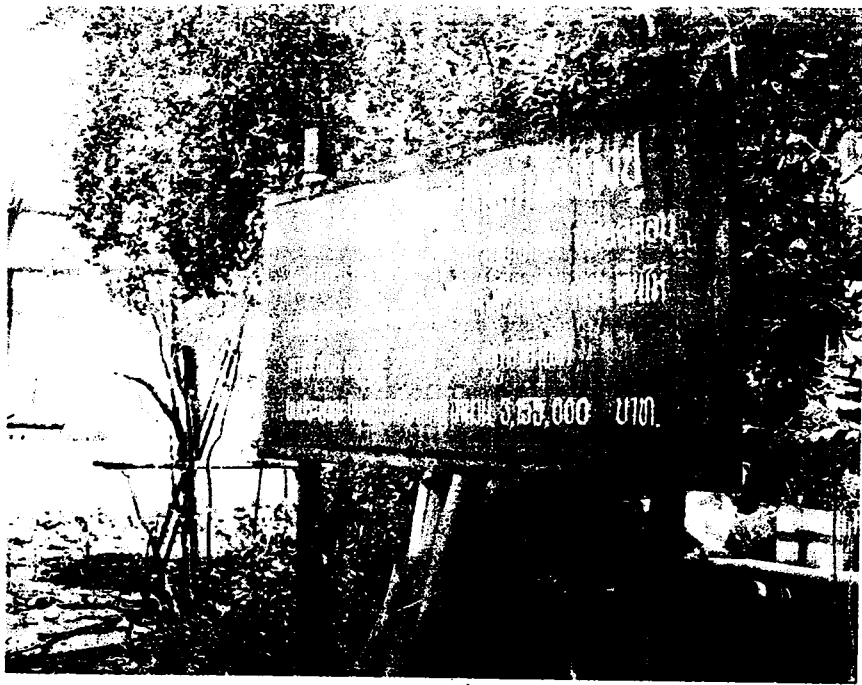
เดินทางโดยสุขุมวิทสายเก่า

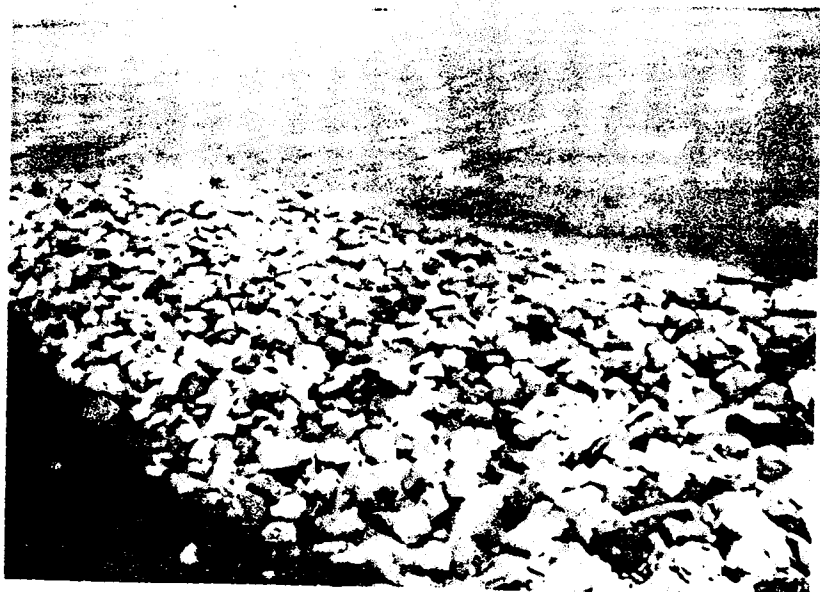

ค่าโดยสาร	
เขตเมือง	10
บางเขน	10-15
วิภาวดี	15-20
วิภาวดีรังสิต	20
โดยขบวนรถ	25
นนทบุรี	30
พหลโยธิน	40-50
เมืองสงขลา	50
สามพราน	60
ปากน้ำ	100
เกาะเทโพ	10-15
สีหะเวศร์	10-15
ท่าเรือ	15-20
ท่ารถ	25
ท่ารถ	35
ท่ารถ	40-50
ท่ารถ	60
ท่ารถ	70
ท่ารถ	80

: ความสะดวกการบริการรับ – ส่ง ประชาชนทั่วไปและนักท่องเที่ยว

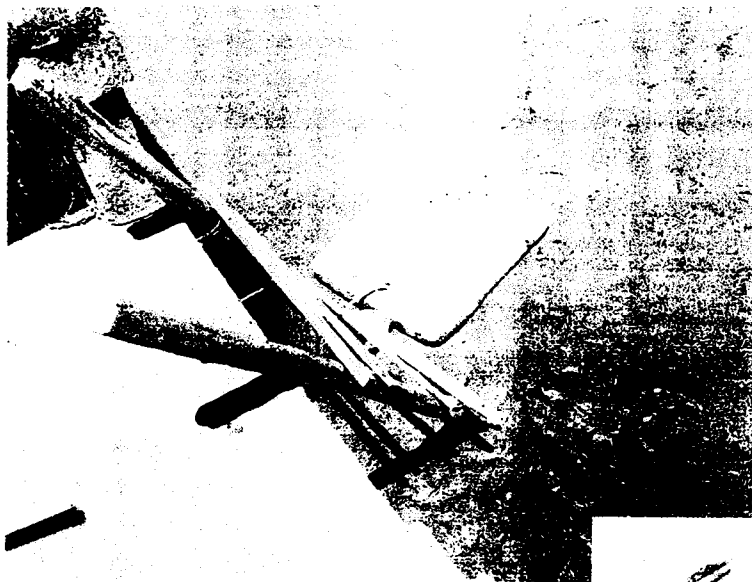

บรรณานุกรม

หนังสือและบทความในหนังสือ

กองควบคุมทางผังเมือง. 2545. เอกสารสรุปการดำเนินงานโครงการปรับปรุงฟื้นฟูและอนุรักษ์พื้นที่ป่าชายเลน. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานผังเมือง

กองวางแผนโครงการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2540. รายงานสรุปแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในระดับจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. กรุงเทพมหานคร: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

กัลยา วานิชบัญชา. 2546. การวิเคราะห์สถิติ: สถิติสำหรับการบริหารและวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2544. แผนปฏิบัติการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแห่งชาติ. กองอนุรักษ์: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

เกษม จันทรแก้ว. 2545. การจัดการสิ่งแวดล้อมแบบผสมผสาน. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เกษม สนิทวงศ์ฯ. 2528. ในรัชชชัย สันติสุข และเต็ม สมิตินันท์ (บรรณาธิการ). การอนุรักษ์ธรรมชาติในประเทศไทยในแง่การพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจ. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดชุติมาการพิมพ์, หน้า 8- 18

ดิเรก ฤกษ์หรรษา. 2524. การส่งเสริมการเกษตร : หลักการและวิธีการ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

ธันวา จิตต์สงวน. มปป. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. เอกสารประกอบการสอนวิชาเศรษฐศาสตร์การเกษตร. กรุงเทพมหานคร:มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช.

นิวัต เรืองพานิช. 2541. นิเวศวิทยาทรัพยากรธรรมชาติ. กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- นิวัตติ เรื่องพานิช. 2542. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. 2545. สถิติวิเคราะห์เพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร:
บริษัทศรีอนันต์การพิมพ์จำกัด.
- เปรมศิริ เกษมสันต์. 2545. การสัมมนาาระบบนิเวศป่าชายเลนแห่งชาติครั้งที่ 12 สร้างเสริมประยุกต์
ความรู้สู่ชุมชน. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
- ปรีชา แดงโรจน์. 2544. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวสู่ศตวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร; บริษัท โฟว์
แอนด์ โฟว์พริ้นติ้ง จำกัด.
- พัฒนา สุขประเสริฐ. 2542. การแพร่กระจายเทคโนโลยี: การยอมรับและการพัฒนาที่ยั่งยืน.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักส่งเสริมและฝึกอบรมมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เพ็ญศรี เจริญวานิชและนิติพล ภูตะ ไซติ. 2547. การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวภาคตะวันออกเฉียงเหนือ:
กรณีศึกษาแหล่งท่องเที่ยวใน 5 จังหวัด คือขอนแก่น นครราชสีมา บุรีรัมย์ เลย และ
อุดรธานี. กรุงเทพมหานคร: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- ยุทธ ไกยวรรณ. 2546. สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ: บริษัท พิมพ์ดี จำกัด.
- ยุทธพงษ์ ศิริมังกัล. มปป. เอกสารประกอบการสอนวิชานโยบายอนุรักษ์ธรรมชาติ. (อัดสำเนา).
- รักษนก เครือบุตร. 2545. ประชากรและทรัพยากรชายฝั่ง. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- รัชนิวรรณ เวชพฤติ และพรทิพย์ กาญจนสุนทร. 2536. การสัมมนาาระบบนิเวศป่าชายเลนครั้งที่ 8.
กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- ราไพพรรณ แก้วสุริยะ. 2545. สัมมนาาระบบนิเวศป่าชายเลนแห่งชาติ ครั้งที่ 12 สร้างเสริม
ประยุกต์ความรู้สู่ชุมชน. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

รววิทย์ ชีวาพร. 2539. การเสริมสร้างความสำเร็จด้านการจัดการชายฝั่งแบบบูรณาการ.โครงการ
ส่วนภูมิภาคสำหรับการป้องกัน และการจัดการภาวะมลพิษในทะเลตะวันออกเฉียงใต้ และ
ศูนย์จัดการชายฝั่ง (CMC.)

วรรณ วลัยวานิช. 2539. ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วิภัตกร จินตนา. 2528. การปรับตัวทางสรีระและด้านอื่นๆของพันธุ์พืชในป่าชายเลน. รายงานการ
สัมมนาในระบบนิเวศวิทยาป่าชายเลนแห่งชาติ ครั้งที่ 5 จังหวัดภูเก็ต, 26-29 กรกฎาคม 2528.
สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. กรุงเทพฯ.

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. 2540. การดำเนินการเพื่อกำหนดนโยบาย
การท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศ. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

สนิท อักษรแก้ว. 2542. ป่าชายเลนนิเวศวิทยาและการจัดการ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สนิท อักษรแก้ว. 2545. ป่าชายเลน: อาณาจักรสรรพสิ่งมีชีวิตชายฝั่งทะเลที่ควรรอนุรักษ์. วารสาร
ชีวปริทัศน์ 4 (2) : 6-17.

สามัคคี บุญยะวัฒน์. 2545. สิ่งแวดล้อม เทคโนโลยีและชีวิต. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุนันทา สุวรรณไฉยม. 2545. ประชากรและทรัพยากรชายฝั่ง. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

โสมสกา เพชรานนท์. 2544. เศรษฐศาสตร์สำหรับการจัดการทรัพยากร. กรุงเทพมหานคร : คณะ
เศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. 2546. รายงานสถานการณ์สิ่งแวดล้อม
พ.ศ. 2545. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์บริษัทเบญจผลจำกัด.

ศูนย์วิจัยป่าไม้. 2538. โครงการศึกษาท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศ: กรณีศึกษาภาคใต้.

กรุงเทพมหานคร : คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อุษาวดี พูลพิพัฒน์. 2545. การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน : กรณีศึกษาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนใน

ประเทศไทย. จุลสารการท่องเที่ยว 4 (21): 38-48.

เอกสารอื่น ๆ

กัลยา เนติประวดี. 2544. "การยอมรับการรูปแบบการจัดการทางสังคมแบบใหม่ตามหลักการ
บริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดี ในองค์การภาครัฐ: ศึกษากรณีสำนักงาน
ปลัดกระทรวงสาธารณสุข". วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ชนานันท์ คงธนาฤทธิ์. 2543. "การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะคิดและการยอมรับการบริโภคสิ่งที่มี
ชีวิตที่ตัดต่อพันธุกรรม (GMOs) ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร." วิทยานิพนธ์
ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทิพย์มณี ไชยไพบูรณ์วงศ์. 2545. "การประชาสัมพันธ์กับการยอมรับโครงการ 30 รักษาทุกโรค".

วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ธนพร คล้ายกัน. 2540. "การยอมรับบทบาทผู้นำท้องถิ่นสตรีของหัวหน้าครัวเรือนในเขตจังหวัด
สระบุรี." วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ธนพร ศรีขานุกูล. 2543. "การศึกษาการยอมรับแนวคิดเรื่องวิธีการปกครองที่ดีมาใช้ใน

องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย". วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

รัชมน หงส์จรรยา. 2544. "ความคาดหวัง ความเชื่อ และการยอมรับของผู้บริโภคต่อหนังสือพิมพ์

รายวันฉบับภาษาไทย". วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

นิพนธ์ เชื้อเมืองพาน. 2544. "แนวทางการจัดการแหล่งท่องเที่ยวตามหลักการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ:

กรณีศึกษาอุทยานภูชี้ฟ้า จังหวัดเชียงราย". วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยมหิดล

บัณฑิต หวังวโรดม. 2545.”ทัศนะและการยอมรับของประชาชนต่อรูปแบบของศาลปกครองตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ประสิทธิ์ แดงสกุล. 2541. “ระดับความรู้ และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลนของผู้นำและประชาชน จังหวัดสมุทรสงคราม”. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

เพ็ญพิมล กิระกิจจร. 2545. “การยอมรับการเปลี่ยนแปลงเป็นองค์การมหาชนของข้าราชการกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์”. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

รวิวรรณ อัมชาสัย. 2545. “ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้กลยุทธ์การเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารการพยาบาลกับการยอมรับการเปลี่ยนแปลงของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลที่กำลังดำเนินการพัฒนาสู่การรับรองคุณภาพโรงพยาบาล”. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิชิต อุททะ โขค. 2545. “ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมล่องแก่งน้ำว้า อำเภอแม่อิง จังหวัดน่าน”. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สมสกุล แอลเฟรด. 2540. “พฤติกรรมการณ์อนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติของประชาชนในท้องถิ่นกรณีศึกษา เกาะล้าน เมืองพัทยา”. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยมหิดล.

สมฤดี มีประเสริฐ. 2542.” การจัดการชายฝั่งแบบบูรณาการบริเวณชายฝั่งตะวันออกของอ่าวไทยตอนใน.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สรวิรัตน์ เศรษฐรัตน์. 2546.” การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรชายฝั่งพื้นที่ปากน้ำเวฬุ จังหวัดนนทบุรี และตราด”. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สิรินาด สุนทรภรณ์. 2537." การยอมรับระบบบำบัดน้ำเสียในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนครปฐม". วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,มหาวิทยาลัยมหิดล.

สุวรรศักดิ์ วรรณบุญญา. 2547. "ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร". วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อนุชา สกุนตราช. 2544." การยอมรับนวัตกรรมของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการคาร์พลู". วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อรวรรณ เทียนดี. 2544. "การอนุรักษ์ป่าชายเลนของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งกุลาดำในอำเภอแกลง จังหวัดระยอง". วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

อลงกรณ์ เหล่างาม. 2534. "ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับเทคโนโลยีใหม่ของชาวบ้านในหมู่บ้านเทคโนโลยี ศึกษาโครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชนบทในหมู่บ้านเทคโนโลยีของกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการพลังงาน". วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อุมาพร กิระธรรม. 2537. "การยอมรับบทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุขของประชาชนในกรุงเทพมหานคร". วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

อุมาพร รามสินธุ์. 2545." ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ: ศึกษากรณีข้าราชการและลูกจ้างประจำสถาบันราชภัฏสวนดุสิต". วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ - สกุล	นายธนกฤต ปทุมมาศ
วัน เดือน ปีเกิด	26 มิถุนายน 2521
ที่อยู่ปัจจุบัน	10/4/27 หมู่ 6 แขวงสายไหม เขตสายไหม กรุงเทพฯ
ประวัติการศึกษา	ปริญญาตรี B.Ed. Teaching Thai and Technology สถาบันราชภัฏราชนครินทร์
ประวัติการทำงาน	อาจารย์โรงเรียนสตรีวิทยา 2